

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Ústav pedagogiky a sociálních studií

Diplomová práce

Bc. Marie Lišková

**Analýza a komparace kurzů “Animátor“ realizovaných
Arcidiecézním centrem mládeže Olomouc**

Olomouc 2017

Vedoucí práce: Mgr. Jakub Ambros

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně a použila jsem jen uvedené prameny a literaturu.

V Coventry dne 9. 4. 2017

.....

Poděkování

Chtěla bych touto cestou poděkovat Mgr. Jakubu Ambrosovi za odborné vedení mé diplomové práce, za ochotu, za poskytování cenných rad a materiálních podkladů k práci. Dále bych chtěla poděkovat Arcidiecéznímu centru mládeže Olomouc za jejich vstřícnost, spolupráci a poskytování potřebných materiálů. Zvláštní poděkování patří taky mé rodině a přátelům za jejich trpělivost a podporu.

OBSAH

ÚVOD	7
1. ÚVOD DO DOBROVOLNICTVÍ	10
1.1 Definice dobrovolnictví	10
1.2 Dělení dobrovolnických činností	12
1.3 Dobrovolník	13
1.4 Význam dobrovolné činnosti	14
1.4.1 Pro dobrovolníka.....	14
1.4.2 Pro organizaci	15
1.4.3 Pro společnost	15
1.5 Zásady pro práci dobrovolníků	15
1.6 Mladí lidé jako dobrovolníci.....	16
1.7 Dobrovolnictví s dětmi a mládeží	17
2. PASTORACE	19
2.1 Pastorace mládeže	19
2.1.1 Vymezení mládeže.....	19
2.1.2 Příčiny vzniku pastorace mládeže.....	20
2.1.3 Vymezení pastorace mládeže.....	21
2.2 Systém pastorace v Olomoucké arcidiecézi.....	22
2.2.1 Lidé podílející se na pastorační mládeže	24
3. ANIMACE	27
3.1 Historie animace	27
3.2 Definice animace	28
3.3. Animátor	29
3.3.1 Animátor v pedagogicko-psychologickém pojetí	29

3.3.2 Animátor v pojetí animátorského kurzu	31
3.3.3 Pedagog volného času versus animátor	32
4. FORMACE ANIMÁTORŮ	40
4.1 Formace křesťanských animátorů v ČR	40
4.1.1 Oblasti formace křesťanských animátorů:	42
4.2 Animátorský kurz pořádaný ADCM Olomouc	43
4.2.1 Podmínky k absolvování kurzu	44
4.2.2 Možnosti uplatnění absolventů kurzu	45
4.2.3 Obecné cíle a prostředky k jejich dosažení	46
4.2.4 Konkrétní cíle	48
4.2.5 Plán a průběh setkání	50
5. VÝZKUMNÉ CÍLE	54
6. VÝZKUMNÝ SOUBOR	56
6. 1. Průběh shromažďování dat	58
7. VÝZKUMNÉ METODY	60
7.1 Dotazník	60
7.1.1 Obecná charakteristika dotazníku	60
7.1.2 Charakteristika dotazníku použitého pro výzkum	61
7.2 Rozhovor	63
7.2.1 Obecná charakteristika rozhovoru	63
7.2.2 Charakteristika dotazníku použitého pro výzkum	63
7. 3. Test nezávislosti chí-kvadrát pro čtyřpolní tabulku	64
7. 3. 1 Obecná charakteristika testu nezávislosti chí-kvadrát pro čtyřpolní tabulku	64
7.2.2 Charakteristika testu nezávislosti chí-kvadrát pro čtyřpolní tabulku použitého pro výzkum	65

7. 4. Kompilace literatury	65
7. 4. 1 Obecná charakteristika kompilace literatury	65
7. 4. 2 Charakteristika kompilace literatury použité v diplomové práci	65
8. PREZENTACE VÝSLEDKŮ VÝZKUMNÉHO ŠETŘENÍ	66
8. 1 Presentace výsledků v oblasti víry a duchovního života	66
8. 2 Presentace výsledků o informacích připravujících pro funkci animátora	71
8. 3 Presentace výsledků vztahujících se k rozvoji schopností důležitých pro funkci animátora.....	76
8. 4. Presentace výsledků o dodatečných informacích vztahujících se ke kurzu	80
8. 5 potvrzování a vyvracení hypotéz	85
9. DISKUSE.....	87
9. 1. Hodnocení provedených změn v koncepci kurzu	88
9. 2. Návrhy na další možné změny	90
ZÁVĚR	93
SEZNAM ZKRATEK	95
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ A LITERATURY	96
ANOTACE	120

ÚVOD

V současné době si církve více než kdy dříve uvědomuje, že na mladých lidech závisí její budoucnost, uvědomuje si, jak důležité je, aby mladí lidé byli zapojeni do života církve. Jan Pavel II. (1996, s. 46) poukazoval na to, jak důležité je, aby právě mladí svědčili o své víře a životním stylu svým vrstevníkům. Podle něj mladí, kteří hledají smysl života a své místo v něm, hledají vzory převážně mezi svými přáteli. Hemmerle (1984, s. 11 – 12) dodává, že dnešní mládež se snaží najít někoho, kdo je jí schopen nabídnout základní smysl existence a přijatelný ideál života. Proto Jan Pavel II. (1996, s. 46) vybízí mladé, aby se stali aktivními evangelizátory a tvůrci sociální obnovy. Z tohoto důvodu církve v posledních letech nabízí a podporuje kvalitní přípravu animátorů. Tato formace mladých lidí je realizována na území České republiky zejména diecézními centry pro mládež, a to v podobě animátorského kurzu. Animátorský kurz nabízí celistvou formaci mladého člověka, avšak staví přitom na formaci ve víře. Cílem této formace je zprostředkovat účastníkům znalosti a dovednosti v základních otázkách víry a vedení společenství, rozvinout jejich lidský i náboženský rozměr a motivovat je k tomu, aby byli aktivní ve svých farnostech a děkanátech, a aby zde vytvářeli společenství církve. Dalo by se říci, že animátor v pojetí této práce je jakýmsi pedagogem volného času převážně v křesťanském prostředí.

Tato diplomová práce se konkrétně zabývá animátorským kurzem realizovaným Arcidiecézním centrem mládeže Olomouc, které pořádá tento kurz již od roku 1990. V současné době si vedoucí kurzu uvědomují, že koncepce kurzu je již poněkud zastaralá a potřebuje renovaci. Vedoucí nechtějí měnit celou koncepci kurzu, spíše chtějí kurz upravit tak, aby byl pro současné účastníky více přínosný. Cílem této práce je pomoci vedoucím kurzu zhodnotit stávající kurz (2013 – 2015) a na základě tohoto hodnocení, osobních zkušeností vedoucích a následné diskuse navrhnout nový kurz. Práce má dále zhodnotit i nový kurz po změně konceptu, posoudit provedené změny a navrhnout další možné změny.

Práce je rozdělena na dvě části. První, teoretické části, se budu snažit popsat nejprve fenomén dobrovolnictví, a to z toho důvodu, že animátor v pojetí kurzu je dobrovolníkem, který animátorskou funkci vykonává dobrovolně ve svém volném čase bez nároku na jakoukoliv finanční odměnu. Bude tedy popsáno, co to dobrovolnictví je a kdo je dobrovolníkem, bude přiblíženo i dobrovolnictví s dětmi a mládeží. Druhá kapitola bude vysvětlovat pojem pastorage,

pastoraci mládeže i to, jak funguje systém pastorace mládeže v České republice, a zvláště pak v olomoucké arcidiecézi. Třetí kapitole se zaměří na to, co je animace, kdo je animátorem a vysvětlím rozdíl mezi animátorem v pedagogicko-psychologickém pojetí a animátorem v pojetí kurzu. Poslední kapitola teoretické části bude popisovat formaci animátorů, konkrétně pak oba koncepty animátorského kurzu realizované Arcidiecézním centrem mládeže Olomouc.

Na začátku praktické části budou vymezeny cíle práce, cíle výzkumu i hypotézy, bude popsán výzkumný soubor a zároveň i průběh shromažďování dat. V další kapitole budou představeny výzkumné metody, které budou použity. Jedná se o dotazník, rozhovor, test nezávislosti chí-kvadrát pro čtyřpolní tabulku a kompilace literatury. Následující kapitola bude prezentovat výsledky výzkumného šetření a autorka práce se zde bude snažit potvrdit či vyvrátit stanovené hypotézy a odpovědět na výzkumnou a dílčí otázku. V následné diskusi se autorka práce pokusí interpretovat výsledky vycházející z výzkumného šetření, pokusím se srovnat oba animátorské kurzy, posoudit jestli změna koncepce byla přínosná a navrhnout další možné změny.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1. ÚVOD DO DOBROVOLNICTVÍ

Téma dobrovolnictví je do práce zahrnuto z toho důvodu, že celý animátorský kurz a pozdější práce animátorů je postavena na dobrovolné aktivitě. Při popisu dobrovolnické činnosti se dá vycházet ze *Všeobecné deklarace o dobrovolnictví*. Ta byla schválena v Amsterdamu v lednu 2001 na 16. světové konferenci dobrovolníků mezinárodní správní radou IAVE – Mezinárodní asociace pro dobrovolnické úsilí. Z této deklarace vyplývá, že všichni lidé na celém světě by měli mít právo nabídnout svůj čas, energii i schopnosti druhým lidem bez nároku na odměnu. Prostřednictvím dobrovolnictví je možné uskutečňovat nejvznešenější tužby lidstva jako například touhu po svobodě a po míru, bezpečí či spravedlnost pro všechny (Janičková a Zmeškalová, 2011, s. 7 – 8).

Dobrovolnictví se prolíná do celé škály nejrůznějších lidských činností. Například občanská angažovanost v kulturním dění na našem území má bohatou tradici, dobročinnost spadá od konce 18. století mezi organizované občanské kulturní aktivity. Přičemž za kulturní služby se považují například služby muzeí a galerií, realizace uměleckých produkcí (divadelní představení, koncerty), přehlídky a festivaly, kulturní akce a aktivity určené veřejnosti – dětem, mládeži, rodinám, seniorům atd. (Národní informační a poradenské středisko pro kulturu, 2015). Dobrovolnictví však není realizováno jen v rámci kulturních aktivit. Je možné se s ním setkat též v jiných oblastech, např. aktivity sloužící ke zvýšení ekologického povědomí a nápravy, aktivity ke zlepšení životních podmínek zvířat, vzdělávání dospělých, fundraising či náboženské aktivity (Oesterle et al., 2004, s. 1136 – 1140).

Je zajímavostí, že jak náboženská aktivita, tak i členství v církvi jsou faktory vedoucí k dobrovolnictví (Jalandoni a Hume, 2001). Hospicové hnutí, které zahrnuje zařízení vznikající převážně z náboženské iniciativy, je v poslední době jednou z oblastí, kde se velmi daří dobrovolnickým centrům (Nešpor, 2005).

1.1 Definice dobrovolnictví

Pro dobrovolnictví existuje velké množství definic. Podle Müllerová ed. (2011, s. 10) dobrovolnictví souvisí s dobročinností neboli filantropií. Ta je popisována jako pomoc sociálně slabým. Dobročinnost je považována za jednu z občanských ctností, jež vychází z křesťanské a židovské morálky. Může být rozdělena na dvě formy, a to na dárcovství a dobrovolnictví.

Dárcovství zahrnuje peněžité i nepeněžité dary věnované potřebným lidem či na veřejně prospěšné účely získávané prostřednictvím sbírek, nadací či nadačních fondů. Oproti tomu dobrovolnictví je definováno jako: „...*vědomá, svobodně zvolená činnost ve prospěch druhých, kterou poskytují občané bezplatně. Dobrovolník dává vědomě část svého času, energie a schopností ve prospěch činnosti, která je časově i obsahově vymezena*“ (Mülerová ed., 2011, s. 10). I další autoři se shodují v tom, že se jedná o činnost, která je svobodná a dále poznamenávají, že jejím cílem je především snaha pomoci druhým. Tento prvek ve své definici zmiňují jak Šormová a Klégrová, tak i Duben.

„Běžně pod pojmem dobrovolnictví rozumíme činnost, pro kterou se jednotlivec rozhodne zcela svobodně, jeho úmyslem je tedy pomoci druhým – přispět svou prací ke zlepšení jejich životní situace.“ (Šormová a Klégrová, 2006, s. 5).

„Jádro koncepce voluntarismu¹ spočívá v tom, že jednotlivci participují na spontánních, soukromých a svobodně zvolených aktivitách, které přinášejí nějaký efekt pro veřejné společné blaho, které je pociťováno participanty.“ (Duben, 1996, s. 7).

Při definování dobrovolnictví je potřeba brát ohled na to, zda je na dobrovolnictví pohlíženo formálně či neformálně, přičemž hranice mezi oběma formami je velmi tenká (Frič a Pospíšilová 2010, s. 11 – 12). Wilson a Musick (1997, s. 701) poznamenávají, že neformální pomoc je záležitostí více soukromou a má náhodnější charakter, kdežto formální dobrovolnictví je více záležitostí svobodné volby, je více veřejné a více organizované. Finkelstein a Branick (2007, s. 104) definují neformální dobrovolnictví pouze jako negaci formálního dobrovolnictví, tedy: *„trvajících, neplacené služby, které jednotlivci poskytují mimo formální strukturu organizace.“* Přičemž Frič a Pospíšilová (2010, s. 74 – 76) popisují formální dobrovolnictví jako dobrovolnickou činnost pro dobrovolnou neziskovou organizaci. Tošner a Sozanská (2006, s. 8) ale poukazují na to, že i přesto, že dobrovolnictví může být profesionálně organizováno, nemusí přitom ztrácet na své spontaneitě. Dobrovolnictví stále může být: *„pravidelným a spolehlivým zdrojem pomoci pro organizaci, která s dobrovolníky spolupracuje, a zároveň zdrojem nových zkušeností, zážitků i příležitostí pro osobní růst dobrovolníků.“* (Tošner a Sozanská, 2006, s. 8) Z výzkumu Egertona, Muriela a Mullana (2008, s. 152) vyplývá, že neformální dobrovolnictví převažuje u lidí se základním vzděláním, kdežto formální dobrovolnictví je spíše typické pro lidi

¹ Duben používá anglický výraz pro dobrovolnictví.

s vyšším vzděláním. Důvody mohou být různé. Vzdělanější lidé mají vyšší sociální kapitál, lepší dovednosti využitelné pro dobrovolnou práci, větší rozhled či více flexibilního času.

Dle **zákona o dobrovolnické službě**² je za dobročinnou službu považována činnost, která neslouží jen k uspokojování zájmů, není uskutečňována v rámci podnikatelské či jiné výdělečné činnosti. Dobrovolník také svou činností nenahrazuje práci zaměstnance, jeho činnost je nadstandardní, obohacuje tak činnost organizace. Zákon také upravuje podmínky, za kterých je dobrovolnická služba podporována státem.

1.2 Dělení dobrovolnických činností

Dobrovolnickou činnost lze dělit podle velkého množství různých kritérií např. dle časového hlediska, dle oblasti společenského života, dle způsobu vzniku atd. Šormová a Klégrová (2006, s. 7) zmiňují následující dělení:

1. Dobrovolná občasná výpomoc

Jedná se o činnost probíhající v rámci rodiny, příbuzenstva, mezi přáteli a sousedy. Vyznačuje se spontánností i tím, že člověk, který ji vykonává, ji pokládá za samozřejmou. Je charakterizována jako systém vzájemných protislužeb (Šormová a Klégrová, 2006, s. 7). Lidé se většinou v těchto situacích necítí jako dobrovolníci a ani nechtějí být tímto pojmem označováni. Tato forma je součástí jakékoliv společnosti už od počátku její existence (Mülerová ed., 2011, s. 11).

2. Dobrovolnictví vzájemně prospěšné

Tato dobrovolná činnost se uskutečňuje v rámci komunity, například v obci, ve farnosti, v klubu, či ve spolku (Šormová a Klégrová, 2006, s. 7). Členové ji realizují v zájmu svých vlastních cílů. Existuje velké množství organizací, které staví svou činnost na lidském nadšení a dobrovolné práci (Mülerová ed., 2011, s. 11).

3. Dobrovolnictví veřejně prospěšné

Tento typ dobrovolnictví se u nás objevuje nově po roce 1989 a vychází z ochoty občanů angažovat se pro druhé či pro změny ve společnosti, a to svobodně a dle svého přesvědčení (Mülerová ed., 2011, s. 11). Veřejně prospěšné dobrovolnictví zahrnuje

² Zákon č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě a o změně některých zákonů

činnosti, které mají sloužit ku prospěchu druhých lidí. Podobně jako v placené práci má mít dobrovolník vymezenou činnost, které se věnuje, činnosti mají být zorganizovány a jasně z nich má vyplývat role dobrovolníka i jeho vztah k zaměstnancům organizace. Na tomto způsobu je založeno mnoho neziskových organizací (Šormová a Klégrová, 2006, s. 7).

4. Dobrovolná služba

Dobrovolná služba obvykle bývá definována jako dlouhodobý (až několikaměsíční) závazek věnovat se dobrovolné práci, a to i často mimo svou zemi. Dobrovolná služba je v mnohém podobná veřejně prospěšnému dobrovolnictví, avšak rozdíl je patrný hlavně v délce trvání a také v tom, že zde je více formalizovaný vztah vůči organizaci, obzvláště je-li potřeba zařídit pojištění a absolvovat různá školení (Šormová a Klégrová, 2006, s. 7). Tento typ zahrnuje organizace, které vysílají své dobrovolníky do zahraničí (Mülerová ed., 2011, s. 11).

1.3 Dobrovolník

Dle **zákona o dobrovolnické službě**³ může být dobrovolníkem fyzická osoba starší 15 let. Přičemž osoby mladší 18 let mohou tuto činnost vykonávat jen se souhlasem zákonného zástupce. Dobrovolníkem je tedy ten, kdo se bez nároku na odměnu na základě svých vlastností, znalostí a dovedností rozhodne svobodně pro poskytování dobrovolnické služby.

Pojem dobrovolník v odborném slova smyslu označuje člověka, který vykonává činnost organizovanou dle zákona o dobrovolnické službě bez nároku na odměnu. V tomto případě má dobrovolník smluvně zajištěné postavení v organizaci, je pojištěn proti škodám na zdraví i majetku, jeho náklady na dobrovolnou činnost jsou minimální, vysílající organizace mu může platit stravné, ubytování či cestovné. Dobrovolník má dále právo na poskytnutí kvalitní přípravy k výkonu činnosti. Je také povinen dodržovat zákon o dobrovolnické službě a podmínky stanovené organizací ve smlouvě. Nemůže vykonávat dobrovolnictví v rámci podnikatelské či jiné výdělečné činnosti, nesmí být vzhledem k organizaci v pracovněprávním vztahu či členském nebo služebním poměru (Janičková a Zmeškalová, 2011, s. 10).

³ Srov. zákon č. 198/2002 Sb.

Tošner (2002, s. 8) definuje dobrovolníka obecně jako člověka, který: „... si dostatečně věří v tom, že může sám změnit věci, se kterými není spokojen. Je to člověk, který se odhodlá udělat ten jednoduchý, ale důležitý krok k tomu, aby se sám zapojil do činnosti, která je třeba nedostatečně zajišťována státními institucemi. Někdo, kdo neváhá obětovat část svého volného času pro vyplnění prázdného času druhých (např. dětí či nemocných) anebo zajištění aktivity, kterou by jinak neměl kdo organizovat (např. vysázet pár stromů).“

Dobrovolníkem tedy může být každý člověk, který je ochotný investovat svůj čas a schopnosti. Nedá se říci, že existuje konkrétní seznam vlastností, které musí mít každý dobrovolník. Jedinou podmínkou je ochota pracovat bez finanční odměny. Nicméně mezi vlastnosti, které dobrovolníkovi pomáhají vykonávat jeho činnost, patří flexibilita, otevřenost, vnímavost, odpovědnost, schopnost spolupráce a nezištnost (Šormová a Klégrová, 2006, s. 11). Je též velmi cenné, jestliže má dobrovolník určité odhodlání a nadšení, protože dobrovolník do zvolené činnosti věnuje část své energie a času (Šormová a Klégrová, 2006, s. 7).

1.4 Význam dobrovolné činnosti

Dobrovolná činnost není přínosná jen pro organizaci, do které se dobrovolník zapojuje, ale také pro dobrovolníka samotného i pro celou společnost.

1.4.1 Pro dobrovolníka

Dobrovolník může význam své činnosti spatřovat v tom, že se v ní seberealizuje, posiluje své sebevědomí (tím, že má možnost být užitečný pro druhé), má prostor uplatnit a rozvíjet své schopnosti, získává nové zkušenosti a učí se novým dovednostem, proto aby dokázal pomáhat. Tím vším může dobrovolník prohlubovat a rozšiřovat své kvalifikační předpoklady. Dobrovolnictví může též pomáhat jedincům překonávat sociální izolaci a naplňovat potřebu někam patřit (Oesterle et al., 2004, s. 1136 – 1140). Dobrovolná činnost může také sloužit ke smysluplnému využití volného času. Pro lidi, kteří jsou nezaměstnaní či právě nastoupili do starobního důchodu, může mít dobrovolná činnost význam pro udržení sociálních dovedností spojených s prací (Šormová a Klégrová, 2006, s. 13). Müllerová (ed., 2011, s. 10) dodává, že dobrovolník má v rámci dobrovolné činnosti možnost rekvalifikace a navázání kontaktů či přátelství.

1.4.2 Pro organizaci

Pro organizaci je dobrovolnictví významné z mnoha důvodů. Dobrovolníci mohou vykonávat to, čemu se nestačí věnovat placení zaměstnanci během své pracovní náplně, tím zkvalitňují a rozšiřují služby organizace. Dobrovolníci jsou velmi užiteční i při pořádání nepravidelných akcí, kdy bývá potřeba dělat víc aktivit, než mohou vykonat pouze zaměstnanci. Dobrovolníci mohou přinášet nápady, nový pohled a zpětnou vazbu, mohou také přispět k propagaci organizace tím, že informují své okolí o činnosti organizace (Šormová a Klégrová, 2006, s. 13). Organizace skrze dobrovolníky může získávat také mnoho nových a užitečných kontaktů a zaručeně jsou dobrovolníci levnou pracovní silou (Mülerová ed., 2011, s. 18).

1.4.3 Pro společnost

Význam dobrovolnictví pro společnost lze spatřovat v tom, že podporuje občanskou aktivitu, solidaritu mezi lidmi navzájem a doplňuje činnost dalších sektorů. Hlavním smyslem rozvoje dobrovolnictví je snaha o posílení sociální soudržnosti ve společnosti. Dobrovolná činnost totiž vnáší sociální rozměr do moderní společnosti, která bez něj nemůže fungovat (Šormová a Klégrová, 2006, s. 13).

Všeobecná deklarace o dobrovolnictví⁴ (Národní informační centrum pro mládež, 2015) stanovuje, že dobrovolnická činnost umožňuje:

- udržovat a posilovat hodnoty jakými jsou soudržnost, zájem o druhé a služba jiným lidem,
- jednotlivcům růst a realizovat veškerý jejich lidský potenciál,
- navzdory rozdílům žít ve zdravých komunitách a společně usilovat o nalezení nových řešení pro společné úkoly.

1.5 Zásady pro práci dobrovolníků

Jsou-li dobrovolníci zapojeni v organizaci, je dobré, aby zde byly uplatňovány určité zásady pro práci s dobrovolníky. Tyto zásady mohou napomoci k tomu, aby dobrovolníci byli pro obě strany spíše přínosem než zátěží. Zásady jsou zde zmíněny i z toho důvodu, že je potřeba je využívat i při animátorské práci.

⁴ Všeobecná deklarace o dobrovolnictví byla schválena mezinárodní správní radou IAVE (Mezinárodní asociace pro dobrovolnické úsilí) v Amsterdamu v roce 2001, a to na 16. světové konferenci dobrovolníků.

Mülerová ed. (2011, s. 13 – 14) zmiňuje, že proto, aby bylo formální dobrovolnictví prospěšné, je dobré držet-li se následujících zásad. První zásadou je **profesionální řízení**. V posledních letech je čím dál častější, že se organizují nejrůznější pravidelné kurzy pro koordinátory dobrovolníků, které nabízí zájemcům i supervize a konzultace. To, že do organizace přichází dobrovolník, představuje pro organizaci určitou systémovou změnu, kterou je potřeba profesionálně podchytit. Zaměstnanci mohou totiž mít z nového prvku – dobrovolníka obavy, a to může vést ke vzniku bariér. Dalším významným bodem je **komunikace**. V organizaci dobrovolníků totiž stojí na jedné straně jejich spontaneita a tvořivost a na druhé straně určitá pravidla, kterým by se měli podříditi. Je proto nutné najít mezi oběma stranami rovnováhu, a k tomu je potřeba využívat komunikaci, aby nedocházelo ke zbytečným nedorozuměním. Třetí zásadou je **vytváření hodnot**. Tím, že dobrovolníci přicházejí do organizace jakožto nové prvky, přinášejí určité uvolnění, dobrou náladu a nové nápady, a tím vším zvyšují hodnotu organizace. Poslední zásadou, kterou autorka zmiňuje, je **spontaneita dobrovolníků**. Má tím na mysli, že organizace by se měla snažit zajistit to, aby činnost dobrovolníků vedla k naplnění cílů organizace a zároveň, aby měl dobrovolník možnost se při své činnosti chovat spontánně.

1.6 Mladí lidé jako dobrovolníci

Mladí lidé tvoří velkou část z celkového počtu dobrovolníků. Výzkumy dokazují, že s větší pravděpodobností se do dobrovolnictví zapojují teenageři, jejichž rodiče jsou nebo byli též dobrovolníky. Výzkum prokazuje, že jestliže se začne s dobrovolnictvím během dospívání, je větší pravděpodobnost, že tyto osoby budou pokračovat ve svém prosociálním chování v průběhu celého života. Přičemž důvody prosociálního chování se vyvíjí. Může se stát, že prvotní motivace k dobrovolnictví je snaha o zvýšení sebevědomí. Tato motivace se může časem proměnit a člověka může být motivován čistou snahou někomu pomoci (Oesterle et al., 2004, s. 1136 – 1140).

Dobrovolnická aktivita s sebou přináší velká pozitiva. Studie dle Johnsona et al. (1998, s. 309) dokazuje, že dospívající, kteří se zapojují do dobrovolnických aktivit, mají vyšší vzdělávací aspirace, lepší studijní výsledky a vyšší vnitřní motivaci ke školní práci. Dle studie taktéž existují důkazy, že tato dobrovolnická zkušenost pomáhá dospívajícím při získávání práce, pomáhá k posílení práce jakožto vnitřní hodnoty a též usnadňuje jedinci zapojit

se do společnosti. Call et al. (1995, s. 135) doplňuje, že tato zkušenost zvyšuje empatie vůči ostatním lidem.

Podle Eriksonovy teorie "osmi věků člověka" v průběhu dospívání dochází k hledání vlastní identity. Jestliže je tedy dospívající v tomto období zapojen do dobrovolnické aktivity, pomáhá to k vytváření altruistické identity (Fischer a Schaffer, 1993, s. 124). Dalším přínosem je, že při dobrovolnické aktivitě dospívající prožívají pozitivní pocity, budují svou sebedůvěru a získávají kladný vztah k pomoci druhým lidem (Carlson, Charlin a Miller, 1988 s. 215).

1.7 Dobrovolnictví s dětmi a mládeží

Animátoři⁵ převážně pracují jako dobrovolníci s dětmi, a ještě častěji s mládeží. Přínosem tohoto druhu dobrovolnictví je to, že poskytuje mladým lidem dlouhodobé zázemí silných osobních vazeb, z nichž některé je mohou provázet celým životem. Nejde tedy často jen o „náplň volného času“, ale často o opravdovou dlouhodobou výchovnou formaci celé bytosti člověka. Například po několika letech strávených činností v dobrém oddíle (např. skautském, mladých turistů, pionýrů, zálesáků, YMCY, atd.) je člověk celoživotně nasměrován díky pevnému a dobře reflektovanému hodnotovému základu. Může tím získat množství dovedností a znalostí, které jsou cenné pro orientaci v současném světě. Jedny z nejdůležitějších zkušeností, kterým se zde mladí učí je, že to nejcenější v životě se nedá zaplatit a že „zadarmo“ nemusí znamenat „bezenné“. Typické pro tyto spolky je všeobecné zaměření, které se realizuje prostřednictvím her všemožného typu, táboření a pobytů v přírodě. Činnost v těchto spolcích bývá pravidelná a celoroční. V průběhu roku obnáší týdenní schůzky, měsíční výpravy a tábory. Pro práci v těchto spolcích je však potřeba se stále vzdělávat, nestačí jen to, že má člověk nadšení, ale je dobré stále získávat nové znalosti a dovednosti. Proto pro dobrovolníky podílející se na vedení dětí a dospívajících v těchto sdruženích je vypracován výchovně-vzdělávací systém, který se realizuje prostřednictvím nejrůznějších seminářů či kurzů (Šimková, 2011, s. 54).

Animátor nutně nemusí patřit do jednoho z výše zmíněných spolků, nicméně může mít podobné zkušenosti. Jeho formace, která probíhá v rámci animátorského kurzu, vede též k osvojování důležitých hodnot, k získávání znalostí a dovedností upotřebitelných pro orientaci v současném světě. Formace také probíhá zážitkovou formou, tzn. prostřednictvím her a pobytů

⁵ V pojetí animátorského kurzu

v přírodě. V průběhu formace i později v rámci setkávání animátorů ve své diecézi⁶ také dochází k vytváření silných osobních vazeb. Tento důležitý základ, který animátor získává při své formaci se pak kladně projevuje v jeho animátorské práci, kdy je animátor iniciátorem ve skupině mládeže.

⁶ Setkávání animátorů v diecézi je vysvětleno v podkapitole 3. 2. 1, strana 23.

2. PASTORACE

Pro to, aby bylo zřejmé, kdo je vlastně animátor v pojetí animátorského kurzu, je potřeba pochopit, co znamená pastorece. Činnost animátora totiž úzce souvisí s procesem pastorece.

Pastorační činnost je jedním z poslání římskokatolické církve⁷. Církev si klade za úkol dělit se s druhými lidmi o duchovní bohatství, které má. Vychází tak z poslání, které církvi stanovil Ježíš Kristus (Tanner, 2005, s. 5). V rámci pastorece se církev zaměřuje jak na lidi, kteří jsou její součástí, tak na osoby, které stojí na okraji církve či mimo ni (Opatrný, 2001, s. 9).

Věda zabývající se pastorační se nazývá pastorální teologie (Mráz, 1997, s. 9). Jedná se o vědu, která se zabývá tím, jak vhodnými metodami předávat neměnný obsah evangelia lidem, kteří se neustále mění (Tenace, 2008, s. 466). Pastorální teologie tvrdí, že proto, aby pastorece byla účinná, je potřeba, aby vycházela z konkrétních poznatků o tom, jakým způsobem jednat, čemu se věnovat přednostně a jaké zvolit metody. Proto pastorální teologie spolupracuje s dalšími vědami jako například s filozofií, vývojovou psychologií, pedagogikou, sociologií či s demografickou prognózou (Křišťan, 2000, s. 73 – 74).

Dolista (2000, s. 65) konstatuje, že to, do jaké míry dokáže církev oslovit současné i budoucí lidi poselstvím evangelia, závisí na její schopnosti předávat evangelium srozumitelným a přitažlivým způsobem. Tento způsob zahrnuje přitažlivou bohoslužbu, službu lidem, dialog s druhými lidmi, svědectví života a prožívání společenství.

2.1 Pastorece mládeže

Pastorece mládeže je jedním z hlavních úkolů práce animátora⁸. K tomu, aby mohla být popsána pastorece mládeže, je nejprve podstatné vymezit ty, kdo spadají pod označení „skupina mládeže“.

2 1.1 Vymezení mládeže

Mládež je rozmanitou skupinou, která se svým věkem, kulturou, životním stylem a způsobem shromažďování liší od světa dospělých (Kaplánek, 1999, s. 18). Mládež vytváří svou subkulturu. Tato základní sociologická subkultura je velmi pluralitní (např. punkeři, hippies, anarchisté, sprejeři atd.). Prvky subkultury se pak promítají do stylu oblékání, hodnotových

⁷ Dále místo římskokatolická církev jen církev

⁸ Pojem animátor v této kapitole označuje animátora z perspektivy animátorského kurzu

preferencí, akceptování či zavrhování určitých hodnot, kultu hvězd či hudby (Jandourek, 2001, s. 243).

Věkové vymezení mládeže je velmi náročné, jelikož se rozcházejí definice právní, psychologická a sociologická. Sociologie vymezuje mládí jakožto období přechodu z dětství do dospělosti, přechodu mezi dětskou závislostí do relativní nezávislosti dospělého, období individuálního vývoje, v němž dochází k dotváření předpokladů jedince k jeho reprodukci (Linhart a ed., 1996, s. 636). Z psychologického hlediska je „*mládí fáze přerodu a hledání smyslu*“ (Kaplánek, 1999, s. 14). Dle Eriksona jde o fázi hledání vlastní identity a tvorby osobnosti (Hartl a Hartlová, 2000, s. 685). V současné době však dochází k oddalování věku plné dospělosti. Jedinec totiž dosahuje dospělého tělesného vzhledu a pohlavní zralosti v mladším věku než dříve, ale naopak se oddaluje věk plné dospělosti, protože se prodlužuje doba studia, doba uzavírání sňatků a narození vlastních dětí (Machová a Hamanová, 2002, s. 138 – 146). Když se tedy mluví o pastoraci mládeže, zahrnuje se do ní skupina lidí přibližně od 13 do 30 let (Sekce pro mládež ČBK, 2002, s. 11).

2.1.2 Příčiny vzniku pastorace mládeže

Pastorace mládeže jakožto samostatné odvětví pastorace se objevuje až v osmdesátých letech 20. Století, a to především díky pastorační strategii Jana Pavla II. (Balík, 2010, s. 21). Jan Pavel II. tvrdí, že tak jako církev má mnoho co říci mladým lidem, tak i mladí lidé mají mnoho co říci církvi (Jan Pavel II., 1996, s. 7). K tomu, aby vznikla pastorace mládeže jakožto samostatné odvětví pastorace, přispělo několik příčin (Balík, 2010, s. 21 – 24).

1. Sociologické příčiny

V průběhu 20. století převážně v západní Evropě je pro společnost typické trávení volného času a též vznik nových příležitostí pro setkávání mladých lidí, např. volnočasové aktivity, média, dobrovolnictví. Rodina a škola přestávají být primárními výchovnými prostředky a vzrůstá vliv vrstevníků a masových komunikačních prostředků.

2. Kulturně-výchovné hledisko

Ve společnosti dochází k rychlým a radikálním změnám, které mládež velmi ovlivňují. Tradiční farnost nedokáže mladé oslovit dostatečnou nabídkou a možností navázat přátelství či partnerské vztahy, přičemž potřeba přátelství a lásky dle sociologických

výzkumů spadá mezi nejvyšší životní hodnoty mladých lidí. Proto je nutné zodpovědně a kriticky promýšlet jaké výrazové prostředky a metody pro pastorační mládeže použít (Sak a Saková, 2004, s. 10 – 13).

3. Pastoračně-strategické jednání

V současné době dochází také ke krizi rodiny. Rodina už není tolik stabilní a má problém s přijímáním a výchovou dětí. I to může být jeden z důsledků klesajícího zájmu o duchovní povolání⁹. Církev si klade jako jednu ze základních priorit obnovu rodiny a rozkvět duchovních povolání.

4. Eklesiologické hledisko

Od II. vatikánského koncilu¹⁰ církev mění svůj pohled na mladé lidi. Dříve byla pastorační mládeže považována za záležitost řeholí a hnutí či za osobní aktivitu charismatických jednotlivců. Nyní se mladým lidem dostává zvýšené pozornosti, a to nejen proto, že církev chce pomáhat s výchovou mladých, ale také proto, že církev potřebuje mladé lidi pro svůj život i pro evangelizaci¹¹.

2.1.3 Vymezení pastorační mládeže

Mládež je velmi specifickou skupinou v rámci pastorační. V oblasti pastorační této skupiny snad ještě více než v jakékoliv jiné skupině platí, že je potřeba pracovat s ní přitažlivým a srozumitelným způsobem.

Pastorační mládeže může probíhat v rodině, ve škole, ve volném čase a může zahrnovat sociální práci, média, poradenství i práci s různými skupinami mládeže (Kaplánek, 1999, s. 9). Původně měla základní pastorační probíhat ve farnostech¹². Farnost měla vytvářet společenství, ve kterém má mít farář osobní vliv na věřící (Górecki, 1996, s. 14). Vzhledem k tomu,

⁹ Duchovním povoláním se zde myslí povolání ke kněžství či řeholnímu životu.

¹⁰ Druhý vatikánský koncil se uskutečnil v letech 1962 – 1965.

¹¹ Pojem evangelizace vychází z pojmu evangelium. Význam tohoto slova je dobrá zpráva. Evangelizace tedy označuje různé způsoby, kterými křesťané seznamují nekřesťany s evangeliem (Catechism of the Catholic Church, 1994, s. 210).

¹² Farnost je právně vymezena jako společenství věřících (teritoriální nebo personální), které je ustanoveno v partikulární církvi (diecéze) a je svěřeno faráři pod vedením biskupa. Jedná se o seskupení lidí různého věku, kteří mají odlišné lidské i duchovní zkušenosti a též rozmanitou identifikaci s církví (JAN PAVEL II., 1994, § 515-519)

že ne všechny lze oslovit prostřednictvím farní pastorace, církev podporuje mimofarní aktivity, církevní hnutí i kategoriální pastorační (Górecki, 2000, s. 95).

O pastorační mládeže tedy mluvíme tehdy, probíhá-li tato služba ve světě mladých (Tonelli, 2003, s. 164). Jedná se o uskutečňování církve mezi mladými v jejich podmínkách. Do skupiny mladých má být zahrnuta mládež ze všech sociálních oblastí, také sem patří jak studující a pracující, tak i nezaměstnaní (Tonelli, 2002, s. 16). Církev uvažuje o pastorační mládeže jakožto o vědecké disciplíně, která se má zaměřit na hledání klíčových problémů a momentů při šíření evangelia, zároveň se má také snažit navrhovat změny tak, aby víc odpovídala situaci mladých lidí a přispívala k jejich osobnostnímu i náboženskému růstu (Biemer, 1985, s. 73). V průběhu hledání správných cest pro pastorační vyplynul požadavek, aby se pastorační odehrávala v rámci společenství. Církev považuje vytváření společenství za velmi důležitý aspekt toho, jak zaujmout mladé lidi. Uvědomuje si, že v dnešní době je stále častěji možné potkávat mladé lidi, kteří neumějí vytvářet vztahy a kteří jsou citově vyprahlí, což je často způsobeno nezdravým rodinným prostředím. Proto chce církev mladým lidem nabídnout společenství jakožto místo setkávání, formační školu a zároveň místo, které může do určité míry doplňovat nezdravé rodinné prostředí (Benedikt XVI, 2010, s. 3).

K tomu, aby církev dokázala v dnešním světě zaujmout zejména mladé lidi, je potřeba, aby znala a volila pestrou škálu činností a metod (Tonelli, 2003, s. 164). Jan Pavel II. tvrdí, že pastorační mládeže by měla probíhat třemi základními směry, a to podporou společenství mládeže, působením ve školském systému a volnočasovými aktivitami (Jan Pavel II. 1996, s. 6). Pastorační se přitom zaměřuje na podporu mladých věřících s nabídkou intelektuální, lidské a duchovní formace, při které by mělo docházet k vytváření křesťanského společenství mládeže. (Sekce pro mládež ČBK, 2002, s. 16). Církev chce vést mladé k tomu, aby se nebáli odpovědnosti za svůj život, za společnost i za svět, aby se ptali po smyslu věcí, aby byli aktivní a osobně angažovaní ve společnosti, aby znovu objevili hodnoty rodiny a manuální práce, aby se naučili skromnosti a práci s informacemi a médii (Církev.cz, 2011).

2.2 Systém pastorace v Olomoucké arcidiecézi

Území celé republiky je rozděleno do diecézí. Pojem diecéze pochází z latinského slova *diocesis*, což znamená správní jednotka církve (Latinsky.cz., 2016). V jejím čele stojí biskup v součinnosti s kněžími (Kodex kanonického práva, 1994, s. 45). Diecéze je vymezena územně

a je dále členěna na jednotlivé farnosti či svazky farností, které se nazývají děkanáty či vikariáty. Nadřazenou jednotkou diecézím jsou provincie (Kathweb, 2016).

Katolická církev v České republice je rozdělena do dvou provincií, a to na Českou církevní provincii, pod kterou spadá pět diecézí, a Moravskou církevní provincii, která zahrnuje tři diecéze (Církev, 2016). Do Moravské církevní provincie mimo jiné patří Olomoucká arcidiecéze¹³, která je stěžejní pro náš výzkum¹⁴.

Pastorace mládeže v rámci arcidiecéze je organizovanou činností, která má svou strukturu. Každá diecéze má své **centrum pro mládež**¹⁵. Centrum pro mládež vzniká z pověření a jménem diecézního biskupa (Balík, 2010, s. 141). Hlavním posláním centra pro mládež je pastorace mladých věřících na co možná nejširší úrovni. Tato pastorace přitom probíhá za spolupráce s jednotlivými kaplany pro mládež a s laickými zástupci mládeže za děkanát, a to formou pracovních setkání. Centrum pro mládež je rovněž zodpovědné za formaci těchto lidí a též za formaci animátorů a má poskytovat informační servis, což znamená, že má k dispozici rozsáhlou literaturu, materiály pro animátory, pro vedoucí táborů, pro vedoucí společenství apod. (Balík, 2004, s. 165). Mimo jiné organizuje diecézní akce, setkání mládeže s biskupy, podílí se na přípravě celonárodního setkání mládeže a zajišťuje i účast mládeže na celosvětových setkáních. V Olomoucké arcidiecézi se toto centrum nazývá Arcidiecézní centrum mládeže Olomouc (Arcidiecéze Olomoucká, 2016b).

Dalším pastoračním centrem v Olomoucké arcidiecézi je **Arcidiecézní centrum života mládeže Přístav Rajnochovice**. Jedná se o dům založený biskupem, který má sloužit k setkávání mládeže (Balík, 2004, s. 166). Toto centrum nabízí mladým lidem z celé diecéze možnost celoročních kurzů, které jsou obzvláště cenné pro ty, kteří vedou ve svých farnostech společenství mladých, scholu či ministranty. Dále zde probíhají duchovní obnovy a nejrůznější tematické akce. Do tohoto centra mohou přijíždět také mladí lidé, kteří hledají odpovědi na své duchovní otázky či mladí, kteří chtějí prožít víkend ve společnosti nových vrstevníků (Arcidiecéze Olomoucká, 2016b). Těmto mladým, kteří přijíždějí do ADCŽM Přístav, se věnuje

¹³ Pojem arcidiecéze označuje hlavní diecézi v provincii, v jejím čele stojí arcibiskup.

¹⁴ Tato arcidiecéze obsahuje 418 farností, 21 děkanátů a to na rozloze 10 018 km². Podle statických údajů ze dne 1. listopadu 2011 na tomto území žije 1 376 000 obyvatel, z nichž je 568 000 (41 %) katolíků (Arcidiecéze Olomoucká, 2016a).

¹⁵ Dále jen DCM

tým mladých lidí spolu s kněžími. Tito lidé zde dlouhodobě žijí. Jednou z hlavních myšlenek, kterou se centrum řídí, je, že mladí potřebují zakusit společenství, blízké vztahy a přijetí. Proto se tým vedoucích centra snaží vytvářet toto základní společenství, do kterého se přijíždějící mladí mohou zapojit a ze kterého mohou čerpat (Balík, 2004, s. 166).

Táborové středisko Archa Rajnochovice je dalším významným místem, které se podílí na pastorači mládeže olomoucké arcidiecéze. Jedná se o středisko spolupracující se sdružením SARKANDER, ve kterém během jarních i letních prázdnin probíhají křesťanské tábory pro děti. V průběhu celého roku se zde o víkendech konají nejrůznější akce pro skupiny mládeže pracující s lidmi ve svých farnostech (Arcidiecéze Olomoucká, 2016b).

2.2.1 Lidé podílející se na pastorači mládeže

Jak bylo řečeno výše, pastorače mládeže má svou strukturu a podílejí se na ní různí lidé, kteří spolupracují s centrem pro mládež. Mezi tyto osoby patří biskupský delegát pro pastorači, kaplani pro mládež, zástupci mládeže za děkanát a animátoři.

1. Biskupský delegát pro pastorači

Post biskupského delegáta pro pastorači je určen osobě, která nese odpovědnost za pastorači mládeže v celé arcidiecézi. V olomoucké arcidiecézi je tímto delegátem P. Petr Bulvas, který je současně i ředitelem Arcidiecézního centra pro mládež Olomouc¹⁶. Mezi jeho povinnosti patří metodické vedení kaplanů pro mládež a zástupců mládeže za děkanáty. Pravidelně se s nimi setkává a při této příležitosti společně řeší otázky pastorače mládeže (Arcidiecéze Olomoucká, 2017). Mimo jiné má za úkol i spolupracovat se spolkem Sarkander¹⁷.

2. Kaplan pro mládež

Do funkce kaplana pro mládež je biskupem jmenován jeden z kněží v každém děkanátu. Metodicky je veden biskupským delegátem pro mládež, se kterým se schází na plánovaných setkáních. Jeho hlavním úkolem je organizovat a koordinovat pastorači mládeže ve spolupráci s místními kněžími. To znamená, že se má snažit vést mladé lidi k vyšším hodnotám a pomáhat je formovat na jejich cestě k Bohu. Zapojuje se tedy do akcí

¹⁶ Dále jen ADCM

¹⁷ Jedná se o nestátní neziskovou organizaci vycházející z křesťanských principů, která si klade za úkol pomáhat při výchově, formaci a rozvoji osobnosti dětí a mládeže v arcidiecézi, především chce pomoci se správným využíváním volného času (Arcidiecéze Olomoucká, 2016c).

pro mládež jak uvnitř děkanátu, tak v rámci diecéze i národa. V jeho práci mu pomáhá děkanátní animátor (zástupce mládeže za děkanát) spolu s dalšími animátory. Kaplan se má pravidelně setkávat s animátory z jednotlivých farností svého děkanátu, má s nimi spolupracovat na přípravě akcí pro mládež a má se též starat o jejich formaci (Graubner, 2014, s. 5).

3. Zástupce mládeže za děkanát

Lidé v pozici zástupce mládeže za děkanát představují důležitou spojku mezi mládeží v děkanátech a centrem pro mládež. Dvakrát do roka se sjíždějí na víkend na Arcidiecézním centru života mládeže¹⁸, kde společně rekapitulují život mládeže v jednotlivých děkanátech, podílejí se na vytváření vizí do budoucna i na spoluorganizaci akcí diecézního rázu. V neposlední řadě zástupci mládeže zprostředkovávají všechny tyto informace mládeži ve svých děkanátech a seznamují je s nabídkou akcí v diecézi i mimo ni (Arcidiecéze Olomoucká, 2016d). Zástupce je vybírán kaplanem pro mládež na základě diskuse s dalšími animátory v děkanátu (Graubner, 2014, s. 5). Úkolem zástupce mládeže je i podpora křesťanského života mladých lidí v jeho děkanátu. Tato podpora se může uskutečňovat prostřednictvím organizování nejrůznějších akcí. Zástupce mládeže má též pomáhat kaplanovi pro mládež vést ostatní animátory v děkanátu, spolupracovat s nimi, motivovat je a dávat podněty na zlepšení společné práce Arcidiecéze Olomoucká, 2016d).

4. Animátor

V následující kapitole bude pojem animátor více popsán. Je to označení pro osobu, která má za úkol vnášet nadšení, motivaci, má oduševňovat (Hájek, Hofbauer a Pávková, 2011, s. 36 – 39). Pro účely této práce je však tento pojem blíže specifikován. Jedná se o zvláštní druh vedoucího mládeže, který pracuje ve své farnosti. Jeho úkolem je stimulovat a inspirovat mladé lidi a jim (Pupík a Šmidriak, 2009, s. 60 – 62). Animátor se má pravidelně setkávat s dalšími animátory ze svého děkanátu, se zástupcem mládeže za děkanát i s kaplanem pro mládež a společně pak spolupracovat na přípravě akcí pořádaných pro mládež celého děkanátu (Graubner, 2014, s. 5). Náplní jeho práce je převážně organizování nejrůznějších aktivit, čímž se podílí na pastoraaci mládeže. Jednou

¹⁸ V Olomoucké arcidiecézi je tímto místem fara v Rajnochovicích.

z aktivit, která se od animátora též očekává, je to, že se bude podílet na vedení společenství mladých lidí ve své farnosti (Němec, 2002, s. 90 – 91).

3. ANIMACE

Jelikož animátorský kurz vychází z pojmu animace, je nezbytné se nad tímto pojmem pozastavit a alespoň z části jej přiblížit. Je to nelehký úkol vzhledem k tomu, že existuje více přístupů k animaci a různí autoři na ni nahlíží z odlišných pohledů.

3.1 Historie animace

Dalo by se říci, že animace v moderním slova smyslu má svoji kolébku ve Francii. Názory odborníků se rozcházejí v tom, jestli se moderní animace začala rozvíjet v rámci necírkevních dobročinných organizací na půdě reformního katolicismu na konci 19. století nebo se rozvinula až v pozdější době vlivem rostoucího množství volného času a s ním souvisejícího konzumu. Od roku 1930 začaly ve Francii vznikat tzv. domy kultury, kde působili kulturní animátoři, kteří měli za úkol vytvářet pozitivní vztah mezi lidovou vrstvou obyvatel a kulturním děním. Do Československa myšlenka animace jakožto povznesení kulturní a sociální úrovně širších vrstev obyvatelstva přišla v meziválečném období. Pro tuto aktivitu byl použit pojem „lidovýchova“. Dokonce vznikl Osvětový svaz, který měl za úkol šířit lidové vzdělání a byl rozdělen do několika oborů, a to hudebního, divadelního, literárního, loutkářského, umělecko-výtvarného atd. (Kaplánek, 2013, s. 19 – 23).

Rozvoj animačních metod probíhal od šedesátých let dvacátého století, kdy si sociální pracovníci i pedagogové začali uvědomovat, že jak školní výchova, tak i činnost tradičních mládežnických organizací není dostačující. Animační programy začaly vznikat v oblasti sociální práce a během první poloviny sedmdesátých let se rozšířily do západní Evropy. Ve stejném období začaly být aplikovány principy animace také v pedagogice, přičemž v Německu se rozvinula „animace volnočasové kultury“, v Itálii tzv. „kulturní animace“. (Kaplánek, 2013, s. 19 – 23) Dle Pávkové et al., (2002, s. 77 – 78) nutnost nového přístupu k mladým lidem vyvstala z toho důvodu, že v poslední době dochází k uvolňování rodinných vztahů a starých modelů autority. Dospívající tedy prožívají období hledání a budování vlastní identity jen ve své vrstevnické skupině, kde však nemohou být sobě navzájem dostatečný vzorem. Úkolem animátora je tedy napomáhat k tomu, aby se tito mladí lidé cítili přijímáni a měli pocit, že jim ostatní rozumí.

Pro účely této práce je významná animace v kontextu volného času, která se rozvíjela převážně v Německu. Významně se o to přičinil jeden ze zakladatelů této disciplíny Horst

W. Opaschowski. V jeho době se myšlenky animace velmi rychle rozšířily z Francie do celé západní Evropy a Opaschowski sám pojal animaci jako ideální metodu pro výchovnou práci s mládeží. Animace tedy měla přispět k rozvíjení volnočasové kultury širokých vrstev obyvatelstva (Kaplánek, 2013, s. 29 – 33). Sám Opaschowski (1979, s. 47) považuje animaci za: „... *nedirektivní motivaci, podněcování a podporu, která umožňuje aktivitu, uvolňuje kreativitu, podporuje vytvoření skupiny a usnadňuje účast na kulturním životě.*“ Autor přitom dává animaci nový směr, za její cíl považuje podporu volnočasové kompetence a tuto myšlenku rozvinul do devíti následujících principů: otevřenost, samostatné rozvržení času, dobrovolnost, dostupnost, přitažlivost, nenucenost, možnost výběru, rozhodnutí a možnost být iniciativní.

3.2 Definice animace

Jak už bylo řečeno výše, definování pojmu animace není snadným úkolem. Animace je odvozena od slova „anima“ – duše, duch. Do češtiny by se dal pojem „animace“ přeložit jako *oduševňování* (Pávková et al., 2002, s. 77 – 79). Pojem duše je též ekvivalentem slova „život“. Proto by se slovo animace dalo také překládat jako *oživení, probouzení nadšení* či *naplnění životem*. Ve starověkém Orientu převládala představa, že neživá materie se stává živou teprve v momentě, kdy je do ní vdechnuta nová kvalita – duch. Pojem animace jakožto „oživení“ v sobě nezahrnuje pouhé obveselení či probuzení aktivity, ale spíše objevení a uvolnění kreativity, vůli sledovat určité cíle a hodnoty (Kaplánek, 2013, s. 12 – 15). Termín animace je nejvíce znám ze slovního spojení animovaný film, při němž animátor jakoby vdechuje loutkám či obrázkům život (Pávková et al., 2002, s. 77 – 79).

Průcha, Walterová a Mareš (2001, s. 16) animaci definují následovně:

„Výchovná metoda užívaná zejm. při práci s dospívajícími a v pedagogice volného času. Je založena na nedirektivních metodách a akčních metodách povzbuzování mladých lidí k hledání vlastní cesty životem a schopnosti realizovat svou svobodu a autonomii, přičemž se jim zároveň předkládá velké množství přiměřených, zajímavě strukturovaných pozitivních možností seberealizace (spor a akce s intenzivním rekreačním režimem, kultura, zejm. aktivně provozovaná, společensky prospěšná činnost aj.). Důraz je na otevřenosti výchovné situace – dobrovolnosti, možnosti volby, prostoru pro iniciativu vychovávaných, na vytváření rezistence vůči negativním sociálním vlivům atd.“

Animace jakožto způsob práce s lidmi má za úkol objevovat v těchto lidech kreativní potenciál, který má být osvobozen, usměrněn a rozvinut (Kaplánek, 2013, s. 12 – 15). Pávková et al., (2002, s. 77 – 79) zdůrazňují, že i přesto, že v praxi lze rozlišovat velké množství

jednotlivých druhů animací, je vždy tento způsob práce založen na vztazích. Pojetí animace dle Kapláňka a Pávkové se nejvíce přibližuje animaci z pohledu animátorského kurzu. Kaplánek (2013, s. 61) mluví o kulturní animaci, kterou definuje následovně: „*Kulturní animace je výchovná koncepce založená na podpoře rozvoje identity jednotlivce v rámci interakce ve skupině, kterou aktivně spoluvytváří vychovatel – animátor.*“ Cílem tohoto druhu animace je začlenění do příslušné kultury, do jejích tradic. Pod pojmem kultura se v tomto kontextu rozumí systém hodnot a společenských norem, kterými se řídí členové dané společnosti a které se předávají z generace na generaci.

Pávková et al., (2002, s. 77 – 78) mluví o **výchovné animaci**, která má za úkol vytvořit pro mladé lidi tak zajímavou nabídku činností, že různé formy protispolečenského jednání ztrácí samy svou přitažlivost bez zakazování a moralizování. Kolem těchto činností se začne vytvářet relativně stabilní skupina vrstevníků. V takovéto skupině se snaží na členy přenášet co nejvíce odpovědnosti a rozhodování. Přičemž posláním animačních skupin je umožnit každému objevovat sám sebe, zapojit se do života skupiny i širší společnosti, podílet se na realizaci cílů společně stanovených skupinou, prožívat vztahy s ostatními lidmi při respektování jejich osobností, jimi uznávaných hodnot atd. Animace může být zaměřena na tělesný, duševní a sociální život lidí v určité oblasti, který směřuje k získávání nových poznatků a zkušeností, umožňuje jim sebevyjádření, sebeuvědomění a vědomí sounáležitosti s komunitou.

3.3. Animátor

Pojem animátor je relativně nový. Jeho vymezení není úplně jasné. V této práci se lze setkat se dvěma pohledy na tento pojem. První pojetí popisuje pojem *animátor* tak, jak je uveden v pedagogické literatuře. Druhé pojetí vysvětluje animátora tak, jak je vnímám v rámci animátorského kurzu.

3.3.1 Animátor v pedagogicko-psychologickém pojetí

Díky rychlému vývoji výchovného zhodnocování volného času, dochází ke vzniku, přípravě a působení velkého množství typů dobrovolných i profesionálních pracovníků. Kromě tradičních pojmenování (např. organizátor, vedoucí, vůdce, vychovatel), se objevilo mnoho nových označení. Mezi těmito pojmy lze nalézt označení facilitátor, mediátor, multiplikátor či

streetworker. Největšího zeměpisného rozšíření a uplatnění však dosahuje pojem animátor (Hájek, Hofbauer a Pávková, 2011, s. 36 – 39).

Vymezení pojmu animátor není úplně jednoznačné. V některých prostředích tento pojem nahradil dříve užívané pojmy, aniž by přitom označoval skutečně jinou kvalitu. V Německu je tento pojem spojován s člověkem, který má roli baviče, v Itálii je za animátora považován jakýkoliv člen skupiny, který přináší nápady a vnáší život do skupiny život bez ohledu na jeho postavení ve skupině (Kaplánek, 2013, s. 16 – 18). Hájek (1935 s. 15) s tímto pojetím souhlasí. Říká, že pojem animátor souvisí s osobami, které mají za úkol bavit, získat a zaujmout lidi.

Psychologie pohlíží na animátora více v kontextu skupiny. Z psychologického hlediska jde tedy o člověka, který je iniciátorem, podněcovatelem působícím v procesu skupinové dynamiky. Taktéž pod tento pojem spadají osoby, které odpovídají za aktivity kulturního střediska, osoby uvádějící divadlo, rozhlasové či televizní vysílání (Hájek, Hofbauer a Pávková, 2011, s. 36 – 39). Kaplánek (2013, s. 16 – 18) souhlasí s tím, že animátor může být důležitý v procesu skupinové dynamiky, ale dodává, že stejně tak důležitý může být i pro práci s jednotlivci. V jeho pojetí animátor působí v oblasti sociální práce a pedagogiky. Autor tvrdí, že jestliže při animaci dochází k objevování a uvolňování skrytého potenciálu, který v jednotlivcích dřímá, je úkolem animátora tento potenciál pomáhat objevovat, usměrňovat, rozvíjet a podporovat. Animátor tedy má dvě základní funkce, a to vnášet nadšení a motivaci a svou intervencí umožňovat realizaci podnětů členů skupiny.

Hájek, Hofbauer a Pávková (2011, s. 36 – 39) při definování pojmu animátor vycházejí z jeho významu. Slovo anima označuje duši. Proto autoři tvrdí, že pojem animátor označuje toho, který v procesu animace oduševňuje, oživuje či probouzí. Animátor k tomu užívá nedirektivní metody, kterými se snaží povzbuzovat mladé k realizaci vlastní svobody a předkládá jim možnosti seberealizace (Průcha et. al., 1995, s. 21). Goguelin též vidí úlohu animátora v tom, že se má podílet na rozvoji osobnosti a svobody členů skupiny. *„Být skutečným animátorem znamená vlévat do skupiny život, a když tam už ten život je, tak jde o to, pomáhat přemýšlet, reflektovat a ovládat emoce.“* (Goguelin, 1996, s. 66).

3.3.2 Animátor v pojetí animátorského kurzu

Jelikož je cílem této práce popis a analýza animátorského kurzu, je potřeba přiblížit, jak je pojem animátor vnímán v pojetí tohoto kurzu. V pojetí kurzu se nemluví o animátorovi jen jako o člověku, který oživuje a oduševňuje, který je iniciátorem v procesu skupinové dynamiky. Animátor z perspektivy tohoto kurzu je zasazen do křesťanského prostředí a jeho úkoly a postavení jsou zde blíže specifikovány.

Jak bylo definováno v kapitole číslo 2, animátor je především věřící laik (Boccardo, 1998, s. 3). Je jakýmsi vedoucím mládeže, který pracuje ve své farnosti (Pupík a Šmidriak, 2009, s. 60 – 62). Tato jeho aktivita je dobrovolná, což znamená, že nedostává žádnou finanční odměnu (Němec, 2002, s. 90 – 91). Animátor se podílí na pastorační mládeži, má se snažit nějakým způsobem přibližovat mladé lidi k Bohu (Arcidiecézní centrum pro mládež Praha, 2016). Ve spolupráci s dalšími animátory z děkanátu a s kaplanem pro mládež se podílí na přípravě nejrůznějších aktivit pro mladé (Graubner, 2014, s. 5). Animátor má být tedy člověk připraven a schopen vést aktivitu (Kaplánek, 2013, s. 41 – 42).

Jan Pavel II. (1996, s. 46) poukazuje na důležitost toho, aby mladí svědčili o své víře a životní stylu svým vrstevníkům. Podle něj mladí, kteří hledají smysl života a své místo v něm, hledají převážně vzory mezi svými přáteli. Hemmerle (1984, s. 11 – 12) tvrdí, že dnešní mládež hledá někoho, kdo jí je schopen nabídnout přijatelný ideál života a základní smysl existence. Jan Pavel II. povzbuzoval mladé, aby se stali aktivními subjekty, činiteli evangelizace a tvůrci sociální obnovy. To mladí mají být evangelizátory svých přátel (Jan Pavel II., 1996, s. 46). Balík (2004, s. 306) poukazuje na to, že animátor má být věkem blízký těm, s nimiž pracuje. Má být osobou, která vytváří vztahy, projevuje zájem o druhé, dává svou energii do služby druhým. Na druhou stranu stejně jako skautský vedoucí má být vzorem pro své svěřence, má se připravovat na svou službu a vyhodnocovat výsledky svého působení. Animátorem by měla být osoba, která je alespoň o krok napřed ve srovnání s ostatními. Může být napřed v oblasti vzdělání, osobnostní zralosti či duchovní vyspělosti. Animátor by měl mít ve skupině přirozenou autoritu.

3.3.2.1 Cíle činnosti animátora

Animátor se má ve své činnosti snažit naplňovat určité cíle. Tyto cíle mohou být rozděleny na výchovné, kulturní, náboženské a integrační.

Výchovné cíle mají za úkol vzbuzovat a udržovat vlastní aktivitu mladého člověka, mají vést k hledání vlastní identity mladých, nalézání trvalých hodnot a k budování kladných charakterových vlastností (Pupík a Šmidriak, 2009, s. 60 – 62).

Kulturní cíle mají rozvíjet kulturní život a uměleckou kreativitu (Pupík a Šmidriak, 2009, s. 60 – 62).

V rámci integračních cílů se má animátor snažit rozvíjet schopnost žít ve společenství ostatních lidí, učit se spolupracovat, spolupodílet, vnímat a přijímat základní hodnoty, které jsou uznávané v tomto společenství (Smolíková, 2004, s. 26).

Náboženské cíle požadují, aby animátor stimuloval a rozvíjel náboženství jak u jedinců, tak i ve skupině. Mladí mají být vzděláváni v otázkách víry a mají být motivováni k hledání odpovědí na důležité otázky v jejich životě (Pupík a Šmidriak, 2009, s. 60 – 62).

3.3.3 Pedagog volného času versus animátor

Je pravdou, že jedna osoba může být zároveň jak pedagogem volného času, tak i animátorem. Nicméně mezi těmito dvěma pojmy v pojetí této práce existuje rozdíl.

Pedagog volného času je profesionální pracovník, staví na pedagogických poznatcích a nabízí smysluplné a kvalitní využití volného času, přičemž se jeho práce odehrává obvykle v rámci nějakého řízeného projektu či výchovného zařízení (Průcha, 2009, s. 93). Během svého působení se pedagog volného času snaží o to, aby jeho práce měla výchovnou, zdravotní, preventivní a sociální funkci. Jde tedy o velmi široké výchovné působení. Jeho náboženské přesvědčení může hrát významnou roli v jeho osobním životě, nicméně profesně staví na obecně lidských základech (Pávková, 2002, s. 42).

Animátor většinou profesionál není. Pro jeho činnost je velmi důležité, aby využíval nejrůznějších pedagogických dovedností, avšak podstatnější pro něj je, aby stavěl svou práci na duchovních základech. Základní metodou, kterou animátor užívá, je vytváření vztahů směřujících ke vzniku křesťanského společenství, ve kterém má docházet k prohlubování víry. Služba animátora se odehrává především v neformálních skupinách. Je jasné, že animátor má

užší pole působnosti než pedagog volného času, za to však může směřovat do větší hloubky života mladého člověka (Balík, 2004, s. 308 – 309). Animátor se však samozřejmě setkává s mladými v jejich volném čase a snaží se jim pomáhat tento volný čas vhodně využívat. V podstatě se může jednat i o prevenci rizikového chování. Animátor neorganizuje jen aktivity směřující k prohloubení křesťanského života. Může spolu s mladými například podnikat výlety, hrát hry, navštěvovat kino či pořádat sportovní turnaje. Vždy jde především o vytváření vztahů, příjemné atmosféry a společenství. Teprve na těchto základech se může animátor snažit o objevování a prohlubování víry.

3.3.4 Předpoklady animátora z pedagogického hlediska

Neexistuje charakteristika, jaký přesně animátor musí být, jaké má mít vlastnosti a jaké požadavky musí splňovat. Nicméně někteří autoři se snaží stanovit alespoň nějaké předpoklady, které jsou dobré, když animátor naplňuje.

Kaplánek (2013, s. 16 – 18, 68 – 69) zmiňuje, že při animaci ve výchově se klade důraz na osobností zralost a pedagogické schopnosti animátora. Měl by také do určité míry ovládat strategické kompetence, a to proto, že obvykle pracuje v rámci projektu, který vychází z analýzy situace, přičemž má za úkol podporovat individuální rozvoj členů skupiny (zvláště jejich kreativitu, inovační potenciál) a zároveň jak komunikaci uvnitř skupiny, tak i komunikaci skupiny s okolím. Nicméně animátor se snaží spíše o participaci členů skupiny než o způsob jednání, který využívají autoritativní vedoucí. Klíčovým předpokladem pro animaci je lidská zralost animátora. Tato zralost se projevuje v oblasti intelektuální, duchovní a emocionální. Předpokladem, ne však zárukou intelektuální zralosti je pedagogické vzdělání zaměřené na pedagogiku volného času. Projevem je schopnost správně posoudit a řešit výchovné problémy a situace. Duchovní zralost podle Kapláneka obnáší schopnost klidné reflexe otázek života a smrti, smyslu života, dobra a zla, utrpení atd. Emocionální zralost předpokládá uspokojivé citové zázemí v osobním životě a duševní vyrovnanost. Pelánek¹⁹ (2013, s. 38 – 41) též zdůrazňuje důležitost alespoň základních pedagogických a organizačních dovedností a dodává, že vhodným předpokladem je schopnost jednat s lidmi a předstoupit před kolektiv. Mezi ideální vlastnosti řadí flexibilitu, tvořivost, neupadání do stereotypu a rutiny, zdravé sebevědomí, ale zároveň vědomí svých slabých míst, schopnost pozorovat druhé lidi, a hlavně upřímnost.

¹⁹ Pelánek charakterizuje instruktora zážitkových akcí, tyto poznatky se však dají přenést i jako požadavky na osobu animátora.

Nicméně si autor uvědomuje, že s těmito vlastnostmi a schopnostmi se člověk nerodí, ale nabývá jich pomalu v průběhu získávání zkušeností. Franc, Zounková a Martin, (2007, s. 35) poznamenávají, že kromě nutnosti zajištění fyzického a mentálního zdraví účastníků, je pro animátora více než teoretické znalosti důležitá namotivovanost, ochota a schopnost se rozvíjet.

3.3.4.1 Základní úkoly animátora

Představa o tom, co by měl animátor dělat a jaké jsou jeho úkoly, se liší. Podle Infomaterial des Kulturburos Sachsen e.V (2016) se mezi základní úkoly animátora řadí následujících pět bodů:

1. navazování vztahů

Prvním krokem k tomu, aby animace vůbec mohla probíhat, je navázání kontaktu. Je třeba hledat kontakty s mladými lidmi tam, kde se ve svém volném čase zdržují, je nutno zajímat se o také o svět, v němž žijí. Jedním ze způsobů navázání kontaktů je osobní pozvání. Animátor by měl dávat najevo to, že chce vycházet z potřeb a přání lidí, měl by být schopen vycítit a pojmenovat pocity a myšlenky, které lidé nevyjadřují otevřeně. Měl by najít rovnováhu mezi vědeckým postojem směřujícím k získávání informací a přátelským, uvolněným a otevřeným postojem na straně druhé. To znamená, že by se měl animátor snažit jak o vytváření příjemné atmosféry ve skupině, tak o dodržování zásad, motivování ke spoluúčasti na činnosti, na rozhodování i na zodpovědnosti (Pupík a Šmidriak, 2009, s. 60 – 62).

2. vytváření programu

Vytváření programu zahrnuje proces plánování a organizace. Animátor má pomáhat s výběrem cílů, má koordinovat a organizovat činnost skupiny, a to tak, že má vymýšlet, navrhovat, rozvíjet a hodnotit aktivity, přičemž se musí brát v potaz přání a potřeby návštěvníků (Pupík a Šmidriak, 2009, s. 60 – 62). V průběhu je nutné odpovídat na otázky: Proč? Za jakým účelem? S kým? Za jakých organizačních podmínek? Jakým způsobem?

3. péče o účastníky a dobrovolníky

Animátoři mají za úkol nějakým způsobem zajistit péči jak o účastníky, tak i o dobrovolníky a potencionální nástupce. Měli mít možnost realizovat i své osobní cíle a očekávání a měli by se cítit přijati, oceněni a respektováni. Co se týče dobrovolníků, mělo by

pro ně být vytvořeno přitažlivé pracovní klima, animátor by měl usilovat o přiměřené rozdělení zodpovědnosti a úkolů.

4. organizování a administrativa zařízení

Tento úkol v sobě zahrnuje management i administrativu, což konkrétně obsahuje například správu financí, public relations, propagaci vlastních výsledků, péči o spolupracovníky apod.

5. reakce na sociálně-kulturní politiku

Od animátorů se očekává, že se zapojí jednak do strategie a filozofie organizace, v níž pracují, a také to, že budou mít povědomí o sociálně-kulturních problémech.

3.3.4.2 Animátor jako „profesionál vztahů“

Jeden z důležitých požadavků na animátora je, aby byl „profesionálem vztahů“. V oblasti animace není brána profesionalita vztahů jako určitý odstup, ale naopak jako schopnost otevřenosti a empatie, přičemž se samozřejmě předpokládá zralý přístup, ve kterém si animátor stále uvědomuje svoji roli (Tomášek, 1992, s. 89). Od animátora se tedy očekává, že bude profesionálně zvládat vztahy. Prvním znakem této schopnosti je opravdovost jeho vztahů k lidem, se kterými pracuje a s nimiž se stýká. To znamená, že by animátor měl projevovat skutečný zájem o člověka a touhu přispět k jeho všestrannému rozvoji. Úkolem animátora ale není jen navazovat vztahy s jednotlivými mladými lidmi, má se též snažit podporovat vztahy mezi členy skupiny a rozvíjet vztahy v týmu animátorů. Vychází se přitom z předpokladu, že mají-li se členové skupiny učit vzájemným vztahům, měli by mít před očima živý vzor. Ve vztahu k jednotlivým členům skupiny by ve výchovné animaci neměla chybět rovnováha mezi bezpodmínečným přijetím na jedné straně a výchovnými požadavky na straně druhé. To v praxi znamená, že animátor se má snažit o poznání charakteru druhého člověka, jeho povahy, zkušeností, pocitů a postojů. Tím může objevovat jeho originalitu a přijímat ho takového, jaký skutečně je. Současně však je nutné stanovit hranice, klást odůvodněné požadavky, důsledně dodržovat jejich plnění a usměrňovat chování svěřenců (Kaplánek (2013, s. 64 – 66).

Pelánek (2013, s. 38 – 41) dodává, že vzhledem k tomu, že celá instruktorská činnost souvisí s lidmi, měl by být instruktor²⁰ vybaven i sociálními schopnostmi. Mezi ty nejdůležitější patří empatie, citlivost k náladě druhých, úcta a respekt k ostatním lidem. Instruktor by si měl na jedné straně uchovat dostatečnou autoritu a na straně druhé by měl být součástí kolektivu. To znamená, že by měl umět zavelet, ale i umět si udělat legraci sám ze sebe.

Animátor by měl být schopen věřit v pozitivní potenciál, jenž je ukryt v každém člověku. Nestačí však pasivní víra, animátor by se měl snažit aktivně tento potenciál objevit, poznat a rozvíjet.

Důležitou činností animátora je dále to, že má vést lidi k tomu, aby byli schopni přijímat zodpovědnost, řešit problémy a proměňovat prostředí, ve kterém žijí

Dalším významným prvkem, který Kaplánek uvádí, je zájem o záliby mladých lidí. Vychází při tom ze zkušenosti Giovanniho Bosca²¹, který řekl: „Mějte rádi to, co mají rádi mladí!“ Přítomnost animátora by neměla mít charakter autoritativního vůdcovství, ale spíše doprovázení vycházejícího z osobního poznání a důvěry. To je možné jedině tehdy, respektuje-li animátor svobodu mladého člověka. Jde tedy spíše o vzájemný dialog, kde se střídají etapy dávání a přijímání (Kaplánek, 2013, s. 64 – 66). Huvar (1996, s. 16) naopak vyzdvihuje úlohu animátora jakožto vůdce, přičemž vůdce charakterizuje jako osobnost, která se vyznačuje intelektuální převahou, tvůrčí inteligencí. Jeho autorita je spontánně akceptována druhými, má zdravé sebevědomí, vnitřní kázeň, je mravně i citově vyzrálý. Tato osobnost je rozhodná, má smysl pro zodpovědnost, dokáže mít radost z práce a dokáže organizovat. Při formaci vůdců se zvyrazňuje nutnost respektování vývoje a sociálně psychologických zákonitostí ve výchovném procesu. Autor vyzvedává pro formaci úlohu malých skupin, které podporují výchovu k samostatnosti, pocitu úspěšnosti, k zdravému sebevědomí a sebeovládání. Pollo (2002, s. 78) říká, že vedoucí mohou zaujmout jeden ze tří nezralých postojů vychovatelů, který znemožňuje užití metody animace. Postoj, se kterým se dnes mladí mohou setkat nejvíce, je postoj indiferentní, tedy lhostejnost k chování, zájmům, hodnotám i životnímu stylu mladých lidí.

²⁰ Pelánek používá pojem instruktor, který se však s pojmem animátor v tomto případě překrývá.

²¹ Giovanni Melchiorre Bosco byl italský katolický kněz. Vytvořil systém výchovy, který rozvíjí celou osobnost. Tento systém je odlišný od represivního systému výchovy, který převládal v 19. století v Itálii. Jednalo se o preventivní výchovu, jíž se Giovanni Bosco snažil vyhnout trestům, a naopak povzbuzoval mladé k tomu, aby se sebe vydali to nejlepší (Saleziáni dona Bosca na Slovensku, 2017).

Druhou špatnou cestou je naopak stav, kdy je všechno řízeno shora, mladým jsou vnucována rigidní pravidla a normy bez snahy vnímat svět očima svěřenců. Třetí postoj je nazván jako „mládežnický postoj“. Jedná se o postoj, kde je kritický odstup nahrazen naprostou vstřícností.

3 3.5 Předpoklady animátora z pohledu animátorského kurzu

Animátor z pohledu animátorského kurzu by měl mít výše zmíněné předpoklady. Navíc je jeho role rozšířená o další předpoklady související s tím, že animátor zde nemá být jen volnočasový iniciátor, ale má se též podílet na pastoraci mládeže (Balík, 2004, s. 311 – 325).

1. Člověk víry

Člověk víry v Balíkově pojetí (2004, s. 311 – 314) mimo jiné znamená, že animátor je člověk, který se modlí²², který čerpá inspiraci v Bibli a který přistupuje ke svátostem²³.

2. Člověk na cestě

Animátor si má uvědomovat, že on sám není dokonalý a že on sám musí formovat svůj život. Je ideální, když animátor nejenže vede společenství, ale je sám řadovým členem nějakého společenství. K tomu může sloužit děkanátní či diecézní skupina animátorů. Animátor by měl mít též příležitost přijímat supervizi od někoho zkušenějšího, ale zároveň má být i schopný konstruktivní sebereflexe. Animátor by se měl dále vzdělávat ve víře a v dovednosti vést společenství. Zároveň by neměl zapomínat věnovat se svému profesnímu vzdělávání, relaxovat a odpočívat (Balík, 2004, s. 311 – 325).

3. Člověk církve

Animátor se podílí na pastoraci mládeže, nejedná tedy jen sám za sebe, proto by měl být v kontaktu se svou farností a farářem i s diecézním centrem pro mládež. A měl by snažit vycházet z učení církve (Jan Pavel II., 2001, čl. 50).

²² Pojem modlitba vychází z praslovanského mold, což znamená snažně prosit, vzývat boha. Je to úkon, který má ústřední úlohu v mnoha náboženstvích. V křesťanství modlitba slouží jako prostředek ke komunikaci s Bohem (Víra.cz, 2017b).

²³ Pojem svátost vychází z latinského sacramentum, které označuje posvátnou věc, posvátný úkon či přísahu. V křesťanském pojetí se jedná o úkon, ve kterém je prostřednictvím viditelného symbolu zprostředkována neviditelná Boží milost. Mezi svátosti se řadí křest, břimování, eucharistie, svátost smíření, svátost nemocných, manželství a kněžství (*Catechism of the Catholic Church*. 1994, s. 276).

4. Přítel mladých

V ideálním případě má animátor čas na mladé lidi. Jestliže totiž animátor věnuje mladým svůj volný čas, ukazuje jim, že pro něho mají hodnotu, že se o ně zajímá. Svůj zájem projevuje animátor i tak, že se soustředí na potřeby, problémy i emoce jedinců zodpovědnosti. Animátor se snaží přivádět nové členy do společenství, snaží se mladým naslouchat, ale nebojí se konfliktů, protože ví, že překonaný konflikt posiluje (Pupík a Šmidriak, 2009, s. 60 – 62).

5. Moderátor společenství

Jedním ze základních úkolů animátora je vytváření a vedení křesťanských společenství²⁴. Ta jsou v období dospívání pro mladé lidi velmi důležitá, a to z toho důvodu, že mladí zde přijímají základní křesťanskou formaci. Mladí se ve společenství vzájemně podporují a upevňují svou víru. To je pro ně obzvláště v období hledání velmi důležité, protože mladí lidé často tráví většinu svého času ve škole či v práci, kde se může velká část lidí stavět ke katolické církvi negativně (Pastorační plán Sekce pro mládež ČBK, 2002, s. 3, 32).

Mnohdy životaschopnost společenství závisí právě na animátorovi, na jeho schopnostech a dovednostech. Animátor má vycházet z toho, že zná situaci ve společenství a snaží se naslouchat a porozumět problémům jednotlivých členů (Prieto, 1996, s. 8). Animátor má pro své společenství za úkol připravovat program, avšak celá aktivita společenství nezávisí čistě na něm. Může rozdávat nejrůznější úkoly a podporovat tak aktivitu všech členů. Zároveň by měl být animátor schopen v případě nutnosti improvizovat (Balík, 2004, s. 311 – 314).

²⁴Termín společenství v sobě zahrnuje více významů, které se zároveň prolínají. V souvislosti této práce pojem společenství označuje malou skupinu věřících, která prožívá blízké vztahy. Smyslem společenství je společný růst ve víře a vzájemná podpora, přičemž každé společenství může mít odlišný charakter, program či věkové složení (Opatrný, 2014, s. 115). Společenství jsou důležitým prostředkem k růstu křesťanské víry. Takové společenství má osobitou soudržnost, členové jsou si blízcí, jsou spojováni společným úsilím o křesťanský život, přátelství a kamarádství (Prieto, 1996, s. 8).

6. Napomáhá sjednocení

Animátor se snaží podporovat dobré vztahy jak mezi členy společenství, tak i mezi společenstvím a církví (Balík, 2004, s. 311 – 325).

7. Směřuje do budoucnosti

Proto, aby práce ve společenství nebyla chaotická, je nutné, aby animátor dostatečně plánoval. Práce by měla být systematická a vytrvalá. Je též velice důležité, aby si animátor určitým způsobem připravoval pomocníky a nástupce (Balík 2004, s. 311 – 325).

Stává se, že často animátor nesplňuje všechna stanovená kritéria. Je potřeba si uvědomit, že animátor není profesionál, že může studovat či pracovat v úplně jiné než pedagogické sféře a že funkci animátora vykonává jen ze své svobodné vůle ve svém volném čase. Proto nemusí mít dostatečné pedagogické a všeobecné vzdělání. Avšak jestliže se mladý člověk zapojuje do aktivity a předávání zodpovědnosti, může to jemu samotnému pomáhat k jeho zrání. K přípravě mladého člověka na službu animátora má sloužit animátorský kurz, který se snaží rozvíjet mladé v nejrůznějších oblastech jeho života (Balík, 2004, 308 – 311).

4. FORMACE ANIMÁTORŮ

S formací animátorů se můžeme setkat ve skautských oddílech či u salesiánů. Též nejružnější spolky a hnutí nabízejí formaci animátorů. Často se však nejedná o systematický program, ale o příležitostnou aktivitu. Tato formace se především zaměřuje na přípravu ke konkrétní aktivitě. Formace bývá podporována a kontrolována státem a poskytuje zejména základní právnické, zdravotní, pedagogické a metodické znalosti. Většinou neklade velkou pozornost na duchovní formaci animátora. Tato kapitola se však zabývá formací animátorů, kterou poskytuje Arcidiecézním centrum mládeže Olomouc prostřednictvím animátorského kurzu.

Církev si uvědomuje, jak je v současné době důležité zapojení mladých lidí do života církve. Uvědomuje si, že na nich záleží budoucnost církve. Proto se církev snaží podporovat kvalitní přípravu animátorů. Pro formaci mladých lidí nabízí diecézní centra pro mládež animátorský kurz, který se snaží o celistvou formaci mladého člověka, a přitom staví na formaci ve víře (Balík, 2004, s. 329 – 331). „*Formovat mladé animátory znamená pomoci jim objevit jejich osobní bohatství, pomoci jim prohloubit víru, a tak v nich probudit touhu sdílet své bohatství s druhými lidmi. Bylo by málo nabídnout jim pouze metody práce s mladými.*“ (Balík, 2004, s. 332)

4.1 Formace křesťanských animátorů v ČR

Formace animátorů probíhá doposud v každé diecézi trochu odlišně. Záleží na jednotlivém centru pro mládež, jak vede formaci ve své diecézi (Sekce pro mládež ČBK, 2002, s. 10) V současné době existuje snaha sjednotit formaci animátorů v celé České republice.²⁵

Dokud nedojde k vytvoření společné formace, funguje systém tak, že diecézní centra pro mládež rozdělují formaci animátorů na šest základních linií, a to na:

- Formace Božím slovem²⁶

²⁵Členové sekce pro mládež ČBK (zaměstnanci Sekretariátu Sekce pro mládež ČBK, zaměstnanci arcidiecézních a diecézních center mládeže a pracovníci arcidiecézních a diecézních center života mládeže) se několikrát sešli za tímto účelem (Signály.cz, z. s., 2016).

Na setkání, které proběhlo 8. – 9. 2. 2017 v Osové Bítýšce schválili novou Směrnici ČBK o kurzu animátorů. Tato směrnice má být jakýmsi vodítkem pro všechny diecéze a též materiálem pro budoucí realizátory animátorských kurzů. Tato směrnice však dosud není přístupná veřejnosti (Signály.cz, z. s., 2016).

²⁶ Formací Božím slovem se zde myslí učení vycházející z Bible.

- Metodika
- Škola modlitby, prožívání liturgie a svátostí
- Zpětná vazba
- Spolupráce – plánování
- Praxe – setkání animátorů je zároveň vzorovým setkáním společenství mládeže

Boccardo vyzdvihuje dvě kritéria, která jsou podstatná pro formaci mladých. První kritériem je flexibilita a druhým je gradualita neboli posloupnost. Flexibilitou se v tomto případě myslí, že vedoucí formace by měli mít na paměti, co je pro formaci základní a podstatné a k tomu pak směřovat různými cestami. Zároveň flexibilita bere v úvahu, že lidé jsou velmi odlišní, a proto je potřeba ke každému hovořit takovým způsobem, který je mu srozumitelný. Gradualita znamená dát každému dostatečný čas k tomu, aby mladí dělali dlouhodobé zkušenosti. V praxi to znamená, že při formaci by se mělo více investovat do dlouhodobých projektů. Mladí by se měli formovat v pravidelném rytmu a měli by pro to mít dostatek času.

Balík (2004, s. 329 – 331) dodává, že proto, aby ve formaci byla správně užitá gradualita, většina kurzů připravovaných diecézními centry pro mládež trvá dva až tři roky, přičemž jednotlivá setkání probíhají o víkendech, dvakrát až pětkrát během školního roku. Výhoda víkendové formy setkávání je v tom, že vzniká větší možnost pro budování hlubších vztahů, společenství. Nevýhodou je prodleva mezi jednotlivými setkáními. Jestliže však probíhá formace například jednou měsíčně, je sice výhodou častější setkávání, ale na druhou stranu je účast pro zájemce náročnější.

Formace animátorů by měla vést k lidské, křesťanské a výchovné zralosti (Boccardo, 1998, s. 3). Animátorský kurz je označován jako formace, nejen vzdělávání. Je tomu tak z toho důvodu, že v průběhu kurzu nejde jen o pouhé předávání informací či nácvik pedagogických dovedností, což je samozřejmě též součástí kurzu. Animátorský kurz se snaží mimo jiné o to, aby zde mladý člověk prožíval duchovní zkušenost, snaží se o proměnu celého člověka, což je velmi dlouhodobý proces. Výsledkem kurzu by měla být posílená osobnost, a to po stránce duchovní, lidské i odborné (Balík, 2004, s. 329 – 331). Formace animátorů má v sobě zahrnovat zamýšlení se nad otázkami etiky a morálního života (Boccardo, 1998, s. 4).

Dalším bodem, který je důležitý pro formaci animátorů je to, že animátoři by si měli uvědomovat, že jejich služba není jen soukromou záležitostí, ale je to služba v církvi. K posílení tohoto vědomí by mohlo animátorům pomoci, kdyby měli v průběhu kurzu možnost se setkat osobně s místním biskupem. Animátoři by tak měli příležitost pocítit, že biskup jakožto zástupce církve vnímá jejich službu a podporuje ji (Balík, 2004, s. 332).

4.1.1 Oblasti formace křesťanských animátorů:

Formace má rozvíjet pokud možno všechny oblasti lidské osobnosti. Balík (2004, s. 332) rozděluje formaci do několika oblastí:

1. Duchovní oblast

Není možné, aby animátor žil život v rozporu s křesťanským přesvědčením (Rosenberg 2002, 32). Animátor by měl mít osvojený určitý celek vědomostí, založených na Bibli a učení církve. Zároveň by tyto vědomosti měli být blízké lidské zkušenosti tak, aby byl animátor schopen propojovat křesťanské učení s konkrétním životem mladých lidí (Všeobecné direktorium pro katechizaci, 1998, s. 97). Podle Pupíka a Šmidriaka (2009, s. 36 – 60) by měl mít animátor osvojená následující témata: pastore mládeže, evangelizace, spiritualita²⁷ a modlitba. Duchovní oblast zahrnuje katecheze²⁸, společnou modlitbu, mši svatou, možnost svátosti smíření či duchovního rozhovoru, prohlubování křesťanských znalostí, úvod do Bible a teologie (Balík, 2004, s. 332).

2. Pedagogicko-psychologická oblast

K tomu, aby animátor lépe rozuměl adolescentům a jejich problémům, a aby s adolescenty dokázal efektivně pracovat, je nutné, aby měl dostatečné znalosti především z pedagogiky, psychologie a sociologie (Tanner, 2005, s. 5). Pedagogicko-psychologická část se zabývá oblastí sebepoznání, naukou o společenství²⁹, osvojením pedagogických, komunikačních a metodických dovedností a znalostí o psychických nemocích (Balík, 2004, s. 332). Pupík a Šmidriak (2009, s. 36 – 60) tvrdí, že v této oblasti by měl mít animátor

²⁷ Pojem spiritualita vychází z latinského „spirare“, které znamená dýchat a „spiritus“, což znamená duch. Slovo spiritualita tedy označuje soubor technik, systém tradic, metod a postupů při hledání a nalézání vnitřního pokoje a dokonalosti (Pupík a Šmidriak, 2009, s. 37 – 38).

²⁸ Pojem katecheze znamená vyučování církevní nauky (SCS.ABZ.CZ., 2017a).

²⁹ Nauka o společenství přibližuje způsob, jakým vytvářet křesťanská společenství, obecné poznatky o skupině (zahrnuje i popis a zásady dynamiky skupiny) (Balík, 2004, s. 333).

vědomosti o tématech jako psychologie dospívajících, skupina a společenství, formace a výchova, komunikace a animátorství.

3. Informační a plánování oblast

V této oblasti formace dochází k předávání potřebných informací, a to převážně o plánování různých společných akcích skupiny. Spadá zde i vytváření společných projektů jako např. diecézní setkání mládeže (Balík, 2004, s. 332).

4. Manažerská a mediální oblast

Manažerská a mediální oblast formace má předávat základy manažerských a mediálních dovedností. Mezi manažerské dovednosti se řadí například dovednost plánovat, organizovat, vést lidi, komunikovat, rozhodovat či řešit problémy (MANAGEMENT MANIA, 2017). Mezi mediální dovednosti patří například dovednost vyhledávat a analyzovat informace, porozumět jejich významu a dovednost kriticky hodnotit. V rámci této oblasti také probíhají diskuse na aktuální, především morální témata ve společnosti (Balík, 2004, s. 332).

4.2 Animátorský kurz pořádaný ADCM Olomouc

Jak bylo řečeno výše, jedním z úkolů centra pro mládež je spolupráce s laickými zástupci mládeže a s animátory. Centrum je též zodpovědné za formaci těchto lidí (Balík, 2004, 164). Hlavním způsobem této formace je animátorský kurz, který je organizován v olomoucké arcidiecézi Arcidiecézním centrem mládeže Olomouc ve spolupráci s Arcidiecézním centrem života mládeže Přístav Rajnochovice³⁰ a s Táborovým střediskem Archa Rajnochovice³¹ (Arcidiecéze Olomoucká, 2017). Animátorské kurzy se v Olomoucké arcidiecézi konají od roku 1990. Nejprve kurzy probíhaly v Olomouci, ale v roce 1995 byly přesunuty do Rajnochovic, kde se realizují až dodnes (Balík, 2011, s. 166).

V prvních letech se kurz velmi vyvíjel, hledaly se vhodné znalosti a dovednosti, které by měly být účastníkům předány a také vhodné způsoby, jak je zprostředkovat. Postupem času se vytvořila ustálená podoba kurzu, která se víceméně neměnila. V posledních dvou letech si vedoucí kurzu více uvědomili, že se společnost vyvíjí a též že nová generace je poněkud odlišná od té předchozí. Uvědomili si, že je potřeba upravit koncepci kurzu tak, aby více

³⁰ Dále jen ADCŽM Přístav

³¹ Dále jen TS Archa

odpovídala „dnešním mladým lidem“, aby jim nabízela znalosti, dovednosti a zkušenosti, které pomohou formovat účastníky kurzu ve zralé osobnosti jak v rovině osobnostní, tak i duchovní.

Z tohoto důvodu na podzim v roce 2015 vznikla nová koncepce kurzu. Tato koncepce byla vytvořena na základě osobních zkušeností vedoucích kurzů, diskusí a též dat získaných z prvního dotazníkového šetření, jež je součástí této práce. Nejedná se o zcela novou koncepci kurzu, struktura kurzu byla z větší části ponechána beze změny. Došlo však především ke změně probíraných témat a k jejich větší strukturalizaci a systematičnosti. V následující části budou oba kurzy popsány.

4.2.1 Podmínky k absolvování kurzu

Podmínky k úspěšnému absolvování jsou pro oba animátorské kurzy stejné. Kurz je určen osobám ve věku šestnáct až dvacet šest let, přičemž jejich vzdělání není důležité. Kurz mohou navštěvovat jak studenti středních či vysokých škol, tak i pracující. Důležité je, aby se jednalo o aktivního křesťana, který chce dělat něco pro druhé. Účastník musí být přítomen alespoň na třech setkáních v každém roce a musí složit postupové zkoušky po prvním ročníku. Druhý ročník je ukončen složením zkoušek a obhájením závěrečné práce (Vize pro kurz 2013 – 2015, 2013).

Účastníci na začátku kurzu dostávají studijní materiály. Tyto materiály obsahují většinu z probíraných témat, které mají účastníky kurzu připravit na postupové i závěrečné **zkoušky**. Zkoušky se skládají vždy z písemné a ústní části (Blíšová, 2017).

Od října 2012 do listopadu 2013 papež Benedikt XVI. vyhlásil pro církve na celém světě Rok víry. Tento Rok víry inspiroval vedoucí animátorského kurzu k tomu, aby účastníci kurzu místo vytváření písemné závěrečné práce, jak se to dělalo dříve, vypracovali **animátorský projekt**, jehož cílem je šířit víru mezi mladými. Účastníci kurzu se tak mají podílet na oživení víry ve svých společenstvích, farnostech a děkanátech. V rámci projektu mají uspořádat farní či děkanátní akci pro mládež nebo děti. Při této akci by měli využít znalosti, které získali v průběhu animátorského kurzu. Jednotlivé aktivity musí být vedeny samostatně účastníkem kurzu proto, aby si vyzkoušel animátorské dovednosti. Aby bylo možno uznat projekt, musí účastník kurzu nejprve vypracovat projektovou tabulku (viz příloha č. 2), kterou pošle ke schválení vedoucím kurzu. Po akci musí též vypracovat hodnotící tabulku (viz příloha č. 3)

a mentor projektu³² doplní své hodnocení aktivity v kontrolní tabulce (viz příloha č. 4). Po ukončení akce je též potřeba dodat materiály, které byly použity k přípravě a realizaci projektu, např. plakátek akce, program, realizované hry, fotografie a písemnou přípravu (Animátorský projekt, 2013).

Během druhého ročníku je potřeba absolvovat minimálně **víkendovou praxi**, přičemž tato praxe se může uskutečnit buďto na ADCŽM Přístav Rajnochovice, TS Archa Rajnochovice či ADCM. Po uskutečnění praxe musí účastník kurzu vypracovat zpětnou vazbu (viz příloha č. 5) (Blíšová, 2017).

4.2.2 Možnosti uplatnění absolventů kurzu

4.2.2.1 Pro kurz 2013 – 2015

Animátorský kurz má pomoci absolventům prohloubit spolupráci jak s kaplanem pro mládež, s laickým zástupcem pro mládež i s farním knězem. Jestliže tato spolupráce ještě nefunguje, je posláním ADCM informovat tyto osoby o absolventovi, případně doporučit jej na post zástupce animátora farnosti pro jejich děkanátní setkávání.

Absolventům může být nabídnuta i spolupráce v rámci externího týmu ADCŽM, může jim být nabídnuto přijetí do týmu ADCŽM Přístav Rajnochovice, TS Archa Rajnochovice či ADCM. ADCM má udržovat emailový kontakt s absolventy alespoň dvakrát ročně, a to skrze přání k velikonočním a vánočním svátkům. Zároveň mají být absolventi informováni o plánovaných akcích center.

ADCM též vytváří databázi s údaji o absolventech. Tyto údaje slouží ke snadnějšímu výběru spolupracovníků pro různé činnosti na Centrech či v diecézi. Mezi tyto údaje patří jméno, bydliště, datum narození, dokončení studia, současné zaměstnání a dosavadní praxe.

Mimo tyto možnosti, které jsou nabízeny ADCM, animátor samozřejmě může využít všechny načerpané znalosti, dovednosti a zkušenosti též v jiných sférách, například ve své práci, ve škole či ve vedení volnočasových aktivit mimo církve. Tady už záleží více na možnostech konkrétních účastníků (Vize pro kurz animátor 2013 – 2015, 2013).

³² Účastník kurzu si musí vybrat mentora svého projektu. Může se jednat o faráře, kaplana pro mládež či o laického děkanátního zástupce. Tento mentor musí být přítomen na realizované akci. (Animátorský projekt, 2015)

4.2.2.2 Pro kurz 2015 – 2017

Možnosti uplatnění absolventů po kurzu jsou formulovány téměř stejně. Jediný rozdíl je v tom, že v předchozím kurzu byla nabízena spolupráce v rámci externího týmu s ADCŽM, kdežto v novém kurzu je to formulováno tak, že je absolventům nabízeno spolupracovat na přípravě akcí ADCŽM Přístav Rajnochovice, TS Archa Rajnochovice či ADCM (Vize pro kurz animátor 2015 – 2017, 2015).

4.2.3 Obecné cíle a prostředky k jejich dosažení

Kurz vychází z myšlenky, že každý křesťan by měl být jakýmsi animátorem. To znamená, že animátor má být člověkem, který se jednak stará o svůj osobní rozvoj, ale zároveň není lhostejný ke světu, ve kterém žije. V průběhu kurzu mají animátoři příležitost poznávat sebe sama, rozvíjet vztah k sobě samotným, k druhým lidem i k Bohu (Arcidiecézní centrum pro mládež Praha, 2016).

Kurz probíhá po dobu dvou let. Je rozdělen do deseti víkendových setkání během školního roku a součástí je i týdenní soustředění během letních prázdnin (LANO³³). Toto soustředění je realizováno o prázdninách mezi prvním a druhým ročníkem (Vize pro kurz animátor 2013 – 2015, 2013).

4.2.3.1 Pro kurz 2013 – 2015

Animátorský kurz pořádaný ADCM Olomouc je postaven na těchto cílech:

1. Vzdělávací cíle

Budoucí absolventi kurzu mají získat přehled o základních otázkách víry a o metodice vedení společenství mládeže a dětí.

Prostředkem k dosažení tohoto cíle mají být především přednášky na daná témata, diskuse, práce ve skupinách, workshopy, praktická cvičení (práce s KKC³⁴, práce s Biblií), besedy s hosty, hry či modelové situace.

2. Formační cíle

³³ Zkratka LANO znamená Letní animátorský odraz.

³⁴ Katechismus katolické církve je oficiální a systematicky uspořádaný souhrn římskokatolické nauky o víře a mravech (Catechism of the Catholic Church, 1994, s. 12).

Formačním cílem je rozvinout náboženský a lidský rozměr osobnosti účastníků kurzu. K tomu, aby byl tento cíl naplněn, má sloužit zařazení aktivit na sebepoznání, zpětnou vazbu a celkově na rozvoj osobnosti. Klade se důraz též na prožívání modlitby a liturgie. Dalším velmi významným prostředkem je individuální přístup ze strany vedoucích kurzu a možnost osobních setkání.

3. Pastorační cíl

Pastoračním cílem je, aby účastníci kurzu zažili během své formace společenství, a díky tomu si uvědomovali, že má smysl budovat společenství ve svých farnostech i děkanátech. Předpokladem k naplnění tohoto cíle je vytvoření příjemné atmosféry a vztahů v týmu. Tým se má snažit vytvářet společenství, ve kterém se budou účastníci kurzu cítit jako sobě rovní. K tomu by měla přispět práce ve skupinkách, otevřenost a osobní přístup (Vize pro kurz animátor 2013 – 2015, 2013).

4.2.3.2 Pro kurz 2015 – 2017

1. Vzdělávací cíle

Vzdělávací cíle jsou stejné jako u předchozího kurzu, jen je k nim přidán cíl získat základní pedagogicko-psychologické vědomosti. Prostředky k dosažení těchto cílů jsou naprosto totožné.

2. Formační cíle

K formačním cílům je dodán cíl prohloubit přátelství s Ježíšem a prostředky k dosažení cíle jsou totožné.

3. Pastorační:

Pastorační cíle jsou rozšířeny o jeden cíl. Tím, že animátorská služba je službou pro ostatní lidi, má se animátor stávat viditelným znamením Boží lásky pro druhé (Vize pro kurz animátor 2015 – 2017, 2015).

4.2.4 Konkrétní cíle

Kurz probíhá po dobu dvou let. Je rozdělen do deseti víkendových setkání během školního roku a součástí je i týdenní soustředění během letních prázdnin (LANO³⁵). Toto soustředění je realizováno o prázdninách mezi prvním a druhým ročníkem. Pro jednotlivé části kurzu jsou stanoveny konkrétní cíle (Vize pro kurz animátor 2013 – 2015, 2013).

4.2.4.1 Pro kurz 2013 – 2015

V dokumentu vize pro kurz animátor na rok 2013 – 2015 (2013) jsou obecné cíle dále rozpracovány na cíle konkrétní, přičemž jsou rozděleny zvlášť na cíle pro jednotlivé roky i pro týdenní soustředění během letních prázdnin.

V prvním ročníku mezi vzdělávací cíle patří získání a prohloubení znalostí o tématech: Katechismus katolické církve, svátosti, sebepoznání a sebepřijetí, liturgický rok, komunikace, Bible a pastorační práce mládeže v ČR.

V rámci formačních cílů má docházet u absolventů k vytváření kolektivu – společenství, k prohlubování důvěry, rozvíjení schopnosti spolupráce, diskuze, vytváření a obhajování vlastního názoru.

Pastoračním cílem je to, aby účastníci kurzu navázali kontakt s farářem, kaplanem pro mládež a se zástupci za děkanát. Měli by se též aktivně účastnit farních, děkanátních i diecézních akcí.

Druhý ročník mezi vzdělávací cíle klade získání a prohloubení znalostí o tématech jako desatero³⁶, sexualita, evangelizace, animace, liturgie, církev a farnost, management času, média, nauka o společenství a prezentační dovednosti.

Formační cíle mají vést účastníky kurzu k tomu, aby byli schopni zapojit se do programu. Má být rozvíjena schopnost vystoupit před skupinou, dávat zpětnou vazbu, umět si obhájit svůj názor a zároveň má být prohlubována i vzájemná důvěra.

Z hlediska pastoračního cíle je vyžadováno aktivní zapojení účastníka kurzu v rámci praxí na ADCŽM a také zapojení se do farních, děkanátních a arcidiecézních akcí.

³⁵ Zkratka LANO znamená Letní animátorský odraz.

³⁶ Desatero Božích přikázání považují židé a křesťané za příkazy, které lidé přijali od Boha jakožto směrnice pro způsob života. Podle Bible Bůh předal Mojžíšovi na hoře Sinaj dvě desky s přikázáními (Věra.cz., 2017a).

K dosažení formačních a pastoračních cílů má přispět několik konkrétních bodů. Oproti prvním ročníku, kdy účastníci především pasivně přijímali připravený program, je druhý ročník více zaměřen na aktivní zapojení samotných účastníků do programu. Z toho důvodu je vytvořen rozpis služeb na víkend. To znamená, že každý z účastníků má nějaké úkoly, které musí během víkendu naplňovat a tím se více zapojovat do průběhu kurzu. Jedná se o úkoly jako například vedení modliteb, příprava společné hry pro všechny účastníky, příprava zábavného večeru, pomoc v kuchyni a podobně. Účastníci jsou přitom rozděleni do skupin a v těch na naplňování úkolů pracují společně.

Dalším prostředkem, který má pomáhat k rozvoji pastoračních cílů, je vytvoření rozpisu praxí. V tomto rozpisu jsou uvedeny termíny akcí, které jsou na ADCŽM Přistav a TS Archa pořádané během roku. Jedná se především o víkendy pro biřmovance³⁷ z různých farností a tábor během jarních prázdnin. Účastníci kurzu si mohou vybrat z těchto termínů takový, který se jim nejvíce zamlouvá. Na těchto praxích účastník kurzu spolupracuje s týmem, který akci vede, a sám se aktivně podílí na vedení svěřených aktivit. Může se jednat o vedení práce ve skupinách či o přípravu společné hry.

V neposlední řadě je účastníkům kurzu nabízena možnost osobních rozhovorů a též konzultace k závěrečné práci.

Vzdělávací cíle **LANA** jsou formulovány následovně: Účastník si má osvojit základní dovednosti vedoucího společenství. To znamená, že během tohoto letního soustředění by se měl účastník naučit základům teorie hry, bezpečnosti, jak správně stanovovat cíle, motivovat, komunikovat, jak pracovat se skupinou a jak získávat a využívat zpětnou vazbu.

Z pohledu formačních cílů má účastník kurzu poznat své osobní hranice, své silné a slabé stránky a má docházet k posílení vztahů ve skupině.

Za duchovní cíl je považováno prohloubení osobního vztahu s Bohem, rozvoj schopnosti zprostředkovat zkušenost s Bohem druhým lidem a rozvoj schopnosti vést modlitbu ve společenství.

³⁷ Biřmovanci jsou především mladí lidé připravující se na přijetí svátosti biřmování. Svátost biřmování je též nazývána jako svátost křesťanské dospělosti a to z toho důvodu, že během přípravy na tuto svátost jsou biřmovanci více vzděláváni v otázkách víry a křesťanského života, díky čemuž mají být připraveni obhájit si svou víru a vybudovat osobní vztah s Bohem (Pastorace.cz, 2017).

4.2.4.2 Pro kurz 2015 – 2017

V prvním ročníku jsou zachovány totožné formační i pastorační cíle. Došlo však ke změně vzdělávacích cílů. V rámci vzdělávacích cílů mají účastníci kurzu získat znalosti jak o tématech: poznání Boha a jeho karikatury, Bůh otec, Ježíš Kristus, Duch svatý, církev, mše svatá, modlitba, Bible a Youcat, svátosti, identita animátora, sebepoznání a sebezpřijetí, metodika vedení společenství, komunikace. Animátoři mají také získat základní orientaci v ožehavých otázkách církve.

V druhém ročníku jsou taktéž pozměněny jen vzdělávací cíle, kdy účastníci kurzu mají získat a prohloubit znalosti o tématech: společenství a služba, povolání, liturgie, sociální nauka církve, evangelizace, media jako prostředek evangelizace a organizace a příprava akcí.

V novém pojetí kurzu jsou pro **LANO** též stanoveny tři druhy cílů. Stejně jako v předchozím kurzu jsou zde cíle vzdělávací a duchovní, avšak formační cíle jsou nahrazeny pojmem osobnostní. Též jsou konkrétněji stanoveny cíle pro každý den.

Duchovní cíle jsou totožné, osobní cíle jsou jen rozšířeny o to, že účastníci v průběhu kurzu mají rozvíjet své sebepoznání. Co se týče vzdělávacích cílů, tak k tématům, která mají vést k osvojení základních dovedností, jsou přidána ještě témata zdravotní a život z Bible.

4.2.5 Plán a průběh setkání

Pro celý kurz je stanoven plán témat, která mají být v průběhu kurzu probrána. Tato témata jsou rozdělena do jednotlivých víkendových setkání i na prázdninové soustředí. Pro oba kurzy je společné to, že základní metodou jak pro víkendové setkání, tak pro LANO, je vytvoření atmosféry společenství. To se může uskutečňovat pomocí různých způsobů. Vhodná je například práce v menších skupinách, důležité je společné jídlo a přestávky. Ze strany vedoucích formace je nutné, aby se snažili projevat osobní zájem o jednotlivé mladé lidi. ADCM se snaží dělat kurz tak, aby byl modelovým vzorem malého společenství, tuto zkušenost pak může animátor přenášet do své farnosti (Balík, 2004, s. 332).

4.2.5.1 Pro kurz 2013 – 2015

Sestavení programu na víkendy v průběhu roku a na letní soustředění je velmi odlišné. Co se týče víkendových setkání, je vytvořen plán na celý kurz. Tento plán je rozdělen do deseti víkendových setkání. Plán jednotlivých víkendů je seskládán tak, aby v něm byl vždy prostor jak

na přednášky, témátka³⁸, praktické aktivity, hry, mši svatou tak i volný čas.³⁹ Jednotlivé typy programu se vždy vztahují k určenému tématu. Co se týče hry, v prvním ročníku společnou hru připravují vedoucí formace, v druhém ročníku připravuje hru vždy vybraná skupina účastníků kurzu (Vize pro kurz animátor 2013 – 2015, 2013). Z tohoto obecného plánu se pak vychází při přípravě konkrétních víkendových setkání. Každé víkendové setkání má svůj vlastní připravený program. Program setkání začíná v pátek večer kolem osmé hodiny a končí obědem v neděli (Pracovní program setkání, 2013). Během víkendů mají účastníci volný čas většinou v sobotu po obědě, kdy mohou tento čas strávit podle vlastního uvážení. Obvykle je jim nabízena možnost zapojit se do sportovní aktivity, svátost smíření a také je pro ně otevřen „bar“⁴⁰. Tento bar je rovněž otevřen v sobotu večer po skončení oficiálního programu, kdy mají účastníci kurzu také volný čas.

Program na letní soustředění LANO je sestaven poněkud odlišně. Celá akce trvá šest dnů a každý den je rozdělen do tří bloků, a to na přednášku, duchovní a osobnostní rovinu. K rozvoji osobnostní roviny mají účastníkům kurzu pomáhat aktivity směřujícími k sebepoznání s fyzicky i psychicky náročnými aktivitami, duchovní program i reflexe (Vize pro kurz animátor 2013 – 2015, 2013).

4.2.5.2 Pro kurz 2015 – 2017

Dvouroční plán na kurz v letech 2015 – 2017 se trochu liší. Kurz má stejnou strukturu, tedy je realizován v rámci deseti víkendových setkání, nicméně pro každé setkání je stanoveno jedno hlavní téma a k tomuto tématu směřují veškeré aktivity. To znamená, že téma propojuje celé setkání. Oproti kurzu konanému v letech 2013 – 2015 je druh aktivit během víkendového setkání poněkud pozměněn. Též je v něm prostor pro **přednášky**, ale tyto přednášky jsou rozděleny do dvou kategorií, a to na přednášky – nauka - a přednášky – praxe. Rozdíl je v tom, že přednášky – nauka prezentují to, jak se církevní nauka staví k probíraným tématům. Přednášky – praxe též vycházejí z pohledu církve na dané téma, ale snaží se vést k hlubšímu prožívání víry účastníků (např. modlitba, svátosti). Další důležitou změnou je, že praktické

³⁸Pojem témátka je specifický název pro téma, které se probírá v neděli.

³⁹ Program jednoho víkendového setkání je uveden v příloze č. 1.

⁴⁰ Jedná se o bar vytvořený v prostorách ADCŽM Přístav, kde si účastníci mohou zakoupit nealkoholický nápoj či drobné sladkosti.

aktivity mají vést k rozvoji klíčových kompetencí animátora⁴¹ (Vize pro kurz animátor 2015 – 2017, 2015).

Témátka, která jsou probírána v neděli, jsou též více specifikována. Tato témata jsou uzpůsobena tak, aby účastníkům kurzu předala něco, s čím mohou z kurzu odjíždět, nad čím mohou přemýšlet po cestě domů, co je bude motivovat. V prvním ročníku se jedná o témata jako čtení Bible, Youcatu⁴² či pozvání na LANO. V druhém ročníku jsou témátka formulována jako výzvy ke ctnostem⁴³. Mají motivovat účastníky kurzu rozvíjet vždy jednu konkrétní ctnost, např. mírnost či statečnost (Blíšová, 2017).

Co se týče **mši svatých** v animátorském kurzu konaném v letech 2013 – 2015, promluvy kněze nejsou dopředu naplánovány v rámci celkového plánu kurzu a nejsou zaměřeny na společné téma. V animátorském kurzu konaném v letech 2015 – 2017 je tomu jinak. V prvním ročníku jsou promluvy kněze zaměřeny na biblické animátory, tedy na osoby z Bible, které nějakým způsobem mohou být pro animátory vzorem. V druhém ročníku se kněz snaží během svých promluv účastníkům kurzu přiblížit jednotlivé části mše svaté. Co se v novém kurzu nemění, je hra, stejně jak v předešlém kurzu v prvním ročníku je hra připravována vedoucími formace a v druhém ročníku je připravována skupinou účastníků kurzu.

U letního soustředění LANO došlo k prodloužení ze šesti na sedm dnů. Nicméně plán na jednotlivé dny zůstal téměř totožný. Oproti předešlému kurzu došlo ke drobným změnám v přednáškách. Dříve byla témata „teorie hry“ a „motivace“ probírána zvlášť, nyní jsou spojena do jedné přednášky. Díky tomu vznikl prostor pro nové téma, a tím je „zdravověda a první pomoc“. K tématu „modlitba“ je přidáno ještě téma „život z Bible“ a vzhledem k tomu, že je soustředění o jeden den delší, je přidáno téma: „Do života!“ (Vize pro kurz animátor 2015 – 2017, 2015).

⁴¹ Klíčové kompetence jsou formulovány jako soubor předpokládaných vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot, které jsou důležité pro uplatnění a osobní rozvoj jedince. Jejich obsah vychází z hodnot, které jsou přijímány společností. Klíčové kompetence jsou soubory činnostně zaměřených a prakticky využitelných výstupů, které se vzájemně propojují a doplňují (RVP PV, 2004, s. 11). Podle Pupíka a Šmidriaka (2009, s. 61 – 62) mezi klíčové kompetence animátora patří komunikace, kooperace, řešení problémů, kreativita, samostatnost, výkonnost a zodpovědnost.

⁴²Youcat je kniha, která vychází z Katechismu katolické církve. Zprostředkovává učení katolické církve jazykem přijatelným pro mladé lidi. Kniha obsahuje otázky a odpovědi k otázkám víry (Goodreads, 2011).

⁴³Pojem ctnost je vysvětlen jako trvalá a pevná dispozice konat dobro (SCS.ABZ.CZ., 2017b).

II. PRAKTICKÁ ČÁST

5. VÝZKUMNÉ CÍLE

Stěžejním tématem celé diplomové práce je animátorský kurz pořádaný ADCM Olomouc. Tento kurz probíhá v Olomoucké diecézi již od roku 1990. Zpočátku se kurz dost měnil a byla zde snaha najít optimální způsob, jak předat budoucím animátorům vhodné znalosti a dovednosti. Časem se koncepce kurzu ustálila. V poslední době vedoucí kurzu vnímali potřebu kurz renovovat a přizpůsobit jej současné generaci mladých lidí. Vedoucí nechtějí měnit základní cíl kurzu, kterým je zprostředkovat účastníkům znalosti a dovednosti v základních otázkách víry a vedení společenství, rozvinout jejich lidský i náboženský rozměr a motivovat je k tomu, aby byli aktivní ve svých farnostech a děkanátech a právě zde vytvářeli společenství církve. Má se spíše jednat o úpravu konceptu kurzu a změnu probíraných témat. Tyto důvody stály za vznikem práce. Práce má napomoci vedoucím kurzu zhodnotit stávající kurz a na základě tohoto hodnocení, osobních zkušeností vedoucích a diskuse navrhnout nový kurz. Dále chce práce zhodnotit i nový kurz po změně konceptu, zhodnotit provedené změny a navrhnout další možné změny.

Hlavním cílem diplomové práce je tedy **popsat a analyzovat jak animátorský kurz 2013 – 2015, tak animátorský kurz 2015 – 2017, zhodnotit, jestli je kurz po obměně vnímán jako více přínosný a navrhnout další možné změny.**

K naplnění hlavního cíle má pomoci jednak teoretická část diplomové práce, ve které jsou oba kurzy popsány, tak i praktická část práce. Pomocí výzkumu v praktické části má být naplněn cíl výzkumu, jímž je: **Srovnat, jak účastníci kurzu před a po změně konceptu hodnotí zprostředkované informace jako nové a užitečné.**

K tomu, aby bylo možné na tento cíl odpovědět, je potřeba formulovat cíl výzkumu do výzkumné otázky a na tu pak najít odpověď. Výzkumná otázka zní: **Hodnotili účastníci kurzu zprostředkované informace v oblasti víry a duchovního života a informace připravující na funkci animátora z větší části jako nové a užitečné a to před změnou konceptu, tak i po jeho změně?**

Z výzkumné otázky vyplývá několik proměnných:

Nezávisle proměnná

- změna konceptu kurzu

Závisle proměnné

- novost informací v oblasti víry a duchovního života
- užitečnost informací v oblasti víry a duchovního života
- novost informací připravujících pro funkci animátora
- užitečnost informací připravujících pro funkci animátora

Na základě těchto proměnných jsou sestaveny následující **hypotézy**, které mají být buďto potvrzeny nebo vyvráceny:

1. Změna konceptu kurzu má vliv na to, jak účastníci hodnotí novost informací v oblasti víry a duchovního života.
2. Změna konceptu kurzu má vliv na to, jak účastníci hodnotí užitečnost poskytnutých informací v oblasti víry a duchovního života.
3. Změna konceptu kurzu má vliv na to, jak účastníci hodnotí novost poskytnutých informací připravujících pro funkci animátora.
4. Změna konceptu kurzu má vliv na to, jak účastníci hodnotí užitečnost poskytnutých informací připravujících pro funkci animátora.

Dílčím výzkumným cílem je: **Srovnat, jak účastníci hodnotili vliv kurzu na rozvoj schopností důležitých pro funkci animátora před a po změně konceptu.**

Výzkumná otázka vyplývající z tohoto cíle zní: **Hodnotili účastníci vliv kurzu na rozvoj schopností důležitých pro funkci animátora před a po změně konceptu odlišně?**

6.VÝZKUMNÝ SOUBOR

Pro to, aby výzkumné šetření mohlo být realizováno, bylo potřeba oslovit účastníky obou analyzovaných kurzů. První výzkumné šetření proběhlo na posledním víkendovém setkání animátorského kurzu. Tohoto setkání se zúčastnilo 27 animátorů⁴⁴. Mezi respondenty vyplňujícími dotazník bylo 9 mužů a 18 žen, a to ve věku od 16 do 24 let, nejvíce respondentů bylo ve věku 17 let. Respondenti pocházeli z 13 děkanátů, přičemž nejvíce byl zastoupen děkanát Vizovice a Zábřeh.

Druhého výzkumného šetření se zúčastnilo rovněž 27 animátorů, z nichž bylo 8 mužů a 19 žen, a to ve věkovém rozmezí od 17 do 24 let, přičemž opět bylo nejvíce respondentů ve věku 17 let. Tito respondenti pocházeli ze 12 děkanátů s tím, že nejvíce jich bylo z děkanátu Vsetín a poté z děkanátu Šumperk.

Tabulka 1: Charakteristika účastníků kurzu 203 -2015 dle pohlaví

pohlaví	četnost	procenta
žena	18	67 %
muž	9	33 %

Tabulka 2: Charakteristika účastníků kurzu 2013 -2015 dle věku

věk	četnost	procenta
16 let	2	7 %
17 let	10	37 %
18 let	5	19 %
19 let	5	19 %
20 let	2	7 %
23let	2	7 %
24 let	1	4 %

⁴⁴ Informace o pohlaví, věku a děkanátu, ze kterého účastníci pocházejí, byly získány z interních materiálů ADCM a tato data byla anonymizována.

Tabulka 3: Charakteristika účastníků kurzu 2013 - 2015 dle děkanátů

název děkanátu	četnost	procenta
Bílovec	2	7 %
Holešov	3	11 %
Modřice	1	4 %
Přerov	2	7 %
Šternberk	1	4 %
Uherský Brod	1	4 %
Valašské Kloubky	2	7 %
Valašské Meziříčí	3	11 %
Veselí nad Moravou	1	4 %
Vizovice	4	15 %
Vsetín	2	7 %
Zábřeh	4	15 %
Zlín	1	4 %

Tabulka 4: Charakteristika účastníků kurzu 2015 - 2017 dle pohlaví

pohlaví	četnost	procenta
žena	19	70 %
muž	8	30 %

Tabulka 5: Charakteristika účastníků kurzu 2015 -2017 dle věku

věk	četnost	procenta
17 let	9	33 %
18 let	7	26 %
19 let	6	22 %
20 let	1	4 %
21 let	1	4 %
22let	2	7 %
24 let	1	4 %

Tabulka 6: Charakteristika účastníků kurzu 2015 - 2017 dle děkanátů

název děkanátu	četnost	procenta
Hranice na Moravě	2	7 %
Přerov	1	4 %
Šternberk	1	4 %
Šumperk	5	19 %
Uherský Brod	2	7 %
Uherské Hradiště	4	15 %
Valašské Kloubky	2	7 %
Valašské Meziříčí	1	4 %
Veselí nad Moravou	1	4 %
Vsetín	6	22 %
Zábřeh	1	4 %
Zlín	1	4 %

6. 1. Průběh shromažďování dat

Sběr dat se uskutečnil v dlouhém časovém rozmezí. Důvodem je to, že se data sbírala až na konci animátorského kurzu, a to proto, aby účastníci kurzu mohli hodnotit kurz jako celek. Ke sběru dat došlo ve spolupráci s ADCM Olomouc.

Ještě předtím, než však došlo ke sběru jakýchkoliv dat, se autorka práce dvakrát sešla s vedoucími animátorského kurzu v budově kurie Arcibiskupství olomouckého, která se nachází na Biskupském náměstí v Olomouci. Během setkání se diskutovalo o animátorském kurzu, o tom že vedoucí mají snahu tento kurz upravit a že by byli vděční za práci, která by jim alespoň z části k renovaci kurzu pomohla. Vedoucí kurzu autorce práce poskytli veškeré interní materiály o animátorském kurzu, na jejichž základě autorka práce vytvořila dotazník pro účastníky kurzu. Po vypracování dotazníku jej autorka práce poslala vedoucím kurzu, kteří dotazník s drobnými úpravami schválili. Dotazník má sloužit jednak jako podklad pro tuto diplomovou práci, ale zároveň jako zpětná vazba pro vedoucí kurzu. Proto vedoucí kurzu dali tento dotazník

účastníkům na jejich posledním víkendovém setkání 3. 5. 2015. Poté, co byly dotazníky vyplněny, je vedoucí kurzu předali zpět autorce práce k vyhodnocení. Autorka práce dotazníky analyzovala a výsledky zaznamenala do grafů. V této podobě je poslala zpět vedoucím kurzu. Ti na základě získaných dat, osobních zkušeností a dalších zdrojů vytvořili nový koncept animátorského kurzu. Pro to, aby se zjistilo, zda je nová koncepce kurzu více přínosná, vypracovala autorka práce znovu dotazníky, které poslala ke schválení vedoucím kurzu. Poté, co byly dotazníky schváleny, byly rozeslány přes e-mail účastníkům kurzu, a to 16. 3. 2017. Vyplněné dotazníky byly poslány zpět. Na základě vyhodnocení těchto dotazníků a ověření dat pomocí testu nezávislosti chí-kvadrát pro čtyřpolní tabulku autorka práce potvrdila a vyvrátila hypotézy a odpovídala na výzkumnou i dílčí otázku. Jako doplňující metoda byl zvolen rozhovor. Ten proběhl mezi autorkou práce a Barborou Blísovou 1. 3. 2017, a to prostřednictvím aplikace Skype. Rozhovor posloužil k doplnění údajů o kurzu, které nejsou uvedeny v interních materiálech.

7. VÝZKUMNÉ METODY

Pro diplomovou práci byly použity čtyři základní metody, a to dotazník, rozhovor, test nezávislosti chí-kvadrát pro čtyřpolní tabulku a kompilace literatury. Zjištěné data jsou shrnuta v kapitole číslo 8 s názvem Presentace výsledků výzkumného šetření.

7.1 Dotazník

7.1.1 Obecná charakteristika dotazníku

Dotazník se řadí mezi nejfrekventovanější výzkumné metody používané k zjišťování údajů. Tato metoda je velmi oblíbená díky zdánlivě lehké konstrukci a též proto, že je považována za velmi ekonomický výzkumný nástroj. Pomocí dotazníku je totiž možno získat velké množství informací při malé časové investici (Gavora, 2000, s. 99).

Gavora (2000, s. 99) charakterizuje dotazník jako „*způsob písemného kladení otázek a získávání písemných odpovědí*“. Dle Chrástky (2016, s. 158) je dotazník soustavou pečlivě formulovaných a předem připravených otázek, které jsou promyšleně seřazeny a na tyto otázky dotazovaná osoba odpovídá písemně.

Co se týče terminologie, pak respondent je označení pro osobu, která vyplňuje dotazník. Jednotlivé prvky dotazníku se nazývají otázky. Vhodnější je však užívat pojem položka než otázka, a to z toho důvodu, že některé položky nemusí mít podobu otázky, ale například formu pokynu, např. Vyberte tvrzení, se kterým nesouhlasíte. Proces zadávání dotazníků se nazývá administrace Gavora (2000, s. 99).

Chráska (2016, s. 159–163) uvádí, že položky v dotazníku můžeme dělit podle různých kritérií. Nejčastěji se uvádí členění podle *cíle*, pro který je položka určena; podle *formy* požadované odpovědi a *obsahu*, který položka zjišťuje.

První kategorie dělení položek podle cíle, pro který je položka určena, se dále dělí. Patří zde kontaktní položky, které slouží k vytvoření kontaktu s respondentem, funkcionálně psychologické položky, jež mají pomáhat k odstranění nežádoucího napětí u respondenta, kontrolní otázky prověřující věrohodnost zjišťovaných údajů a filtrační položky užívané pro zkoumání problémů, které se netýkají celého souboru jedinců.

Dle formy požadované odpovědi mohou být položky buďto otevřené nebo uzavřené. U otevřených položek nejsou respondentovi navrhovány žádné hotové odpovědi, je mu jen předložen předmět, ke kterému se má vyjádřit. Uzavřené položky předkládají respondentovi vždy určitý počet předem připravených odpovědí.

V závislosti na obsahu, který položka dotazníku zjišťuje, se položky dělí na ty, které zjišťují fakta, ty, které zjišťují znalosti a vědomosti, a položky zjišťující mínění, postoje a motivy respondentů (Chrátka, 2016, s. 158).

Nevýhodou používání dotazníků je to, že dotazované osoby neboli respondenti neodpovídají skutečně na to, jací jsou, ale spíše na to, jak vidí sami sebe nebo jak chtějí být viděni. Malou výpovědní hodnotu mají též dotazníky, které jsou sestaveny neodborně či takové dotazníky, které jsou nevhodně použity. Data získaná z dotazníků mají podmíněnou platnost, a proto vyžadují velmi obezřetnou interpretaci (Chrátka, 2016, s. 158). Na druhou stranu i přes tyto nevýhody je užívání dotazníků obzvláště v pedagogice velmi časté (Travers, 1969, s. 20).

7.1.2 Charakteristika dotazníku použitého pro výzkum

Podle zásad sestavování dotazníku dle Chrátky (2016, s. 163) je nevhodnější umístit otázky na demografické údaje až na konec dotazníku, a to proto, aby u respondentů nevznikaly pochybnosti o anonymitě dotazování a nedůvěra vůči výzkumníkovi. Pomocí anonymních dotazníků lze získat pravdivější údaje, na druhou stranu však může anonymnost dotazníků vést k nezodpovědnému vyplňování či dokonce k recesi. V našem dotazníku je hned na začátku vyžadováno od respondenta, aby uvedl své jméno⁴⁵. Je tomu tak proto, že tyto dotazníky nejsou anonymní. Na konci dotazníku jsou totiž uvedeny otázky, které jsou důležité pro další spolupráci ADCM s účastníky kurzu, a proto je pro ADCM nutné, aby věděli postoje konkrétních respondentů k těmto otázkám.

V našem dotazníku byly použity položky jak otevřené, tak uzavřené. Co se týče uzavřených položek, jsou v dotazníku uvedeny položky výběrové, kdy má respondent možnost si vybrat z předložených variant. Tyto výběrové položky jsou škálové, což znamená, že respondent vybírá určitý bod na předložené škále.

⁴⁵ Uvedená jména jsou důležitá pro ADCM, ne však pro autorku práce. Ta s těmito osobními údaji nepracovala, data získaná z dotazníků anonymizovala.

Z hlediska obsahu je dotazník zaměřen na zjišťování mínění, postojů a motivy respondentů. V dotazníku jsou sice uvedeny položky, které zjišťují dosažené vědomosti a znalosti, ale tyto položky vědomosti neověřují. Spíše se ptají na respondentovo mínění o jeho získaných znalostech a dovednostech.

Při sestavování dotazníků autorka práce vycházela z vizí pro kurz, kde jsou stanoveny veškeré cíle a probíraná témata v průběhu kurzu. Prostřednictvím probírání jednotlivých témat jsou účastníkům kurzu zprostředkovány rozličné znalosti a dovednosti. Tyto znalosti a dovednosti byly rozděleny na dvě části, a to na znalosti z oblasti víry a duchovního života a znalosti a dovednosti připravující na funkci animátora.

První skupina znalostí se týká křesťanského života. V teoretické části jsou popsány požadavky na formaci animátorů. Je zde uvedeno, že animátor je člověk víry, což znamená, že se modlí, čerpá inspiraci v Bibli a přistupuje ke svátostem, vzdělává se v otázkách víry. Animátor se také podílí na pastorační mládeže i tím, že propojuje křesťanské učení s konkrétním životem mladých lidí (Balík, 2004, s. 311–314). Znalosti spadající do první skupiny mají přispívat právě k tomuto cíli. Nejedná se však jen o znalosti, které byly předávány pomocí přednášek, z velké části se jedná o znalosti, které účastníci kurzu získali při své vlastní duchovní zkušenosti.

Do druhé skupiny, která je v dotazníku pojmenována jako kompetence animátora, patří znalosti a dovednosti, které mají účastníky kurzu připravovat na funkci animátora v pedagogicko-psychologickém pojetí.

Chráška (2016, s. 164) uvádí, že proto, aby dotazníkové šetření bylo úspěšné, je nutná ochota respondentů spolupracovat. Barbora Blíšová (2017) poznamenává, že za dobu dvou let, kdy se účastníci setkávali na kurzu, vznikly mezi účastníky navzájem i účastníky a vedoucími kurzu hlubší vztahy založené na důvěře. I díky tomuto prostředí důvěry byli účastníci kurzu ochotni spolupracovat při vyplňování dotazníků.

7.2 Rozhovor

7.2.1 Obecná charakteristika rozhovoru

Rozhovor je řazen mezi základní metody. S jeho pomocí je možné získávat takové informace, které se nedají získat pouhým pozorováním, a to z toho důvodu, že se se nemusí projevovat navenek (Vágnerová, Klégrová, 2008, s. 23–24).

Jedná se o metodu, kterou se shromažďují data prostřednictvím bezprostřední verbální komunikace výzkumného pracovníka a respondenta. Oproti jiným metodám má rozhovor tu výhodu, že může docházet k navázání osobního kontaktu, díky němuž lze hlouběji proniknout do motivů a postojů respondenta. Je možné sledovat to, jak respondent reaguje na kladné otázky a na základě toho lze usměrňovat další průběh (Chrátka, 2016, s. 176). Rozhovor se používá v situacích, kdy se upřednostňují osobní, bezprostřední a mnohdy i důvěrné výpovědi. V porovnání s pozorováním může poskytnout hlubší analýzu a hledá příčinu chování. Díky tomu je možné se lépe dostat do nitra problému (Zelinková, 2001, s. 31). Úspěšnost rozhovoru do značné míry závisí na schopnosti výzkumníka vytvořit otevřenou atmosféru a navázat přátelský vztah s respondentem (Chrátka, 2016, s. 176).

V závislosti na tom, jak moc je rozhovor řízen výzkumníkem lze rozlišit rozhovor standardizovaný, nestandardizovaný a polostandardizovaný.

7.2.2 Charakteristika dotazníku použitého pro výzkum

Pro účely výzkumného šetření byl použit rozhovor polostandardizovaný. Tento typ rozhovoru spočívá v tom, že cíl i záměr rozhovoru je pevně stanoven, ale není přesně stanovena taktika. To znamená, že je žádoucí dostat se ke všem stanoveným oblastem, ale nemusí se k tomu dodržovat přesná formulace a pořadí otázek (Vágnerová, Klégrová, 2008, s. 24).

Rozhovor byl vybrán jako doplňující metoda ke zjištění nezbytných údajů o kurzu, které však nejsou uvedeny v interních materiálech.

7. 3. Test nezávislosti chí-kvadrát pro čtyřpolní tabulku

7. 3. 1 Obecná charakteristika testu nezávislosti chí-kvadrát pro čtyřpolní tabulku

Tento test patří do skupiny testů, které ověřují to, zda četnosti, jež byly získány měřením se odlišují od teoretických četností odpovídajících nulové hypotéze. Tento test se používá v případě, kdy jeví mezi nimiž ověřujeme vztah, mohou nabývat pouze dvou alternativních kvalit (např. muž – žena, kuřák – nekuřák). Pro realizaci tohoto testu je potřeba sestavit tabulku se dvěma řádky a dvěma sloupci, a po té do této tabulky doplnit zjištěné údaje. Pro tuto metodu je rovněž nutné formulovat jak nulovou tak alternativní hypotézu. Díky výpočtu tohoto testu pak má být jedna z těchto hypotéz přijata a jedna odmítnuta.

Na začátku je potřeba vypočítat testové kritérium (χ^2). Pro výpočet testového kritéria slouží následující vzorec:

$$\chi^2 = n \times \frac{(ad-bc)^2}{(a+b) \times (a+c) \times (b+d) \times (c+d)}$$

Tabulka 7: Schéma čtyřpolní tabulky

a	b
c	d

Po výpočtu testového kritéria je potřeba porovnat tuto hodnotu s hodnotou kritickou. Kritická hodnota je uvedena ve statistických tabulkách, přičemž je potřeba vyhledat takovou, která odpovídá zvolené hladině významnosti a tzv. počtu stupňů volnosti.

Hladina významnosti je pravděpodobnost, že neoprávněně odmítneme nulovou hypotézu. Ve většině pedagogických výzkumů se pracuje s hladinou významnosti 0,05 (5 %) nebo 0,01 (1 %).

Počet stupňů volnosti se vyvozuje z toho, kolik řádků je v tabulce (Chrátka, 2016, s. 76).

7.2.2 Charakteristika testu nezávislosti chí-kvadrát pro čtyřpolní tabulku použitého pro výzkum

Pro tento výzkum byla vytvořena následující čtyřpolní tabulka:

	Hodnocení 1 - 2	Hodnocení 3 – 5
Před změnou	průměrný počet účastníků kurzu 2013 – 2015, kteří uvedli hodnocení 1 nebo 2	průměrný počet účastníků kurzu 2015 – 2017, kteří uvedli hodnocení 3, 4 nebo 5
Po změně	průměrný počet účastníků kurzu 2013 – 2015, kteří uvedli hodnocení 1 nebo 2	průměrný počet účastníků kurzu 2015 – 2017, kteří uvedli hodnocení 3, 4 nebo 5

Do dotyčné tabulky byly doplněny data vztahující se k jednotlivým hypotézám. Po té byly provedeny výpočty. Na základě těchto výpočtů byly odmítnuty všechny čtyři stanovené hypotézy.

7. 4. Kompilace literatury

7. 4. 1 Obecná charakteristika kompilace literatury

Kompilace literatury je metoda, která se často používá při vytváření kvalifikačních prací. Je to systematické shrnutí dostupných faktů a rovněž promyšlená syntéza názorů na určitý problém. Kompilace má shrnovat dosavadní stav řešení problémů u různých autorů, má zpřehlednit problematiku a kriticky zhodnotit dosavadní práce na dané téma. Výsledkem kompilace je přehled bádání v určité tematické oblasti animátora. Při vytváření kompilace se prokazuje to, jak je její autor schopen orientovat se v literatuře, provádět její výběr, kriticky hodnotit a systematicky pracovat s daty.

7. 4. 2 Charakteristika kompilace literatury použité v diplomové práci

Kompilace literatury byla prováděná v celé této diplomové práci. Autorka pracovala jak s knižními, tak i internetovými materiály. Tyto materiály byly převážně v českém jazyce, ale najdou se mezi nimi i cizojazyčné zdroje psané z větší části v anglické jazyce.

8. PREZENTACE VÝLEDKŮ VÝZKUMNÉHO ŠETŘENÍ

Tato kapitola poskytuje informace zjištěné pomocí dotazníkového šetření a nabízí srovnání výsledků mezi oběma animátorskými kurzy. Odpověď na výzkumnou i dílčí otázku je součástí prezentace výsledků.

8.1 Prezentace výsledků v oblasti víry a duchovního života

Dotazník je rozdělen do šesti částí. První část je zaměřena na zprostředkované informace v oblasti víry a duchovního života. Nejprve měli účastníci subjektivně hodnotit, do jaké míry byly pro ně informace nové, či naopak známé. Toto kritérium hodnotili na škále zvlášť pro jednotlivá témata (viz příloha č. 6). Škála má pět stupňů, přičemž první stupeň znamená zcela nové a pátý stupeň znamená zcela známé. Při vyhodnocování byl první a druhý stupeň spojen dohromady a tato skupina byla označena jako „z větší části nové“.

Účastníci kurzu 2013 - 2015 tedy hodnotili jednotlivá témata, přičemž z vyhodnocení vyplývá, že 57 %⁴⁶ účastníků vyhodnotilo téma Katechismus katolické církve jako z větší části nové, 44 % tak hodnotilo téma evangelizace, 26 % liturgický rok a stejně tak i svátosti a modlitbu, 22 % Bibli a rovněž i desatero. Dle vypočítání aritmetického průměru vychází, že průměrně 9 účastníků (33 %) označilo tyto informace jako z větší části nové.

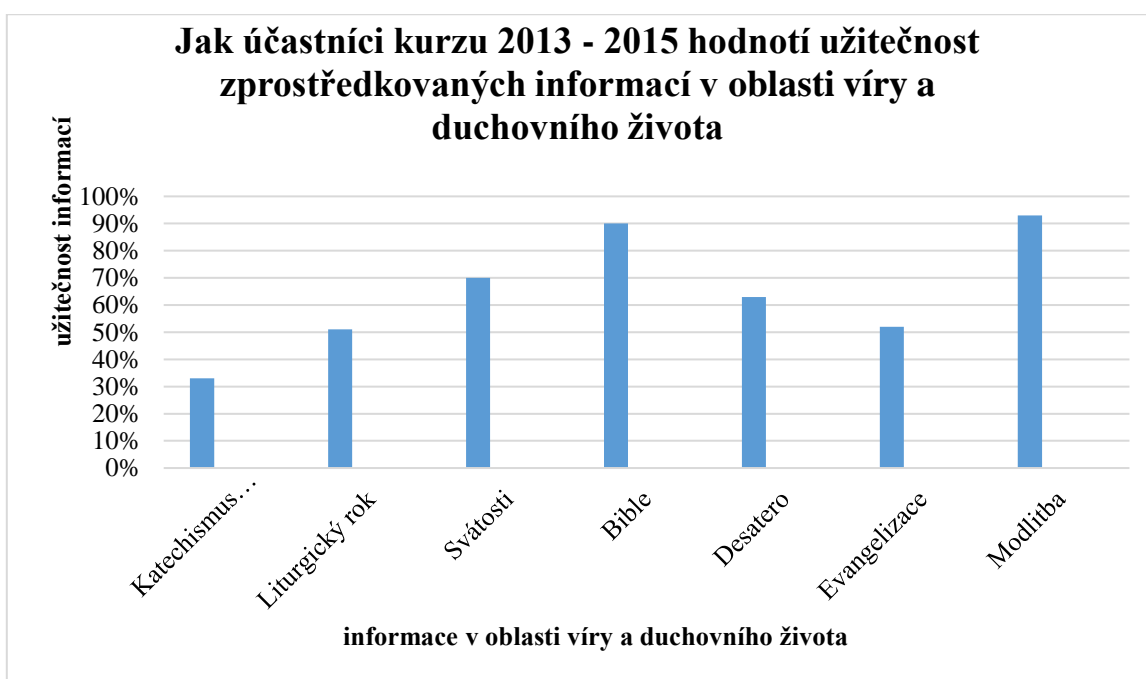

Druhá část dotazníku se též zabývá zprostředkovanými informacemi v oblasti víry a duchovního života. Tentokrát však účastníci měli posoudit, do jaké míry byly pro ně

⁴⁶ Procenta jsou zaokrouhlena na celá čísla. pozn. autorky

zprostředkované informace užitečné. To znamená, zda tyto informace prakticky využili v životě. Opět jsem první a druhý stupeň škály spojila dohromady a zařadila do skupiny „z větší části užitečné“.

Při hodnocení výsledků 93 % účastníků kurzu 2013 – 2015 hodnotilo téma modlitba jako z větší části užitečné, téma Bible tak hodnotilo 90 %, desatero 63 %, evangelizace 52 %, liturgický rok 51 % a Katechismus katolické církve 33%. Aritmetický průměr udává, že průměrně 17 respondentů (63 %) hodnotí tyto zprostředkované informace jako z větší části užitečné.

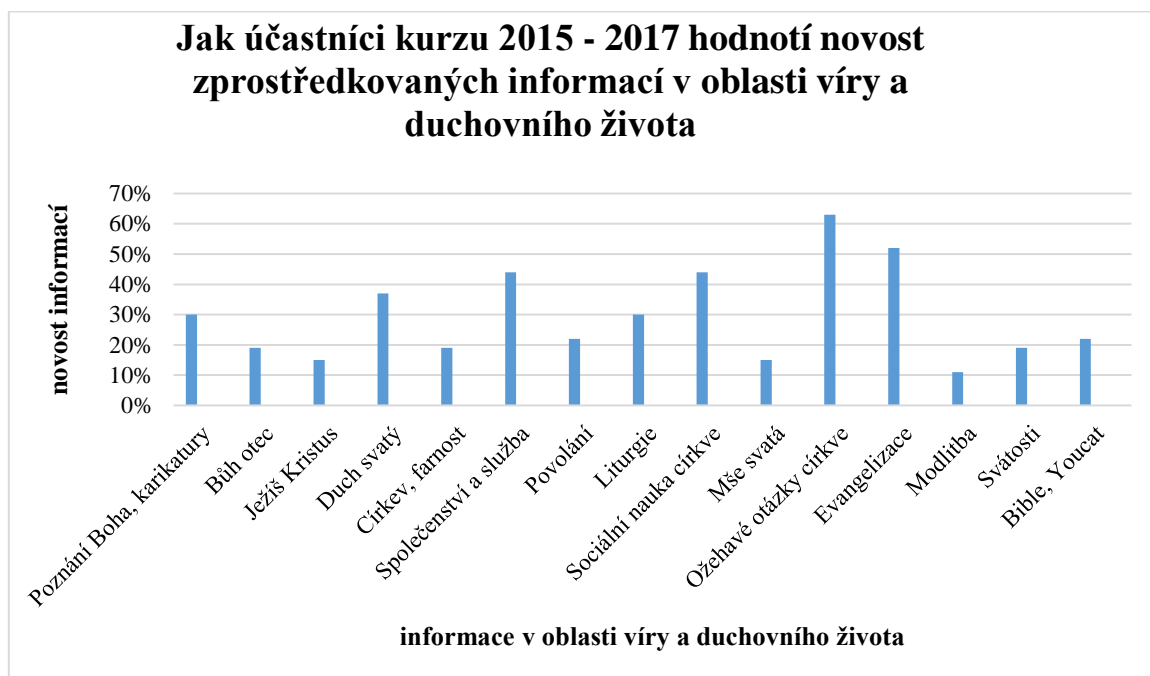
Při vytváření nového konceptu kurzu došlo ke změnám ve vybraných tématech, bylo odstraněno téma Katechismus katolické církve, liturgický rok a desatero⁴⁷. Téma Katechismus katolické církve sice respondenti hodnotili jako z větší části nové, nicméně ne jako z větší části užitečné. Informace o liturgickém roku a o desateru respondenti nehodnotili jako z větší části nové, avšak hodnotili je jako z větší části užitečné. Taktéž informace o tématech modlitba a svátosti nebyly hodnoceny jako z větší části nové, nicméně respondenti shledávali tyto informace za velmi užitečné. Tudíž tato témata pozměněna nebyla stejně jako témata evangelizace a Bible.

Naopak byla přidána témata: poznání Boha a jeho karikatury, Bůh otec, Ježíš Kristus,

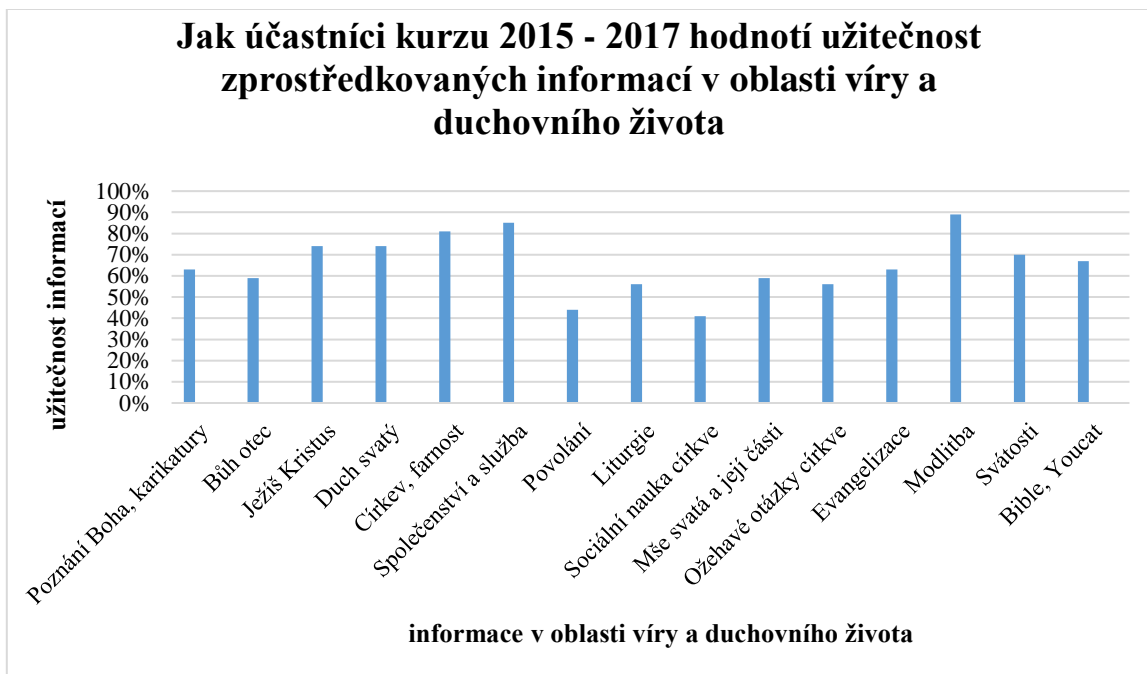
⁴⁷ Toto téma v původním kurzu bylo rozděleno do 4 přednášek.

Duch svatý, společenství, církev, povolání, tajemství liturgie, sociální nauka církve, mše svatá a její části a ožehavé otázky církve.

Z hodnocení novosti informací z oblasti víry a duchovního života, které prováděli **účastníci kurzu 2015 – 2017** vyplývá, že 63 % z nich hodnotí téma ožehavé otázky církve jako z větší části nové, 52 % tak hodnotí téma evangelizace, 44 % téma společenství a služba a stejně tak i téma sociální nauka církve, 37 % témata poznání Boha a jeho karikatury, Duch svatý a liturgie, 22 % téma povolání a Bible, 19 % téma Bůh otec, církev a svátosti, 15 % téma Ježíš Kristus a mše svatá a její části a 11 % téma modlitba. Aritmetický průměr udává, že průměrně 8 respondentů (30 %) hodnotí zmíněná témata jako z větší části nová.

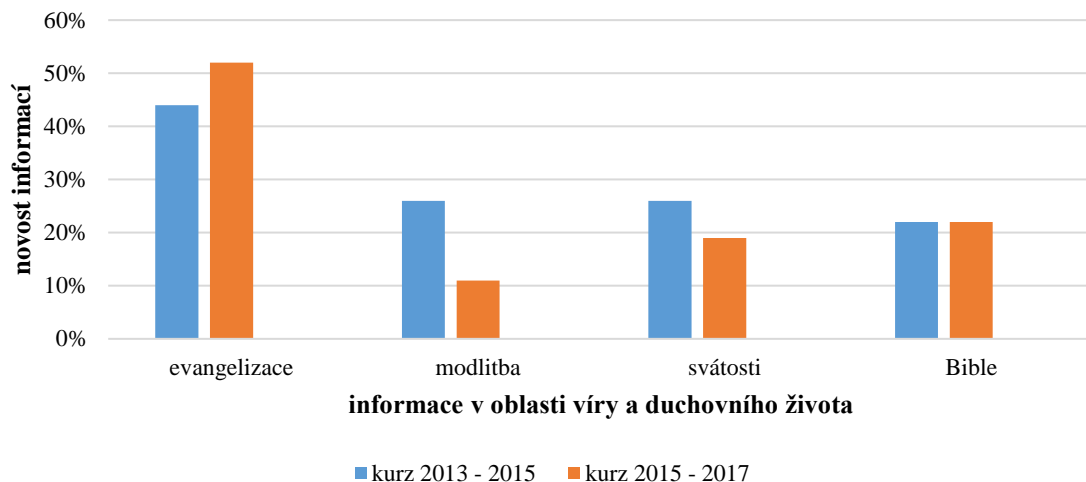
Při hodnocení užitečnosti informací připravujících na funkci animátora 89 % **účastníků kurzu 2015 – 2017** uvedlo, že téma modlitba posuzují jako z větší části užitečné, 85 % tak hodnotí téma společenství a služba, 81 % téma církev, 74 % témata Ježíš Kristus a Duch svatý, 70 % svátosti, 67 % Bible a Youcat, 63 % témata evangelizace a poznání Boha a jeho karikatury, 59 % témata Bůh otec a mše svatá a její části, 56 % témata liturgie a ožehavé otázky církve, 44 % téma povolání a 41 % téma sociální nauka církve. Z výpočtu aritmetické průměru vychází, že 18 respondentů (67 %) hodnotí zprostředkované informace jako z větší části užitečné.

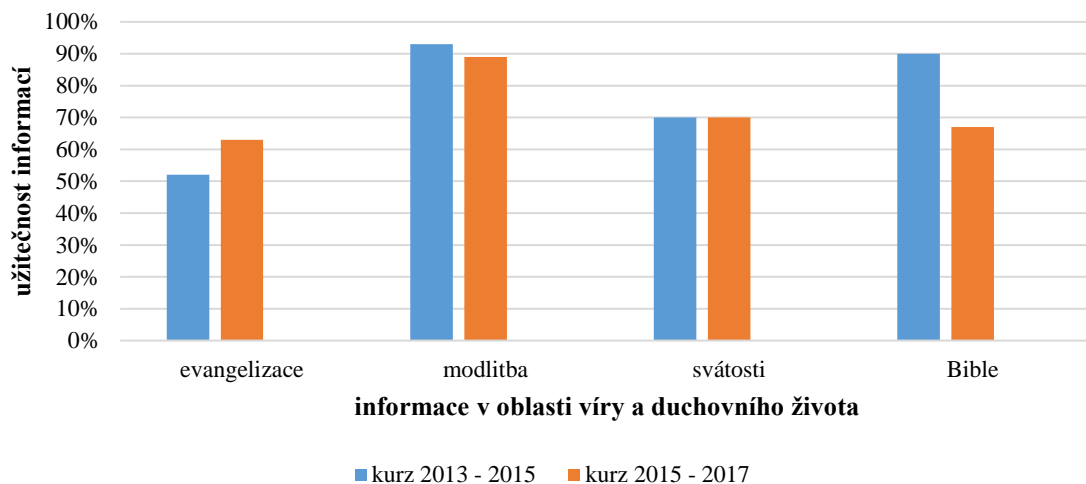
Informace vztahující se k tématům povolání a sociální nauka nejsou účastníky kurzu hodnoceny jako z větší části nové ani jako z větší části užitečné. V oblasti víry a duchovního života je více témat, která účastníci nehodnotili jako z větší části nové (Poznání Boha a jeho karikatury, Bůh otec, Ježíš Kristus, Duch svatý, Církev, farnost, společenství a služba, liturgie, mše svatá a její části, modlitba, svátosti a Bible), nicméně tato další témata byla respondenty označována jako z větší části užitečná.

Co se týká témat, která v kurzu zůstala stejná, tak se u nich též objevily jemné rozdíly v tom, jak jsou hodnoceny účastníky kurzu. Téma evangelizace je oproti hodnocení z předešlého kurzu účastníky hodnoceno o 8 procentních bodů jako více nové, a o 11 procentních bodů více užitečné. Téma modlitba je nyní hodnoceno o 15 procentních bodů méně nové a o 4 procentní body méně užitečné. Téma svátosti je hodnoceno o 7 procentních bodů jako méně nové, ale stejně užitečné a téma Bible je hodnoceno jako stejně nové, ale o 23 procentních bodů méně užitečné.

Porovnání jak účastníci obou kurzů hodnotí novost zprostředkovaných informací v oblasti víry a duchovního života

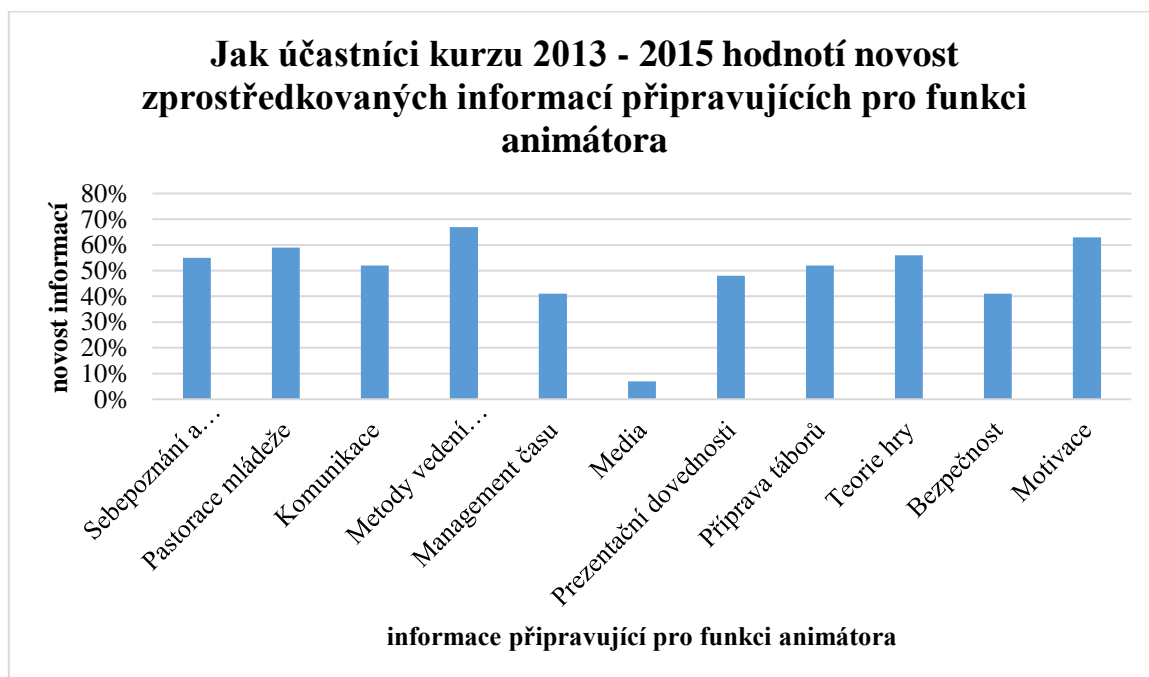
Porovnání jak účastníci obou kurzů hodnotí užitečnost zprostředkovaných informací v oblasti víry a duchovního života

8. 2 Prezentace výsledků o informacích připravujících pro funkci animátora

Dále se dotazník ptá na informace, které mají připravovat účastníky kurzu na funkci animátora. Účastníci měli stejně jako u předchozích témat hodnotit, do jaké míry byly pro ně informace ze zmíněných témat nové.

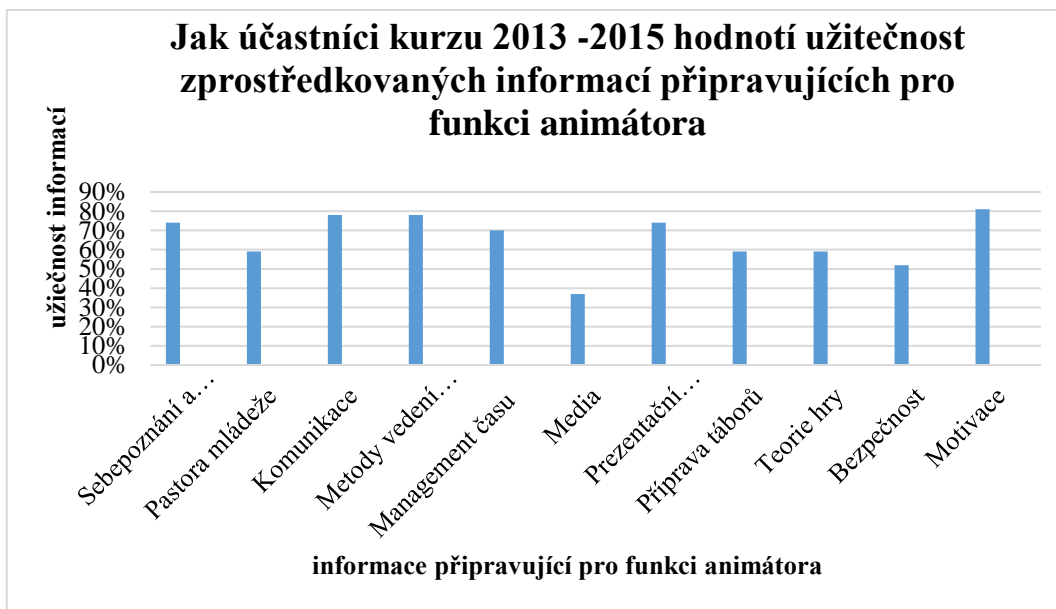
Téma metodika vedení společenství hodnotilo 67 % účastníků kurzu 2013 – 2015 jako z větší části nové, 63 % hodnotilo jako z větší části nové téma motivace, 59 % téma pastorece mládeže, 56 % témata sebepoznání a sebepřijetí a teorie hry, 52 % témata komunikace, a příprava táborů, 48 % prezentační dovednosti, 41 % témata management času a bezpečnost a 7 % téma média. Dle aritmetického průměru tedy 13 účastníků (48 %) hodnotí informace o uvedených tématech jako z větší části nové.

V další části měli účastníci kurzu hodnotit stejná témata jako v předešlé části, tentokrát však měli určit, do jaké míry byly tyto informace užitečné, jak pro jejich běžný život, tak pro jejich animátorskou funkci.

81 % účastníků kurzu 2013 - 2015 ohodnotilo téma motivace jako z větší části užitečné, 78 % tak hodnotí témata komunikace a metodika vedení společenství, 74 % témata sebepoznání a sebepřijetí a prezentační dovednosti, 70 % téma management času, 59 % témata příprava táborů a

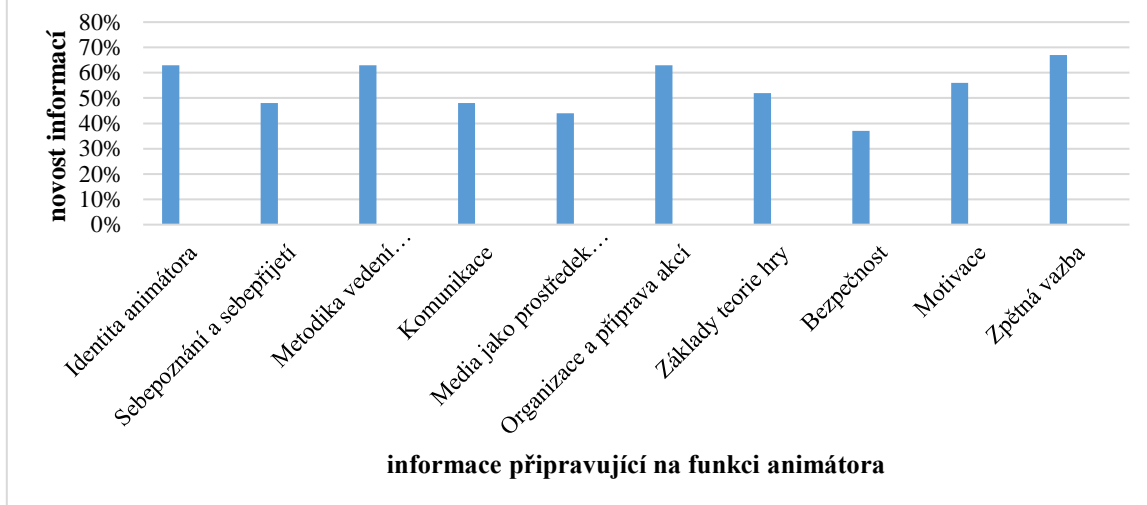
teorie hry, 55 % téma pastorační mládeže, 52 % bezpečnost a 37 % téma média. Z aritmetického průměru vychází, že průměrně 18 respondentů (67 %) hodnotí informace jako z větší části užitečné.

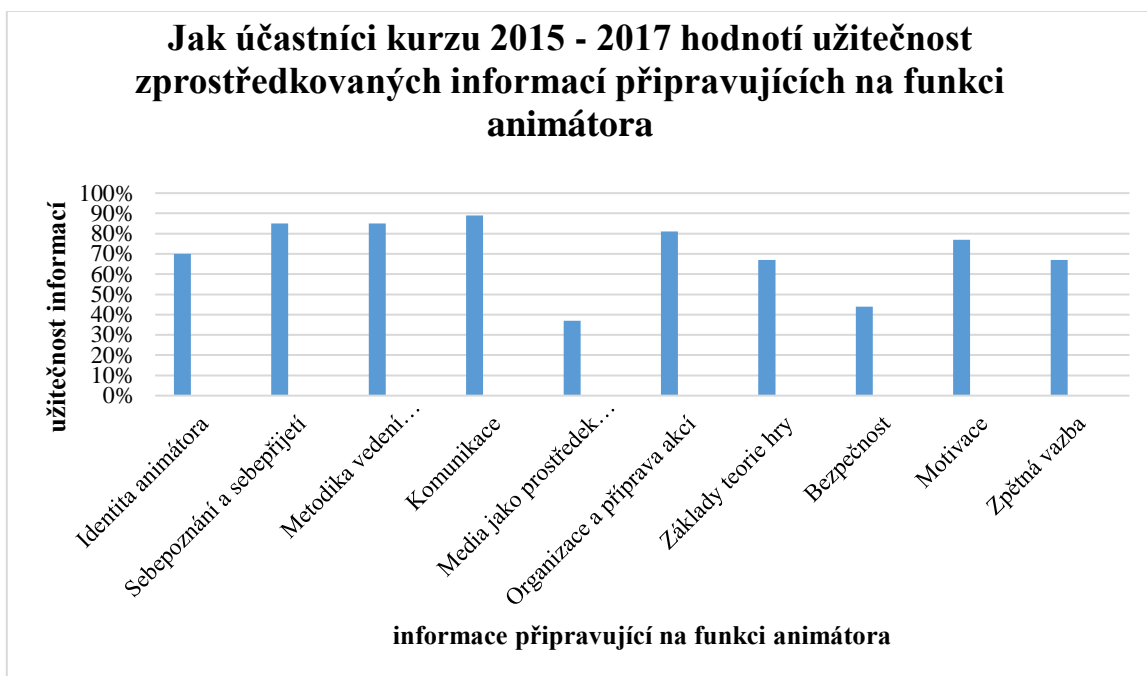
Po změně konceptu byla z kurzu odstraněna témata: pastorační mládeže, management času, prezentační dovednosti a příprava táborů. Informace o tématech management času a prezentační dovednosti sice nebyly hodnoceny jako z větší části nové, ale za to byly hodnoceny jako velmi užitečné. Informace o tématech pastorační mládeže a příprava táborů byly hodnoceny i jako z větší části nové i jako z větší části užitečné, nicméně i přesto vedení kurzu usoudilo, že tyto informace nejsou pro kurz tak podstatná. Téma média, které nebylo hodnoceno ani jako z větší části nové ani jako z větší části užitečné bylo pozměněno na téma Média jako prostředek evangelizace. Navíc, byla přidána témata identita animátora, organizace a příprava akcí a zpětná vazba.

Účastníci kurzu 2015 – 2017 též hodnotili informace připravující na funkci animátora. Hodnocení udává, že 67 % z těchto respondentů hodnotí téma zpětná vazba jako z větší části nové, 63 % tak hodnotí témata identita animátora, metodika vedení společenství a organizace a příprava akcí, 56 % téma motivace, 52 % základy teorie hry, 48 % témata sebepoznání a sebepřijetí a komunikaci, 44 % téma media jako prostředek evangelizace a 37 % bezpečnost. Dle aritmetického průměru 15 respondentů (56 %) označilo zmíněné informace jako z větší části nové.

Jak účastníci kurzu 2015 - 2017 hodnotí novost zprostředkovaných informací připravujících na funkci animátora

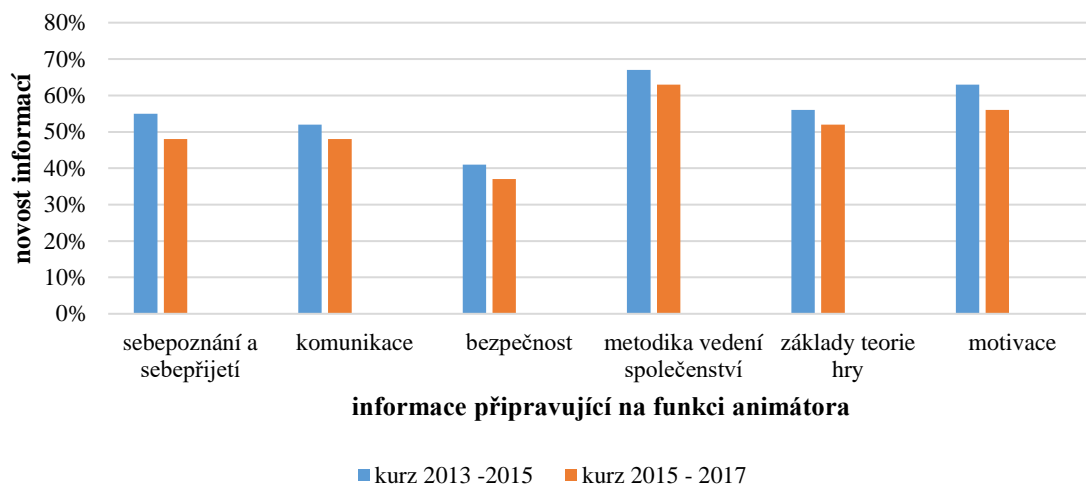
Účastníci kurzu 2015 – 2017 rovněž hodnotili, do jaké míry se jim tyto zprostředkované informace jeví jako z větší části užitečné. 89 % respondentů označilo téma komunikace jako z větší části užitečné, 85 % stejně tak označilo témata sebezpečnění a sebepřijetí a metodiku vedení společenství, 81 % téma organizace a příprava akcí, 70 % téma identita animátora, 67 % témata základy teorie hry a zpětná vazba, 44 % téma bezpečnost a 37 % téma media jako prostředek evangelizace.

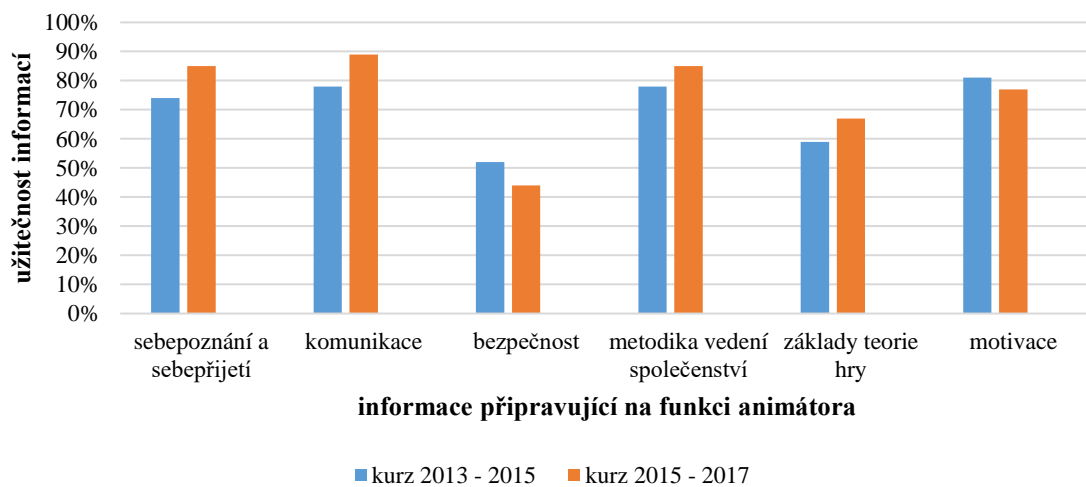
Téma média z kurzu 2013 – 2015, které nebylo hodnoceno ani jako z větší části nové ani jako z větší části přínosné, bylo pozměněno na téma média jako prostředek evangelizace. Nicméně i přes tuto změnu nejsou zprostředkované informace vnímány jako z větší části nové ani jako z větší části užitečné. Podobně je vnímáno i téma bezpečnost. Také téma sebezpoznání a sebepřijetí není vnímáno jako z větší části nové, nicméně tyto informace jsou hodnoceny jako velmi užitečné. Zbytek ze zprostředkovaných informací je hodnocen jako z větší části nový i z větší části užitečný.

Témata, která zůstala v obou kurzech stejná, byla účastníky kurzů hodnocena odlišně. Téma sebezpoznání a sebepřijetí bylo hodnoceno jako o 7 procentních bodů méně nové, ale současně o 11 procentních bodů více užitečné. Téma metodika vedení společenství bylo hodnoceno jako o 4 procentní body méně nové, ale o 7 procentních bodů více užitečné, téma komunikace bylo označeno jako o 4 procentní body méně nové, ale o 11 procentních bodů více užitečné, základy teorie hry byly hodnoceny jako o 4 procentní body méně nové, ale o 8 procentních bodů jako více užitečné. Bezpečnost byla hodnocena jako o 4 procentní body méně nová a zároveň o 8 procentních bodů méně užitečná. Posledním společným tématem je motivace, která byla vnímána jako o 7 procentních bodů méně nová a o 4 procentní body jako méně užitečná.

Porovnání jak účastníci obou kurzů hodnotí novost zprostředkovaných informací připravujících na funkci animátora

Porovnání jak účastníci obou kurzů hodnotí užitečnost zprostředkovaných informací připravujících na funkci animátora

8. 3 Prezentace výsledků vztahujících se k rozvoji schopností důležitých pro funkci animátora

Následující část dotazníku je poněkud odlišná. Zjišťuje, jak kurz přispěl účastníkům k rozvoji schopností důležitých pro funkci animátora. V této části je stanoveno pět otázek, u nichž mají účastníci označit, do jaké míry ovládali zmíněné schopnosti před kurzem, a to kam se díky kurzu posunuli, co se naučili. Účastníci tedy zaznačili křížkem počáteční a současný stav. Při vyhodnocování bylo posuzováno, jaký pokrok účastníci udělali, o kolik stupňů se posunuli. Škála opět obsahuje pět stupňů, přičemž první stupeň znamená „ano, bez problémů“ a poslední stupeň znamená „ne“.

Účastníci kurzu 2013 – 2015 hodnotili vliv kurzu na rozvoj svých schopností následovně:

První otázka: **Dokážeš improvizovat v případě potřeby?** Schopnost improvizovat se vlivem kurzu neposunula o žádný stupeň u 7 %, o jeden stupeň se posunulo 59 %, o dva stupně 30 % a o tři stupně se posunuly 4 % účastníků.

Druhá otázka: **Umíš namotivovat k činnosti, hře?** 7 % účastníků u sebe nevidí pokrok v motivaci, 67 % účastníků se posunulo o jeden stupeň, 15 % o dva stupně, 7 % o tři stupně a 4 % dokonce o čtyři stupně.

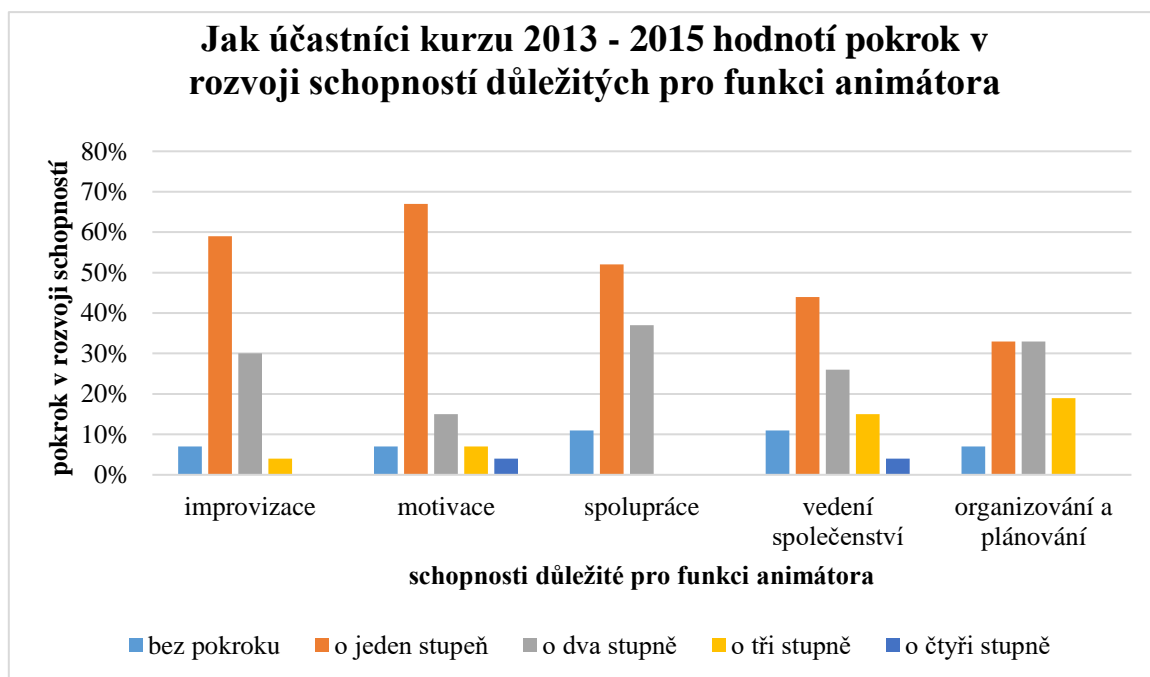
Třetí otázka: **Zvládáš spolupracovat s jinými lidmi při přípravě nějaké aktivity?** V tomto případě 11 % účastníků označilo, že se v této oblasti neposunulo, 52 % se posunulo o jeden stupeň a 37 % se posunulo o dva stupně.

Čtvrtá otázka: **Cítíš se připravený vést společenství?** V oblasti připravenosti vést společenství 11 % účastníků nevidí pokrok, 44 % se posunulo o jeden stupeň, 26 % o dva stupně, 15 % o tři stupně a 4 % o čtyři stupně.

Pátá otázka: **Dokážeš samostatně zorganizovat a naplánovat nějakou akci?** Co se týče organizování a plánování, 7 % účastníků u sebe pokrok nevidí, 33 % se posunulo o jeden stupeň, rovněž 33 % se posunulo o dva stupně, 19 % se posunulo o tři stupně a 7 % se posunulo o čtyři stupně.

Ve shrnutí lze uvést, že účastníci nevnímají pokrok v jednotlivých dovednostech v 9 %. Pokrok o jeden stupeň byl zaznamenán v 51 %, o dva stupně v 28 %, o tři stupně v 9 % a o čtyři stupně ve 3 %.

Aritmetický průměr udává, že průměrně 3 účastníci (11 %) uvedli, že vlivem kurzu u nich nedošlo k rozvoji uvedených schopností a tedy 24 účastníků (89 %) zaznamenalo posun alespoň o jeden stupeň.

Stejně jako účastníci předešlého kurzu i **účastníci kurzu 2015 – 2017** hodnotili, jestli vůbec a jak velký vliv měl kurz na rozvoj jejich schopností důležitých pro funkci animátora.

U první otázky, která se ptá na to, jak účastníci ovládají **schopnost improvizace** v případě potřeby, 15 % účastníků označilo, že nezaznamenalo žádný posun, 44 % vnímalo posun o jeden stupeň, 26 % o dva stupně a 15 % o tři stupně.

Druhá otázka se zabývá **schopností motivace**. 15 % účastníků uvedlo, že v této schopnosti u nich nedošlo k rozvoji, 59 % vidí posun o jeden stupeň, 22 % o dva stupně a 4 % o tři stupně.

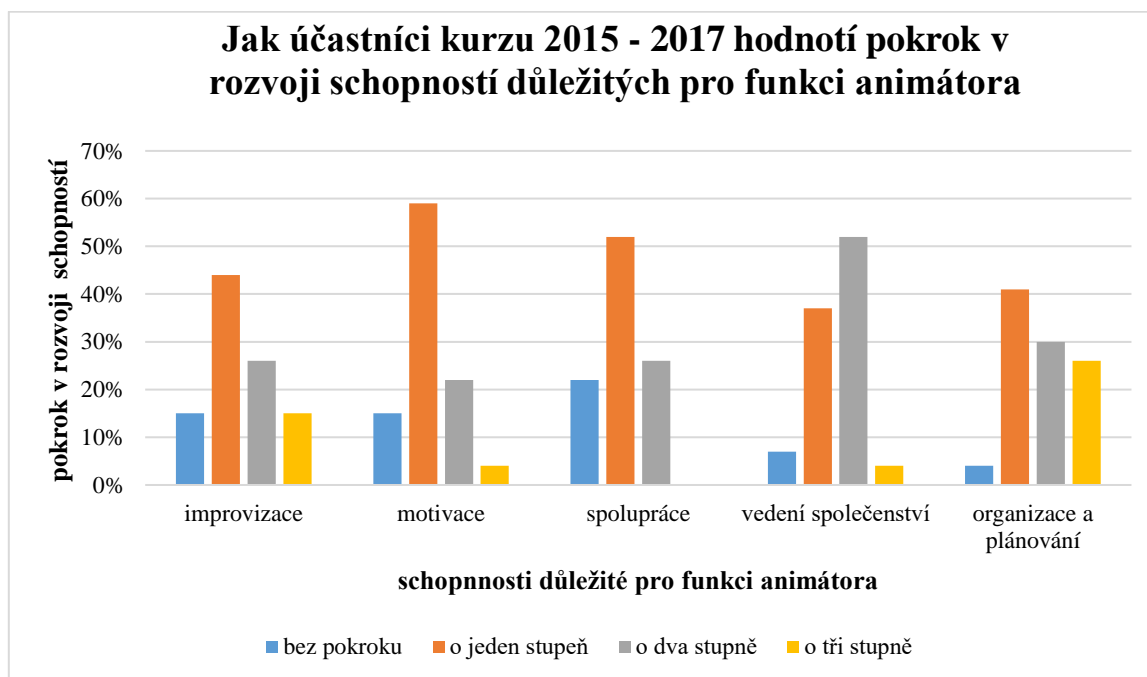
Třetí otázka je zaměřena na **schopnost spolupráce**, přičemž 22% účastníků uvedlo, že u nich vlivem kurzu nedošlo k rozvoji této schopnosti, 52 % se posunulo o jeden stupeň a 26 % se posunulo o stupně dva.

Čtvrtá otázka zjišťuje to, jak si účastníci kurzu připadají **připraveni na vedení společenství**. 7 % uvedlo, že u sebe neshledává posun v této připravenosti, 37 % shledává pokrok

o jeden stupeň, 52 % o dva stupně a 4 % o tři stupně.

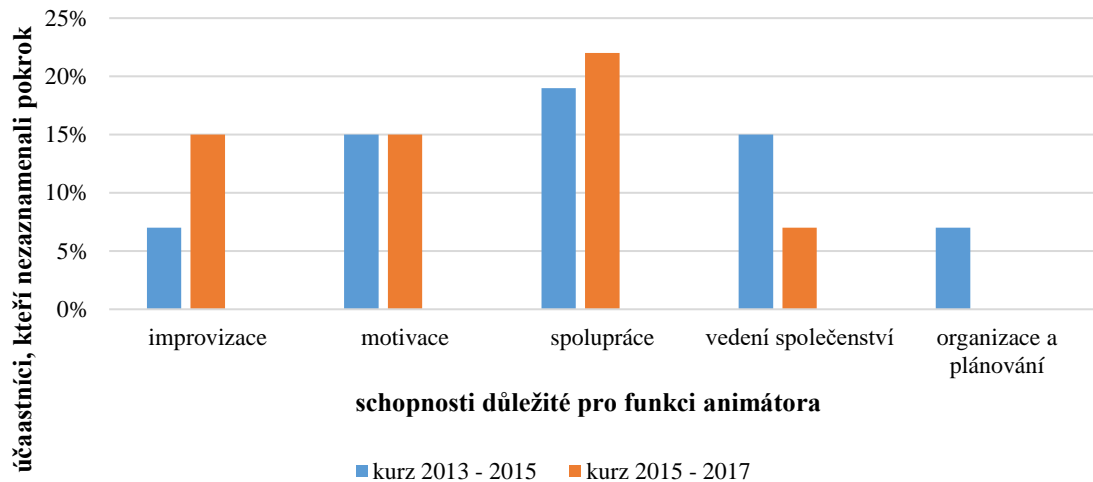
Pátá, poslední otázka této části hodnotí **schopnost organizace a plánování akcí**. 4 % účastníků nezaznačilo pokrok v této schopnosti, 41 % udělalo pokrok o jeden stupeň, 30 % o dva stupně a 26 % o tři stupně.

Dle vypočítaného aritmetického průměru vychází, že 3 účastníci (11 %) nevnímá u sebe posun v uvedených dovednostech důležitých pro funkci animátora. Zbytek účastníků tedy 24 z nich (89 %) zaznamenalo posun alespoň o jeden stupeň.

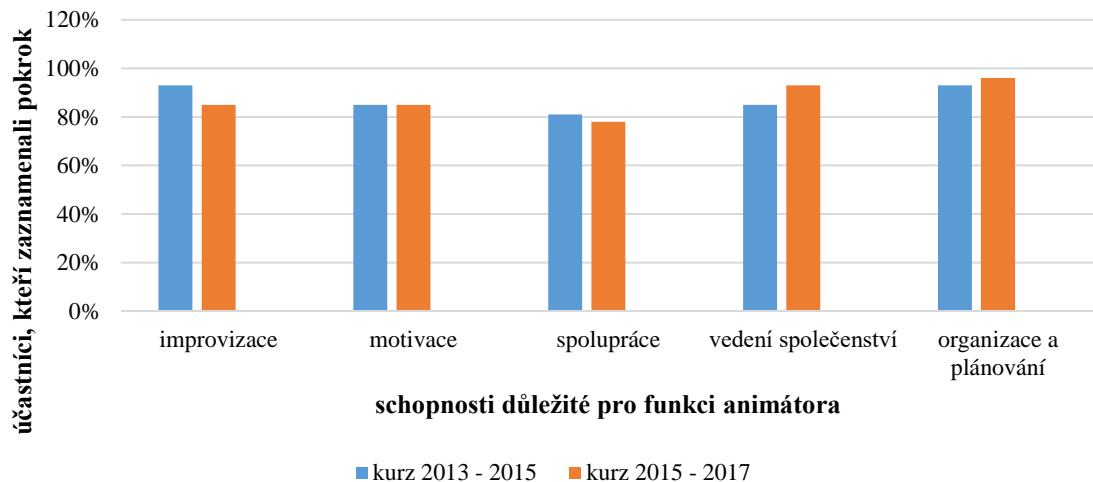

Hodnoty vycházející z výpočtu aritmetického průměru obou kurzů jsou naprosto totožné. To znamená, že v obou kurzech průměrně 3 účastníci nezaznamenali posun v rozvoji schopností a rovněž 24 účastníků zaznamenalo posun alespoň o jeden stupeň. Při srovnání rozvoje konkrétních schopností však lze vidět drobné rozdíly. Při hodnocení pokroku ve schopnosti improvizace zaznamenalo posun o 8 % více účastníků z kurzu 2013 – 2015, taktéž u hodnocení rozvoje spolupráce vnímalo posun v této schopnosti o 4 % více účastníků z prvního kurzu. Hodnocení pokroku ve schopnosti motivace je u obou kurzů naprosto totožné. U hodnocení připravenosti pro vedení společenství označilo o 8 % více účastníků z kurzu 2015 – 2017, posun v této připravenosti a zároveň o 3 % více účastníků z tohoto kurzu zaznamenalo posun ve schopnosti organizace a plánování akcí.

Porovnání počtu účastníků, kteří nezaznamenali pokrok v rozvoji schopností důležitých pro funkci animátora v obou kurzech

Porovnání počtu účastníků, kteří zaznamenali pokrok v rozvoji schopností důležitých pro funkci animátora v obou kurzech

8. 4. Prezentace výsledků o dodatečných informacích vztahujících se ke kurzu

Poslední část dotazníku tvoří otevřené otázky. U těchto položek mohli respondenti uvést jednu a více položek. Jelikož někteří respondenti uváděli více odpovědí, těžko se tyto výpovědi udávají v procentech, jelikož jejich součet není 100 %. Nicméně na některých odpovědích se respondenti shodli. V této části proto bude uvedeno, kolik procent z celkového množství respondentů udává dotyčnou odpověď.

První otázka se ptá na další témata či rozvoj dovedností, o které by měli účastníci kurzu zájem. V této otázce se účastníci moc neshodovali, za to ale padlo velké množství návrhů.

11 % účastníků kurzu 2013 – 2015 navrhovalo téma vedení společenství. Témata, na kterých se shodovalo 7 % účastníků, jsou homeopatika a léčitelství, evangelizace dnes, okultismus⁴⁸, psychologie osobnosti, autorita a komunikace. Zbytek témat bylo vždy navrženo jen jedním účastníkem. Patří mezi ně jóga, organizace nočních her, vystupování, lanové překážky, světci, sekty, eutanazie, zdravotvěda, vztahová témata, východní náboženství, genderová ideologie, tábory, tipy na zabavení dětí a duchovní povolání. Jeden z účastníků též navrhoval více praxí.

Při sestavování nové koncepce kurzu byla některá ze zmíněných témat začleněna do kurzu. Jednalo se o témata společenství, povolání, která byla zprostředkována účastníkům pomocí přednášek. Též vyžadované téma světci bylo zařazeno do programu, ale ne formou přednášek. Toto téma bylo probíráno během mší svatých v prvním ročníku kurzu, kdy byli představováni světci jakožto „bibličtí animátoři“.

Co se týče účastníků kurzu 2015 – 2017, tak 11 % z nich navrhovalo téma historie křesťanství a historie katolické církve, 7 % volilo téma genderová ideologie a též téma autorita. Zbytek témat bylo navrženo jen individuálně a mezi tato témata patřila například jóga, ezoterika, homeopatika, pronásledování křesťané, uprchlíci a ISIS, jiná náboženství, voluntariát v zahraničí, misie, mluvený projev, tipy na tvorbu programů pro děti a jak reagovat v kritických situacích.

⁴⁸ Pojem okultismus pochází z latinského „occultus“, což znamená tajný, skrytý, utajený. Slovo okultismus tedy označuje duchovní nauku, která je spojena se zvláštními schopnostmi. Lidé v této vědě hledají poznání nebo nadpřirozenou moc. Mezi základní okultní směry patří mantika, spiritismus, věštění a jasnovidectví (Dam, 1991, s. 7).

V druhé otázce účastníci mají uvést, co je na celém kurzu nejvíce oslovilo, co jim nejvíce dalo a co se jim nejvíce líbilo.

55 % **účastníků kurzu 2013 - 2015** uvedlo, že je oslovil duchovní program, 52 % účastníků bylo osloveno dobrým společenstvím, „dobrou partou“, taktéž 52 % se velmi líbily přednášky, 37 % uvedlo LANO, 33 % celkově dobrou atmosféru kurzu, 22 % bylo osloveno dobrými vedoucími kurzu, 19% uvedlo hry, též povzbuzení, které v průběhu kurzu mohli čerpat. 11 % bylo celkově obohaceno programem, 7 % práci s Biblií, scénkami a načerpáním inspirace. Mezi další individuální návrhy patří též přednáška na téma management času, téma společenství, téma tábory, prostor pro sdílení a fakt, že se účastníci v druhém ročníku aktivně zapojují do průběhu kurzu.

74 % **účastníků kurzu 2015 – 2017** bylo osloveno společenstvím, které mezi nimi vzniklo, a ze kterého mohli čerpat. 45 % uvedlo, že byli obohaceni zajímavým výběrem přednášek. Dále 41 % účastníků se velmi líbilo, že na kurzu načerpali povzbuzení v tom, že nejsou sami křesťany. 33 % bylo osloveno vzorem vedoucích, jejich osobní vírou, nadšením a otevřeností. 22 % oceňovalo celkově dobrou atmosféru kurzu, rovněž 22 % byli osloveni LANAMA; tím, že si mohli vyzkoušet teorii v praxi, tím, že mohli prohloubit svůj osobní vztah s Bohem. 11 % uvedlo propracovanost kurzu a jeho praktické propojení s životem a rovněž hry. 7 % uvedlo, že se jim líbilo to, že byli vedeni k samostatnosti.

To že účastníci tak pozitivně hodnotí vytvořené společenství i celkově dobrou atmosféru kurzu poukazuje na to, že byl naplněn jeden z hlavních pastoračních cílů celého kurzu a to, že účastníci mají zažít na ADCŽM Přístav živé společenství církve, které jim má dát důvěru v tom, že má smysl je budovat i ve svých farnostech a děkanátech. Též pozitivní změna v hodnocení účastníků nového kurzu je, že účastníci vyzdvihují jeho praktičnost, to že si mohou zkusit teorii prakticky i to, že se jim jeví kurz prakticky propojen s životem.

Třetí otázka se naopak ptá na negativní stránku kurzu, na to, co účastníkům během kurzu vadilo, co jim nesesedělo, nebo co jim naopak chybělo. V této otázce se účastníci až tolik neshodovali.

30 % **účastníků kurzu 2013 – 2015** uvedlo, že vnímají program jako příliš přeplněný, že

je v něm málo volného času. 26 % se vyjádřilo, že by kurzu nevytkli vůbec nic, 7 % namítalo, že v kurzu není dostatek akčních her, též 7 % tvrdilo, že není dodržován noční klid, 7 % uvedlo, že si připadá, že jsou do aktivit nuceni, 7 % si připadalo osamoceno a 7 % se vyjádřilo, že kurz je pro ně časově náročný, protože se často překrývá s jinými akcemi. Dále zazněly individuální podněty jako například: otázky v testu jsou zaměřeny jen duchovně; na kurzu je málo příležitostí pro sport; doprava do Rajnochovic je velmi náročná; účastníci kurzu se navzájem dost nepoznali; témata, která jsou probírána, jsou známá, a tudíž se účastníci nedozvěděli moc nových informací; během kurzu nejsou stabilní skupinky, ale dochází k častému přerozdělování; občas není prostor na dohrání her a též není možné se soustředit při přednáškách, které následují po hrách.

Vedení kurzu při sestavování nové koncepce kurzu moc nedbalo na podnět, že na kurzu je nedostatek volného času a to z toho důvodu, že by rádi účastníkům předali všechny informace a zkušenosti, které hodnotí pro animátory jako důležité. Kdyby tedy byl čas na přednášky redukován nebyl by čas na zprostředkování všech těchto informací. Vedoucí kurzu si samozřejmě uvědomují, že volný čas je pro účastníky důležitý k odpočinku a k vzájemnému poznání účastníků, nicméně hodnotí dosavadní časový program jako vyhovující.

Účastníci kurzu 2015 – 2017 se v hodnocení často shodovali. 30 % se vyjádřilo, že by nevytklo kurzu nic, 26 % uvedlo nedostatek volného času, 7 % poukazovalo na stereotypnost víkendů a rovněž na to, že byli nuceni do něčeho, s čím nesouhlasili. Dále zazněly individuální podněty jako například, že během přednášek byl účastníkům vštěpován pouze jeden názor jakožto ten správný; že na víkendu chybělo něco jako večer chval či taize večer⁴⁹; že byl nedostatek fyzických aktivit a že byl program přes den příliš dlouhý.

Čtvrtá otázka se zabývá tím, jak účastníci využili získané znalosti pro své společenství či jinou animátorskou činnost ve farnosti. Účastníci měli zároveň uvést, o jaké konkrétní znalosti se jednalo. Tato otázka byla rozdělena na dvě části. V první části respondenti uváděli, kde tyto načerpané znalosti využili.

22 % **účastníků kurzu 2013 – 2015** využilo tyto znalosti při vedení společenství a též 22 % je využilo při vedení táborů. 11 % tyto znalosti využilo i při vytváření projektů ve škole, 7 % při vedení víkendových akcí pro teenagery, 3 % je využilo ve své funkci zástupce za děkanát a další 3 % jej využilo k celkové práci s mladými.

⁴⁹ Jedná se o druhy modliteb.

Druhá část otázky se ptá, o jaké konkrétní znalosti se jednalo. 22 % využilo znalosti o tom, jak vést lidi, 19 % znalosti o tom, jakým způsobem správně organizovat, 15 % použilo animaci modlitby, 15 % prezentační dovednosti, 11 % management času, 11 % hry, 11 % celkově aktivity, 11 % motivaci a taktéž 11 % komunikaci. Dále po 3 % pro využití duchovních témat, vedení diskusí a znalostí o sebedpřijetí.

30 % **účastníků kurzu 2013 – 2015** využilo znalosti při vedení společenství mládeže, 7 % na letních táborech a ve škole, dále tyto informace jednotlivci využili ve škole, v práci, při chystání mši a adorací, k „poučování“ spolužáků a při přípravě akcí pro mladé v děkanátu. 26 % účastníků uvedlo, že využilo informace o vedení společenství, 22 % využilo hry, které na kurzu zažilo a též informace o tom, jak tyto hry připravovat, rovněž 22 % využilo informace o zpětné vazbě a o komunikaci, 19 % informace o modlitbě a o motivaci, 15 % o vystupování před lidmi, 7 % o organizaci programu a o improvizaci. Dále byly uvedeny znalosti, které účastníci využili individuálně, jako například kladení otázek, život s Ježíšem, Bible, předmanželská čistota, nutnost mít společenství, povolání, sebezpoznání a sebedpřijetí, bezpečnost a identita animátora. Velký výčet využitých znalostí poukazuje na to, že každého z účastníků oslovuje něco trochu jiného, a že i když některá ze zmíněných témat nebyla ve škálovém hodnocení označena většinou účastníků jako z větší části nová či z větší části užitečná, přesto byly tyto informace pro konkrétní účastníky velmi přínosné.

Pátá otázka vyžaduje od účastníků návrhy pro zkvalitnění kurzu. Účastníci uvedli praktické podněty.

15 % **účastníků kurzu 2015 – 2017** navrhlo více přednášek od odborníků, nebo od arcibiskupa. 15 % by ocenilo „více volna na pokec“, dále zazněly individuální návrhy jako uznání kurzu od MŠMT, aby byl kladen větší důraz na aktivitu ve farnostech, aby bylo v kurzu zahrnuto více „bojovek“⁵⁰, aby na internet nebyly dávány fotky z LANO, jelikož další účastníci kurzu tak mohou tušit, co je na tomto soustředění čeká. Též bylo uvedeno, že by bylo lepší, kdyby byly účastníkům předány skripta až před zkouškou⁵¹ a též padl požadavek, aby se za účastníky kurzu někdo modlil.

Účastníci kurzu 2015 - 2017 se ve svých návrzích taktéž moc neshodovali. Padly spíše

⁵⁰ Bojovka je druh hry. Jedná se o akční adrenalinovou hru.

⁵¹ Účastníci dostávají skripta v průběhu kurzu, na každém víkendu dostanou část skript, která se vztahuje k právě probíraným tématům. Účastníci si jednotlivé papíry zakládají do šanonu.

individuální návrhy jako poskytnout více volného času; udělat místo 5 víkendů 6 víkendů v jednom roce; nebo naopak někdo navrhopvat zredukovat celý kurz do jednoho roku, kdy jsou všichni účastníci více zapálení; dále aby přednášelo více hostů; umožnit animátorům, aby se více vzdělávali v tématech, které je zajímají například pomocí workshopů; probírat témata více v diskusních skupinkách; na téma přednášky udělat hru; každý ať si připraví krátkou přednášku na určité téma; všichni účastníci kurzu by mohli společně udělat něco dobrého pro společnost, pro mladé lidi, například natočit nějaké užitečné video; víc apelovat na to, aby účastníci byli aktivní ve svých farnostech.

Poslední společná otázka pro oba kurzy je formulována následovně: Jak se dál plánuješ aktivně zapojit se do dění ve farnosti, v církvi?

Nejvíce **účastníků kurzu 2013 – 2015** tedy 56 % se plánuje zapojit do přípravy a realizace jednodenních akcí, 30 % do vedení společenství, též 30 % se chce zařadit mezi animátory v děkanátu a spolupracovat s nimi na přípravě akcí pro mládež, 26 % bude vést tábory, 22 % se chce realizovat ve schóle⁵², 7 % ve vedení ministrantů, 7 % v přípravě a realizaci víkendových akcí pro mládež, 3 % ve VKH⁵³, 3 % v misijním klubku⁵⁴, 3 % v centru pro rodinu a 3 % ve vedení křesťanského turistického oddílu.

56 % **účastníků kurzu 2015 – 2017** se hodlá zapojit do vedení společenství mládeže, 30 % do vedení táborů a do spolupráce s dalšími animátory v děkanátu na přípravě akcí pro mládež, 15 % do vedení schóly, 11 % do vedení společenství pro malé děti, do vedení víkendových akcí pro mládež a do přípravy mládežnických mší svatých a 7 % chce pomáhat na akcích ADCM. Dále se chtějí jednotlivci zapojit do vedení ministrantů, do misijního klubka, jako pomoc při dobročinných akcích a jako redaktor farního časopisu.

Ve srovnání obou kurzů se v novém kurzu více účastníků plánuje zapojit do vedení společenství mládeže a tím více naplňují pastorační cíl celého kurzu. Tímto cílem je to, aby mladí

⁵² Schóla je pěvecký sbor, který zpívá především na mších svatých.

⁵³ VKH je Vysokoškolské katolické hnutí. Toto hnutí působí ve městech, kde jsou vysokoškolští studenti. Jeho cílem je zejména podporovat rozvoj vysokoškoláků, a to v profesní, společenské, osobnostní, duchovní i fyzické rovině. Hnutí organizuje nejrůznější přednášky, výstavy, kulturní akce, sportovní akce, charitativní akce, plesy, posezení u cimbálu, duchovní obnovy, mše pro vysokoškolské studenty atd. (VKH Olomouc, 2017).

⁵⁴ Misijní klubka jsou součástí Papežského misijního díla dětí. Tato křesťanská společenství působí po celém světě a jejich úkolem je shromažďovat finanční prostředky na pomoc nejchudším. V rámci misijních klubek se děti s pomocí svých vedoucích zapojují do různých tvořivých aktivit ve svém okolí (Missio, 2017).

díky zkušenosti zažití společenství na kurzu budovali a vedli společenství ve svých farnostech a děkanátech.

V dotazníku pro účastníky kurzu byly uvedeny ještě další doplňující otázky. Jedna z nich se ptala na to, jak účastníci hodnotí vyváženost kurzu, konkrétně vyváženost mezi přednáškami, duchovním programem, hrami a volným časem.

59 % účastníků kurzu 2015 – 2017 hodnotí program jako vyvážený, 19 % by ocenilo více volného času, 11% hlasovalo pro více duchovního programu, přičemž 4% z nich místo her, 4 % místo přednášek a další 4 % nespecifikovala, místo čeho by duchovní program navrhovala. Dále zazněly individuální poznámky, že by bylo dobré zařadit krátké hry mezi přednáškami; že je program příliš uspěchaný a že je v něm příliš duchovních témat.

Další otázka, která je jen v dotazníku pro účastníky kurzu 2015 – 2017 se ptá, zda si účastníci připadali součástí společenství. 89 % uvedlo, že si připadalo jako součást společenství, 7 % si připadalo více jako součást společenství až po LANECH a jeden účastník si připadal někdy více a někdy méně jako součást tohoto společenství.

Poslední doplňující otázka zjišťovala, jestli kurz účastníky posunul v jejich duchovním životě. 100 % účastníků uvedlo, že vnímá tento posun, přičemž 11 % uvedlo, že animátorský kurz je jedna ze zkušeností, která je v jejich duchovním životě posunula nejvíce.

Další otevřené otázky, které jsou uvedeny v dotaznících, jsou důležité pro ADCM, nejsou však předmětem této diplomové práce.

8. 5 potvrzování a vyvrácení hypotéz

Pro to, aby mohly být hypotézy stanovené v kapitole 5. výzkumné cíle potvrzeny či vyvráceny je potřeba ověřit data statistickou metodou pro analýzu nominálních dat. Pro tento výzkum byla vybrána jako vhodná metoda test nezávislosti chí-kvadrát pro čtyřpolní tabulku. Pro každou ze stanovených hypotéz byla vytvořena čtyřpolní tabulka a do ní byly dosazeny zjištěná data.

První hypotéza zní: Změna konceptu kurzu má vliv na to, jak účastníci hodnotí novost informací v oblasti víry a duchovního života. U této hypotézy vypočítané testové kritérium odpovídalo hodnotě 0,08585, přičemž tato hodnota je nižší než jí odpovídající kritická hodnota 5,991. Z čehož vyplývá, že tato hypotéza musí být odmítnuta. To znamená, že změna konceptu kurzu nemá vliv na to, jak účastníci hodnotí novost informací v oblasti víry a duchovního života.

Druhá hypotéza je stanovena následovně: Změna konceptu kurzu má vliv na to, jak účastníci hodnotí užitečnost poskytnutých informací v oblasti víry a duchovního života. Testové kritérium pro tuto hypotézu vychází 0,29670. Tato hodnota je opět nižší než kritická hodnota, která je stejná pro všechny hypotézy. Z tohoto výpočtu tedy vychází, že hypotéza musí být odmítnuta. Změna konceptu kurzu tedy nemá vliv na to, jak účastníci hodnotí užitečnost poskytnutých informací v oblasti víry a duchovního života.

Třetí hypotézou je: Změna konceptu kurzu má vliv na to, jak účastníci hodnotí novost poskytnutých informací připravujících pro funkci animátora. Pro tuto hypotézu výpočet testového kritéria odpovídá hodnotě 0,08120. Tato hodnota je rovněž nižší než kritická hodnota, tudíž i tato hypotéza musí být odmítnuta. Změna konceptu kurzu tak nemá vliv na to, jak účastníci hodnotí novost poskytnutých informací připravujících pro funkci animátora.

Poslední stanovená hypotéza zní: Změna konceptu kurzu má vliv na to, jak účastníci hodnotí užitečnost poskytnutých informací připravujících pro funkci animátora. Hodnota testového kritéria pro tuto hypotézu odpovídá hodnotě 0,08585, což je rovněž vede k odmítnutí této hypotézy. Změna konceptu kurzu nemá vliv na to, jak účastníci hodnotí užitečnost poskytnutých informací připravujících pro funkci animátora.

Na základě použití metody test nezávislosti chí-kvadrát pro čtyřpolní tabulku byly odmítnuty všechny stanovené hypotézy.

9. DISKUSE

Na začátek této kapitoly je potřeba říci, že zkoumané téma je autorce práce blízké. Je tomu tak nejen proto že téma souvisí s oborem jejího studia, ale též proto, že sama animátorský kurz absolvovala. Tato skutečnost též pomohla k tomu, že se autorka práce osobně zná s vedoucími kurzu, kteří i díky tomu byli velmi ochotni spolupracovat. Též díky tomu byla vědoma informací o kurzu, které nejsou uvedeny v žádných materiálech a tak měla živou představu o tom, jak kurz probíhá. Co se týče výzkumné části, tak vybrané metody poskytly cenné informace. Tyto informace byly též statisticky ověřeny, což by mělo zaručit jejich validitu a reliabilitu i přesto, že výzkumný vzorek není až tak veliký. Použití dotazníků, které byli účastníkům předávány vedoucími kurzu, mělo tu výhodu, že účastníci kurzu byli ochotni dotazníky vyplňovat a to i díky tomu, že mezi účastníky a vedoucími existují osobní vztahy založené na důvěře. Účastníci kurzu 2013 – 2015 vyplňovali dotazníky ručně na jejich posledním víkend. To zaručilo, že dotazníky byly velmi rychle sesbírány. Jelikož ukončení kurzu 2015 – 2017 probíhá v době, kdy již musí být tato diplomová práce odevzdána, účastníci vyplňovali dotazníky v době před jejich posledním víkendem a to tak, že je měli přeposílat přes email. Tento způsob vybírání dotazníků byl poněkud komplikovanější, jelikož respondenti neposílali dotazníky v dohodnutý čas a bylo těžší je k tomu motivovat.

Tématem animátorský kurz realizovaný v Arcidiecézi Olomouc se zabývali tři další autoři. První autorem je Pavel Šuba, jehož bakalářská práce se nazývá Analýza programu animátor v rámci činnosti ADCŽM Přístav v Rajnochovicích. Práce vznikla v roce 2011. Cílem autora práce bylo shromáždit a analyzovat informace a souvislosti spojené s tímto kurzem a shrnout je do ucelené podoby. Jeho práce se opírá převážně o osobní zkušenosti autora, rozhovory s kompetentními osobami a o interní dokumenty ADCŽM Přístav. Druhou autorkou je Jana Zedková, která v roce 2015 vytvořila práci na téma Formace a činnost animátorů v olomoucké arcidiecézi. Cílem její práce je prozkoumat možnosti formace animátorů na území olomoucké arcidiecéze. Zmiňuje zde i formaci animátorů realizovanou Salesiány. Autorka se taktéž snaží zjistit vliv animátorského na praxi animátorů i na jejich osobní a duchovní rozvoj. Rovněž se snažila vysledovat, jak se animátoři zapojují ve svých farnostech a děkanátech. Poslední autorkou zabývající se touto tematikou je Jana Lehká, jejíž bakalářská práce též vytvořená v roce 2015 se rovněž nazývá Formace a činnost animátorů v olomoucké arcidiecézi.

Cíl její práce je dosti podobný jako u předchozí autorky, snaží se prozkoumat možnosti formace animátorů na území olomoucké arcidiecéze a poukázat na jejich činnost ve farnostech, děkanátu a diecézi. V práci se též zaměřuje na programy, které animátoři vytvářejí pro děti a mládež.

Cíl této práce je oproti předchozím autorům poněkud odlišný, práce se též snaží vysvětlit způsob formace mládeže animátorů v olomoucké arcidiecézi, ale více zde jde o analýzu obou kurzů, jejich srovnání, posouzení provedených obměn a navrnutí další možných změn. V kapitole číslo 4 Formace animátorů byly blíže popsány oba kurzy. Byly zde přiblíženy podmínky k absolvování kurzu, možnosti uplatnění animátorů, obecné i konkrétní cíle pro oba ročníky obou kurzů a nakonec i plán a průběh víkendových setkání. V rámci tohoto popisu byly zaznamenány i změny, které byly v koncepci kurzu provedeny.

9. 1. Hodnocení provedených změn v koncepci kurzu

První provedenou změnou je rozšíření obecných cílů a to o cíl získat základní pedagogicko-psychologické vědomosti. Původním cílem totiž bylo jen získat přehled o základních otázkách víry a o metodice vedení společenství dětí a mládeže. Dle Boccarda (1998, s. 3) je nutné aby animátor v pojetí animátorského kurzu byl především věřící člověk, který se podílí na pastorači mládeže a má se snažit přibližovat mladé k Bohu. Tanner (2005, s. 5) a Balík (2004, s. 300i) poznamenávají, že k tomu, aby animátor mladým a jejich problémům lépe rozuměl a aby s nimi dokázal efektivně pracovat, je důležité, aby měl animátor dostatečné znalosti z pedagogiky, psychologie a sociologie.

V plánu témat pro novou koncepci kurzu došlo k velké změně v tom smyslu, že pro každé víkendové setkání bylo stanoveno jedno společné téma a všechna ostatní témata byla s tímto hlavním tématem nějakým způsobem propojena. Kdyby se na tuto změnu pohlíželo z pohledu zásady systematičnosti a soustavnosti, jednu z důležitých pedagogických zásad, které vyzdvihoval Jan Ámos Komenský, tak nelze pochybovat o tom, že tato změna je pozitivní. Zásada systematičnosti totiž říká, že poznatky mají být předávány v logickém systému, soustavně a postupně. Poznatky tak mají být stavěny jeden na druhém. Tento způsob umožňuje získávat souvislosti mezi poznatky a vytvářet si tak celkový obraz o problematice (Mojžíšek, 1979, s. 35).

Další změny, které bylo provedeny, se týkaly konkrétních cílů pro jednotlivé ročníky i pro LANA. Hodnocení realizovaných změn ve zprostředkovaných tématech bylo stěžejním bodem výzkumné části této práce. Účastníci měli hodnotit jestli předložené informace jak v oblasti víry a duchovního života tak informace připravující na funkci animátora byly pro ně nové a užitečné. V předchozí kapitole byly uvedeny výsledky tohoto hodnocení. V nové koncepci kurzu bylo změněno velké množství témat. Z oblasti víry a duchovního života bylo odstraněno téma Katechismus katolické církve, které nebylo v prvním kurzu hodnoceno jako z větší části užitečné. Taktéž byla odstraněna témata liturgický rok a desatero, přičemž tyto informace nebyly hodnoceny jako z větší části nové. Místo těchto témat přibyla témata Poznání Boha a jeho karikatury, Bůh otec, Ježíš Kristus, Duch svatý, církev, povolání, tajemství liturgie, sociální nauka církve, mše svatá a její části a ožehavé otázky církve. Kromě posledního tématu ožehavé otázky církve nebyly informace, které tato témata podávala hodnocena jako z větší části nové. Informace o tématu ožehavé otázky církve byly hodnoceny i jako z větší části nové i jako z větší části užitečné. Naopak témata povolání a sociální nauka církve nebyla hodnocena ani jako z větší části nová a ani jako z větší části užitečná. Zbytek těchto témat byl hodnocen jako z větší části užitečná. Jako pozitivní autorka práce vidí i to, že při výběru témat pro novou koncepci kurzu vedoucí přihlíželi k tématům, které účastníci kurz 2013 - 2015 uváděli jako návrhy dalších témat do svého hodnocení kurzu. Jednalo se o témata společenství, povolání a světcí.

Rovněž došlo ke změně informací připravujících na funkci animátora. Byly odebrány témata management času a prezentační dovednosti, které nebyly hodnoceny jako z větší části nové, ale byly vnímány jako z větší části užitečné. Zároveň byla odstraněna i témata pastorační mládeže a příprava táborů i přesto, že tato témata zprostředkovávala účastníkům informace jako nové tak užitečné. Vedoucí kurzu pravděpodobně odstranili tato témata kvůli tomu, že některá nová témata posuzovali jako důležitější. Do nové koncepce byla zařazena témata identita animátora, organizace a příprava akcí a zpětná vazba. Všechna tato tři témata byla hodnocena jako z větší části nová i jako z větší části užitečná. Téma média, poskytovalo informace, které nebyly v prvním kurzu posuzovány ani jako nové ani jako užitečné. V nové koncepci toto téma bylo nahrazeno tématem media jako prostředek evangelizace. Nicméně ani po změně toto téma nebylo hodnoceno jako z větší části nové a užitečné. Taktéž téma bezpečnost nebylo hodnoceno ani jako z větší části nové a ani jako z větší části užitečné.

Díky dotazníkovému šetření a statistickému ověřování dat se došlo k závěru, že všechny stanovené hypotézy musí být odmítnuty. To znamená že změna koncepce kurzu neměla vliv na to, jak účastníci hodnotí novosti a užitečnost jak informací z oblasti víry a duchovního života, tak informace připravující pro funkci animátora. Zajisté se mezi hodnocením konkrétních témat našli rozdíly, nicméně tyto rozdíly z pohledu statistiky nebyly významné.

V plánu pro nový kurz jsou všechna tato témata zprostředkována v odlišné podobě. V původním kurzu těmito prostředky byly přednášky a praktické cvičení a tématka. V novém kurzu jsou přednášky členěny na přednášky praxe a nauka, což umožňuje lépe rozeznat, jak jsou témata zamýšlena podat. Praktické cvičení jsou definována tak, že mají vést k rozvoji klíčových kompetencí animátora. Přičemž v současné pedagogické teorii je rozvoj klíčových kompetencí trendem. Rámcové vzdělávací programy pro školní vzdělávání v České republice vycházejí právě z rozvoje klíčových kompetencí. Tudíž i tato změna z pedagogického hlediska je velmi přínosná. Témata v novém kurzu jsou rovněž předávána prostřednictvím témátek v neděli. Na rozdíl od původního kurzu v druhém ročníku nového kurzu tyto témata na sebe plynule navazují, což též pozitivně odpovídá na zásadu systematičnosti a soustavnosti. Tato zásada je taktéž realizována během mší svatých, které též oproti původnímu kurzu jsou všechny zaměřeny na společné téma.

Poslední větší odlišností v nové koncepci kurzu je to, že doba trvání letního soustředění LANO, byla prodloužena o jeden den, tudíž bylo možno zařadit více programu. Při hodnocení kurzu si nikdo z účastníků na délku soustředění LANO nestěžoval, tudíž prodloužení soustředění nebylo pro účastníky problémem.

9. 2. Návrhy na další možné změny

Z předchozí podkapitoly vyplývá, že zavedené změny po srovnání s literaturou, byly hodnoceny jako pozitivní. Spekulativní zůstává jen otázka změn zprostředkovaných témat, protože tato část se těžko srovnává s literaturou. Tato část je hodně závislá na vizích vedoucích kurzů a na tom, jak jsou tyto informace vnímány účastníky kurzu (ke zjištění jejich postojů sloužil dotazník). Na základě všech těchto zjištěných informací si autorka kurzu dovolí přednést své návrhy v této otázce.

Co se týče témat v oblasti víry a duchovního života, tak autorka oceňuje to, že byla stanovena společná hlavní témata pro celý víkend a výběr těchto témat pro první ročník kurzu koresponduje s tématy, které navrhuje Michelle Moran (1990, s. 46 – 57) jako témata shrnující křesťanskou víru. Celkově bylo do nové koncepce kurzu zařazeno více duchovních témat, než bylo v kurzu předchozím, což ale není problém, protože animátor z pohledu animátorského kurzu je duchovní základ velmi důležitý. Témata, která zůstala v kurzu nepozměněna (svátosti, Bible a modlitba), by ani změněna být neměla protože patří mezi body formace, které jsou společně stanoveny pro všechny diecézní centra mládeže. Nová témata, která byla do koncepce kurzu zavedena nebyla sice hodnocena jako z větší části nová, ale za to byla hodnocena jako z větší části užitečná. Výjimkou jsou však témata povolání a sociální nauka. Tato témata by buďto měla být více propracována nebo vyměněna. Téma, které účastníci navrhovali a které by též mohlo být začleněno je téma historie katolické církve. Účastníci by zřejmě měli zájem o vysvětlení kritických a kritizovaných bodů v dějinách církve.

Výběr informací připravujících pro funkci animátora byl též mírně pozměněn. Nová zavedená témata identita animátora a organizace a příprava akcí byly hodnoceny jako velmi nové i užitečné, proto by bylo dobré tato témata ponechat. I většina zbylých témat v této oblasti je hodnocena jako z větší části nové a z větší části užitečné. To však neplatí u témat bezpečnost a média. U tématu bezpečnost je pochopitelné, že účastníci kurzu, kteří z větší části ještě nedosáhli osmnácti let, neměli ještě zodpovědnost za svěřené děti či mládež. Tudíž tolik nehodnotí téma bezpečnosti jako natolik důležité. Otázkou však je, jestli tyto informace nejsou nové z toho důvodu, že se s těmito informacemi účastníci již setkali nebo proto, že tyto informace objektivně nejsou nové. Téma média, které bylo pozměněno na média jako prostředek evangelizace bylo v porovnání s předchozím kurzem hodnoceno pozitivněji, ale i přesto to není dostačující. Autorka práce navrhuje buď toto téma lépe propracovat nebo jej nahradit jiným.

Mezi žádanými tématy ze strany účastníků by autorka podpořila téma autorita. Animátor je přítelem mladých, ale zároveň je i vůdcem, který by měl mít ve skupině určitou autoritu. Nutnost vedení animátorů k tomu, aby dokázali správně budovat a využívat autoritu podporuje jak Huvar (1996, s. 17) tak Pollo (2002, s. 78). Dalším tématem, o kterém by měl mít animátor podle Pupíka a Šmidriaka (2009, s. 36 – 45) ponětí je vývojová psychologie, znalost dynamiky skupiny a dříve vyřazené prezentační dovednosti.

Mimo hodnocení vybraných informací se jeví autorce práce jako dobrý nápad to, že během jednoho z víkendů by animátoři mohli být záměrně navštíveni biskupem. Balík (2004, s. 332) uvádí, že osobní setkání animátorů s místním biskupem by animátorům mohlo posilnit vědomí toho, že jejich služba není jen soukromou záležitostí, ale že je to služba církvi.

Autorka práce souhlasí i s návrhem účastníků, že ke zkvalitnění kurzu by bylo dobré i to, kdyby bylo na kurz zváno více odborníků. Vzhledem k tomu, že odborníci mají větší přehled o konkrétních tématech, mohly by jejich přednášky podávat účastníkům informace pro ně více nové.

Dalším nápadem, který se jeví autorce práce jako přínosný je to, že by účastníci kurzu mohli mít více prostor probírat témata v diskusních skupinkách. Tato diskuse by mohla probíhat na závěr přednášky. Tento způsob by mohl přispět k tomu, že by účastníci kurzu nejen pasivně přijímali informace během přednášek, ale mohli by se i aktivně vyjádřit, čímž by se zaručeně rozvíjelo i jejich kritické myšlení a schopnost argumentace.

Vzhledem k tomu, že v hodnocení kurzu respondenti uváděli velké množství témat, o které by měli zájem, bylo by též dobré, kdyby měli tito zájemci možnost se nějakým způsobem v těchto tématech vzdělávat. Mohlo by se jednat o nabídku workshopů, ze kterých si účastníci mohou vybrat ty, které je lákají nebo by jim mohla být nabídnuta vhodná literatura či filmy k těmto tématům.

Někteří z účastníků v hodnocení uváděli, že často během kurzu přijímají teoretické poznatky pasivně. Padl zde návrh, že proto aby účastníci mohli informace více a hlouběji osvojit, bylo by dobré, kdyby alespoň po některých tématech následovala hra na probírané téma.

Ze srovnání obou hodnocených kurzů vyplývá, že účastníci nového kurzu se více zapojili ve svých farnostech a děkanátech do vedení společenství mládeže. Nato že se však jedná o jeden z hlavních cílů celého kurzu 56 % účastníků není až tak moc. Proto by bylo vhodné nějakým způsobem účastníky více motivovat k tomu, aby se nebáli zapojit do společenství, a jestliže v jejich okolí žádné společenství není, aby našli odvahu k jeho vytvoření.

Několik účastníků ve svém hodnocení zmiňovalo problém se skripty. Díky tomu, že účastníci dostávají části skript postupně, dochází k jejich ztrátám. Proto by mohlo být užitečné, kdyby účastníci dostali skripta v ucelené podobě již na počátku kurzu.

ZÁVĚR

Stěžejním tématem této práce je animátorský kurz realizovaný Arcidiecézním centrem mládeže Olomouc. Jelikož tento kurz probíhá již řadu let, rozhodli se vedoucí kurzu, že kurz projde renovací, chtěli jej upravit tak, aby byl více přínosný pro současnou generaci. Ke zmíněné obměně kurzu má přispět i tato diplomová práce. Celá práce si tedy klade za cíl popsat a analyzovat jak animátorský kurz 2013-2015, tak animátorský kurz 2015-2017, zhodnotit, jestli kurz po obměně je vnímán jako více přínosný a navrhnout další možné změny.

Teoretická část byla rozpracována do čtyř kapitol. První kapitola přibližuje fenomén dobrovolnictví, a to proto že vykonávání animátorské funkce je dobrovolnou činností, při které animátor nemá nárok na finanční obměnu. V této kapitole bylo nastíněno, co je dobrovolnictví, kdo je dobrovolníkem, jaký význam má dobrovolná činnost jak pro dobrovolníka, tak i pro organizaci a společnost. Je zde uvedena i podkapitola o mladých lidech jakožto dobrovolnících, kde je popsáno jaká pozitiva dobrovolnictví mladým přináší. Druhá kapitola vysvětluje pojem pastorece, více pak pojem pastorece mládeže, ukazuje jaké příčiny vedly k jejímu vzniku a popisuje jaký je systém pastorece mládeže v olomoucké arcidiecézi. Třetí kapitola seznamuje s tím, co je to animace, jak došlo k jejímu vzniku i s tím, že existují různé druhy animace. Dále se zastavuje u pojmu animátor, vysvětluje jaký je rozdíl ve vnímání tohoto pojmu mezi pojetím pedagogicko-psychologickým a pojetím animátorského kurzu. Kapitola též popisuje jaké jsou předpoklady pro činnost animátora a jaké jsou jeho základní úkoly. Poslední kapitola teoretické části se zabývá formací animátorů, vyjmenovává oblasti formace křesťanských animátorů a dává konkrétní popis toho, jak vypadá animátorský kurz realizovaný Arcidiecézním centrem mládeže. Seznamuje s podmínkami absolvování kurzu, s možnostmi uplatnění absolventů, s obecnými i konkrétními cíli pro oba kurzy i s plánem a průběhem setkání.

Praktická část je též rozdělena do několika kapitol. V kapitole nazvané výzkumné cíle je stanoven jednak hlavní cíl diplomové práce a zároveň i cíl výzkumu jímž je: Srovnat, jak účastníci kurzu před a po změně konceptu hodnotí zprostředkované informace jako nové a užitečné. Kapitola též představuje hypotézy, které mají být díky výzkumu buďto potvrzeny nebo vyvráceny. Následující kapitola představuje výzkumný soubor, který je dohromady tvořen padesáti čtyřmi účastníky z obou kurzů. V kapitole lze nalézt i popis toho, jak probíhalo shromažďování dat. Sedmá kapitola práce se zabývá výzkumnými metodami, které byli v této

práci použity. Jednalo se o dotazník, rozhovor, test nezávislosti chí-kvadrát pro čtyřpolní tabulku a kompilace literatury. V osmé kapitole jsou prezentovány výsledky výzkumného šetření. Jsou zde představovány odpovědi účastníků na otázky v dotaznících. Tyto odpovědi jsou převedeny do procentové podoby a znázorněny pomocí grafů. Rovněž jsou zde porovnány výsledky obou kurzů navzájem. Na základě všech zjištěných dat a po jejich ověření pomocí testu nezávislosti chí-kvadrát pro čtyřpolní tabulku jsou odmítnuty všechny stanovené hypotézy. Z čehož vyplývá, že změna koncepce kurzu neměla statisticky významný vliv na to, jak účastníci hodnotí novost a užitečnost informací jak v oblasti víry a duchovního života, tak informací připravujících pro funkci animátora. V následné kapitole nazvané diskuse je kriticky zhodnoceno výzkumné šetření, je zde uvedeno srovnání s dalšími autory, kteří se zabývali totožným tématem, jsou zde hodnoceny změny v koncepci kurzu a jsou navrženy další možné změny, které by mohli přispět ke zlepšení kurzu.

Výsledky, které byly zjištěny v rámci této diplomové práce mohou být stejně jako další návrhy změn kurzu přínosné zejména pro vedoucí animátorského kurzu, kteří mohou s ohledem na tuto práci zhodnotit koncepci nového animátorského kurzu, případně tuto koncepci upravit.

SEZNAM ZKRATEK

ADCM – Arcidiecézní centrum mládeže

ADCŽM Přístav – Arcidiecézní centrum života mládeže Přístav

atd. – a tak dále

ČBK – Česká biskupská konference

např. - například

RVP PV – Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání

TS Arch – Táborové středisko Archa

tzn. – to znamená

tzv. – tak zvané

VKH – Vysokoškolské katolické hnutí

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ A LITERATURY

Arcidiecézní centrum pro mládež Praha. Animátorský kurz. [online]. 2016 [cit. 2016-11-20]. Dostupné z WWW: . <<http://adcm.cz/proc-animatorsky>>.

Arcidiecéze Olomoucká. ADCM. O nás. [online]. 2017 [cit. 2017-01-19]. Dostupné z WWW: . <<http://mladez.ado.cz/www/about/?place=ADCM>>.

Arcidiecéze Olomoucká. Arcidiecéze. [online]. 2016a [cit. 2016-11-08]. Dostupné z WWW: . <<http://www.ado.cz/obsah/arcidieceze>>.

Arcidiecéze Olomoucká. Centrum pro mládež. [online]. 2016b [cit. 2016-12-05]. Dostupné z WWW: . <<http://www.ado.cz/obsah/centrum-pro-mladez>>.

Arcidiecéze Olomoucká. Sarkander. Poslání a cíle. [online]. 2016c [cit. 2016-11-08]. Dostupné z WWW: . <<http://www.ado.cz/sarkander/>>.

Arcidiecéze Olomoucká. ADCŽM Přístav Rajnochovice. Ohlédnutí za Setkáním zástupců za děkanáty. [online]. 2016d [cit. 2016-11-08]. Dostupné z WWW: <<http://mladez.ado.cz/www/article/detail/468?place=PRISTAV>>.

BALÍK, Jan. *Diecézní centra života mládeže: vznik, spiritualita, výhledy*. Praha: Paulínky, 2011. Katecheze a formace. ISBN 978-80-7450-032-9

BALÍK, Jan a Miroslav ŠIMÁČEK. *Identita Sekce pro mládež ČBK, DCM a DCŽM*, Praha: Sekce pro mládež ČBK, 2000

BALÍK, Jan. *Jan Pavel II. v dialogu s mladými*. Praha: Paulínky, 2010. Katecheze a formace. ISBN 978-80-7450-008-4.

BALÍK, Jan. *Na cestě s mladými: o službě církve mladým lidem*. Praha: Paulínky, 2004. ISBN 80-86025-76

BENEDIKT XVI.: „*Colloquion sel Santo Padre Benedetto XVI con i sacerdoti*“ [Rozhovor Svatého otce Benedikta XVI s kněžími na Svatopetrském náměstí dne 10. 6. 2010]; in http://www.vatican.va/holy_father/benedict_xvi/speeches/2010/june/documents/hf_ben-xvi_spe_20100610_concl-anno-sac_it.html [cit 19.1. 2016]

BIEMER, Von Günter. *Handbuch kirchlicher Jugendarbeit*. Freiburg-i. Br: Herder, 1985. ISBN 3451202417.

BLÍSOVÁ, Barbora. Osobní rozhovor. Olomouc, 1. 3. 2017

BOCCARDO, Renato. *Jak přivádět dnešního mladého člověka ke Kristu: Základy pastorační mládeže*. Světlá nad Sázavou: Sekce pro mládež ČBK, 1998

CALL, K. T., MORTIMER, J. T., SHANAHAN, M. (1995). Helpfulness and the development of competence in adolescence. *Child Development*, 66, 129-138.

CARLSON, M., CHARLI, V., MILLER, N. (1988). Positive mood and helping behavior: A test of six hypotheses. *Journal of Personality and Social Psychology*, 55, 211-229.

Catechism of the Catholic Church. London, England: Geoffrey Chapman, 1994. ISBN 0225667045.

Církev.cz. Diecéze. [online]. 2016 [cit. 2016-11-07]. Dostupné z WWW: . <<https://www.cirkev.cz/cs/dieceze>>.

Církev. cz. Pastorační mládeže a úloha křesťanů v současné společnosti. [online]. 2011 [cit. 2017-03-31]. Dostupné z WWW: . <<https://www.cirkev.cz/archiv/111128-pastorace-mladeze-a-uloha-krestanu-v-soucasne-spolecnosti>>.

DAM, William Cornelis van. *Okultismus a křesťanská víra*. Havlíčkův Brod: Ichthys, 1991. ISBN 80-85397-02-1.

DOLISTA, Josef, *Pokus o teologii farnosti – vybraná témata*. In HOJDA, Jan (ed.): *Farnost na přelomu století. Teologická reflexe*, Svitavy: Trinitas, 2000, ISBN 80-86036-47-2, s. 49-65

DUBEN, Rostislav. *Neziskový sektor v ekonomice a společnosti*. Praha: Codex Bohemia, 1996. ISBN 8085963191.

EGERTON, M., MULLAN. K. 2008. „Being a pretty good citizen: an analysis and monetary valuation of formal and informal voluntary work by gender and educational attainment.” *The British Journal of Sociology* 59: 1, 145 – 164

FINKELSTEIN, M. A., BRANNICK, M. 2007. Applying theories of institutional helping to informal volunteering: motives, role identity, and prosocial personality. *Social Behavior Personality: An International Journal*, Vol. 1, No. 1, pp. 39 – 56

FISCHER, L. R., SCHAFFER, K. B. (1993). *Older volunteers: A guide to research and practice*. Newbury Park, CA: Sage.

FRANC, Daniel, Daniela SOBKOVÁ ZOUNKOVÁ a Andy MARTIN. *Učení zážitkem a hrou: praktická příručka instruktora*. Brno: Computer Press, 2007. Edice aktivit a her. ISBN 978-80-251-1701-9.

FRIČ, Pavol a Tereza POSPÍŠILOVÁ. *Vzorci a hodnoty dobrovolnictví v české společnosti na začátku 21. století*. Praha: Agnes, 2010. ISBN 978-80-903696-8-9.

GAVORA, Peter. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Brno: Paido, 2000. ISBN 9788085931792.

Goodreads. YOUCAT: The Youth Catechism of the Catholic Church. [online]. 2011 [cit. 2017-03-27]. Dostupné z WWW: . <<http://www.goodreads.com/book/show/9648031-youcat>>.

GÓRECKI, Edward. *Církev se uskutečňuje ve farnosti: kanonicko-pastorační příručka pro duchovní a laiky*. Olomouc: Matice cyrilometodějská, 1996. ISBN 8023809709.

GÓRECKI, Edward. Kanonická reflexe o farnosti a její funkci v církevní struktuře. In *Farnost na přelomu století. Sborník přednášek o farnosti (konané v červnu 2000 v Hradci Králové)*. Svitavy: Trinitas, 2000.

GRAUBNER, Jan. Spolupracovníci děkana. *Oldin*, 2014, roč. 24, č. 1-2, str. 5 [cit. 8. 11. 2016]. Dostupné z: http://www.ado.cz/system/files/oldin/2014/Oldin_2014_01-02.pdf

HÁJEK, Bedřich, Břetislav HOFBAUER a Jiřina PÁVKOVÁ. *Pedagogické ovlivňování volného času: trendy pedagogiky volného času*. Vyd. 2., aktualiz. [i.e. 3. vyd.]. Praha: Portál, 2011.

HÁJEK, Přemysl et al. *Příruční slovník jazyka českého. Díl 1, A-J*. Praha : Státní nakladatelství, 1935-1937.

HARTL, Pavel a Helena HARTLOVÁ. *Psychologický slovník*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2000. ISBN 9788073675691.

HUVAR, Antonín. *Střepy: dokumentace*. Toronto: Moravia Publishing, 1995. ISBN 0921863268.

CHRÁSKA, Miroslav. *Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu*. Praha: Grada Publishing, 2007. ISBN 8024713691.

Infomaterial des Kulturburos Sachsen e.V., Soziokulturelle Animation. [online]. 2016 [cit. 2016-07-19]. Dostupné z WWW: . <<http://www.kulturbuero-sachsen.de/index.php/dokumente.html>>.

JAN PAVEL II.: *Novo millennio ineunte*. [online]. 2001 [cit. 2017-02-21]. Dostupné z WWW: . <https://w2.vatican.va/content/john-paul-ii/en/apost_letters/2001/documents/hf_jp-ii_apl_20010106_novo-millennio-ineunte.html>.

JAN PAVEL II.: *Kodex kanonického práva: Úřední znění textu a překlad do češtiny : Latinsko-české vyd. s věc. rejstř.* Praha: Zvon, 1994. ISBN 80-7113-082-6.

JAN PAVEL II.: [PŘELOŽENO Z LATINY]. *Christifideles laici: posynodní apoštolský list Jana Pavla II. O povolání a poslání laiků v církvi a ve světě z 30. prosince 1988*. 2. vyd. Praha: Zvon, 1996. ISBN 8071131628.

JALANDONI, N., HUME, K. 2001. *Americas Informal volunteers, Independent Sceto. It is based on results from the 1999 Giving and Volunteering in the United States survey*.

JANDOUREK, Jan. *Sociologický slovník*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-269-0.

JANÍČKOVÁ, Renata a Vladimíra ZMEŠKALOVÁ. *Metodika práce s dobrovolníky*. Praha: Středisko náhradní rodinné péče, 2011. ISBN 978-80-87455-07-4.

JOHNSON, M. K., BEEBE, T., MORTIMER, J. T., SNYDER, M. (1998). Volunteerism in Adolescence: A Process Perspective. *Journal of research on adolescence*, 8 (3), 309-332 [cit. 2017-01-28]. Dostupné z

<http://eds.b.ebscohost.com/eds/pdfviewer/pdfviewer?vid=2&sid=9b5a893d-09b7-4501-8a40-c81416a6157b%40sessionmgr102&hid=111>

KAPLÁNEK, Michal. *Animace: studijní text pro přípravu animátorů mládeže*. Praha: Portál, 2013. ISBN 978-80-262-0565-4.

KAPLÁNEK, M. *Pastorace mládeže. Studijní text pro pracovníky s mládeží*. Praha: Salesiánská provincie Praha ve spolupráci se Salesiánským střediskem mládeže v Praze – Kobyliších, 1999. ISBN neuvedeno.

Kathweb. Diözese. [online]. 2016 [cit. 2016-11-07]. Dostupné z WWW: .
<<http://www.kathweb.de/lexikon-kirche-religion/d/dioezese.html>>.

Kodex kanonického práva: Úřední znění textu a překlad do češtiny : Latinsko-české vyd. s věc. rejstř. Praha: Zvon, 1994. ISBN 80-7113-082-6.

KOPŘIVA, Karel. *Lidský vztah jako součást profese*. Vydání osmé, v Portále sedmé. Praha: Portál, 2016. ISBN 978-80-262-1147-1.

KŘIŠŤAN, Alois. *Vztah pastorální teologie ke společenským vědám*, in: Fórum pastorálních teologů I. Olomouc, Refugium 2000. ISBN 80-86045-61-7

LACHMANOVÁ, Kateřina. *Dvojitá tvář lenosti: zrcadlo pro lenochy klasické i notoricky přetižené*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2000. Duchovní život (Karmelitánské nakladatelství). ISBN 80-7192-491-1

Latinsky.cz. Latinský slovník. [online]. 2016 [cit. 2016-11-07]. Dostupné z WWW: .
<<http://latinsky-slovník.latinsky.cz/cesko-latinsky/dioecesis.html>>.

LINHART, Jiří, Miloslav PETRUSEK, Alena VODÁKOVÁ a Hana MAŘÍKOVÁ. *Velký sociologický slovník: II. svazek P-Z*. Praha: Karolinum, 1996. ISBN 8071843105

LORENZ, Walter. *Social work in a changing Europe*. London: Routledge, 1994. ISBN 9780415078085.

MANAGEMENT MANIA. Manažerské dovednosti. [online]. 2017 [cit. 2017-03-21]. Dostupné z WWW: . <<https://managementmania.com/cs/manazerske-dovednosti-1>>.

Metodické doporučení Ministerstva kultury pro dobrovolnictví v kultuře a umění. II. aktualizované vydání. Praha: NIPOS, [Národní informační a poradenské středisko pro kulturu] 2015. ISBN 978-80-7068-292-0.

Missio. Misijní klubka. [online]. 2017 [cit. 2017-03-30]. Dostupné z WWW: .
<<http://www.missio.cz/pro-deti/misijni-klubka/>>.

MOJŽÍŠEK, Lubomír. Didaktika I. : *Vzdělání, vyučovací proces, zásady a činitelé vyučovacího procesu*. 1. vyd. Praha : Státní pedagogické nakladatelství, 1979. 73 s.

MORAN, Michelle. *Evangelizace s odvahou a citem*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2015. Katecheze do kapsy. ISBN 9788071958611.

MRÁZ, Marian. *Základná praktická teológia : dejiny, koncepcie, perspektívy*. Bratislava : Dobrá kniha, 1997. ISBN 8071411809.

MÜLLEROVÁ, Magdalena (ed.). *Dobrovolníci pro kulturu: dobrovolnická činnost v kulturních organizacích*. Praha: Česká kancelář programu Culture nákladem Institutu umění - Divadelního ústavu, 2011. ISBN 978-80-7008-268-3.

Národní informační centrum pro mládež. Všeobecná deklaráce o dobrovolnictví. [online]. 2015 [cit. 2017-03-31]. Dostupné z WWW: . <<http://www.icm.cz/vseobecna Deklarace-o-dobrovolnictvi>>.

NEŠPOR, Zdeněk R. 2005. „Ústřední vývojové trendy současné české religiosity“. In Zdeněk R. Nešpor (ed.) *Jaká víra? Současná česká religiozita/spiritualita v pohledu kvalitativní sociologie náboženství*. Praha: Sociologický ústav AVČR. 21-37

NĚMEC, Jiří. *Kapitoly ze sociální pedagogiky a pedagogiky volného času pro doplňující pedagogické studium*. Brno: Paido, 2002. ISBN 80-7315-012-3.

OESTERLE, S., JOHNSON M. K., MORTIMER, J. T. “Volunteerism during the Transition to Adulthood: A Life Course Perspective.” *Social Forces* 82 (2004): 1123–49. Print. [cit. 2017-01-28]. Dostupné z <http://eds.b.ebscohost.com/eds/detail/detail?sid=476af1fd-5752-477c-a62b-0c6282d5c9ad@sessionmgr104&vid=6&hid=111&bdata=JnNpdGU9ZWRzLWxpdmU=#AN=89677656&db=ers>

OPASCHOWSKI, Horst W. *Einführung in die Freizeitwissenschaft*. 5. Aufl. Wiesbaden: VS Verlag für Sozialwissenschaften, 2008. ISBN 978-3-531-16169-3.

OPATRŇÝ, Aleš. *Pastorace v postmoderní společnosti*. Kostelní Vydří : Karmelitánské nakladatelství, 2001. Teologie (Karmelitánské nakladatelství). ISBN 8071925578.

OPATRŇÝ, Aleř. *Pastorace zvlářtních skupin*. Āervený Kostelec: Pavel Mervart, 2014. Bibliotheca theologica. ISBN 978-80-7465-116-8.

Pastorace.cz. Svátost birmování – základní informace. [online]. 2017 [cit. 2017-02-21]. Dostupné z WWW: . <<http://www.pastorace.cz/Tematicke-texty/Svatost-birmovani-zakladni-prehled.html>>.

PÁVKOVÁ, Jiřina. *Pedagogika volného času*. Vyd. 3., aktualiz. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-711-6.

PELÁNEK, Radek. *Příručka instruktora zážitkových akcí*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2013. ISBN 978-80-262-0454-1.

POLLO, Mario. *Animazione culturale*. Leumann (Torino): Elledici, 2002. ISBN 9788801024302.

PRIETO, J. 1996. *Smer človeka – kurz pre animátorov*. Bratislava: Don Bosco, 1996. 323 s. ISBN 80-85405-52-0

PRŮCHA, Jan, Eliška WALTEROVÁ a Jiří MAREŠ. *Pedagogický slovník*. 7., aktualiz. a rozř. vyd. Praha: Portál, 2013. ISBN 978-80-262-0403-9.

PRŮCHA, Jan. *Přehled pedagogiky: úvod do studia oboru*. 3., aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-567-7.

PUPÍK, Zdeno a Ondrej ŠMIDRIAK. *Animátor a život malého společenstva*. Bratislava: Združenie kresťanských společenstiev mládeže, 2009. str. ISBN 978-80-969551-5-2

ROSENBERG, Josef. *Výchova adolescentů ke zralému křesťanství*. Olomouc. 2002. Diplomová práce. Univerzita Palackého v Olomouci. Cyrilometodějská teologická fakulta. Katedra křesťanské výchovy. Vedoucí práce Rudolf SMAHEL

Saleziani dona Bosca na Slovensku. Mariánsky rozmer našej spirituality. [online]. 2017 [cit. 2017-02-09]. Dostupné z WWW: . <<http://www.saleziani.sk/spiritualita/mariansky-rozmer>>.

SCS.ABZ.CZ. Slovník cizích slov. [online]. 2017a [cit. 2017-02-21]. Dostupné z WWW: . <http://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/hledat?cizi_slovo=katecheze&typ_hledani=prefix>.

SCS.ABZ.CZ. Slovník cizích slov. [online]. 2017b [cit. 2017-03-06]. Slovník cizích slov. Dostupné z WWW: . <<http://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/slovo/ctnost>>.

Sekce pro mládež. Pastorační plán Sekce pro mládež ČBK. Praha, [online]. 2002 [cit. 2017-03-20]. Dostupné z WWW: . <https://www.cirkev.cz/Media/ContentItems/297_00297/21-pastoracni-plan.pdf citované>.

Signály.cz, z. s. O čem se radí Sekce pro mládež. [online]. 2017 [cit. 2017-03-06]. Dostupné z WWW: . <<https://tym.signaly.cz/1703/o-cem-se-radi-sekce>>.

Signály.cz, z. s. Sekce pro mládež ČBK. [online]. 2016 [cit. 2016-12-09]. Dostupné z WWW: . <<https://www.signaly.cz/sekce>>.

SMOLÍKOVÁ, Kateřina. *Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání*. Praha: Výzkumný ústav pedagogický, 2004.

ŠIMKOVÁ, Svatava (ed.). *Dobrovolníci mění svět: sborník příkladů dobré praxe : Evropský rok dobrovolnictví*. Praha: Národní institut dětí a mládeže MŠMT, 2011. ISBN 978-80-87449-15-8.

ŠORMOVÁ, Lucie a Alžběta KLÉGROVÁ. *Dobrovolnictví*. Praha: Vzdělávací institut ochrany dětí, 2006. ISBN 80-86991-68-7.

TENACE, Michalina.: *Tradice, paměť a laboratoř vzkříšení*. In: ŠPIDLÍK, Tomáš a Marko Ivan RUPNIK. *Nové cesty pastorální teologie: krása jako východisko*. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2008. Současné otázky. ISBN 978-80-86715-97-1.)

TANNER, Norman P. *The church and the world: Gaudium et spes, Inter mirifica*. Mahwah, NJ: Paulist Press, 2005. ISBN 0809142384.

TOMÁŠEK, František. *Pedagogika: úvod do pedagogické praxe pro vychovatele a rodiče*. Brno: Nibowaka, 1992. ISBN 80-901294-0-4.

TONELLI, Riccardo. *Fare pastorale giovanile oggi. In memoria di Riccardo Tonelli*. Roma: LAS, 2003. ISBN 9788821311567

TONELLI, Riccardo. *Per una pastorale giovanile al servizio della vita e della speranza: educazione alla fede e animazione*. Leumann (Torino): Elledici, 2002. ISBN 8801024312.

TOŠNER, Jiří a Olga SOZANSKÁ. *Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2006. ISBN 80-7367-178-6.

TRAVERS, R. M. W. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Praha. SPN, 1969.

VÁGNEROVÁ, Marie a Jarmila KLÉGROVÁ. *Poradenská psychologická diagnostika dětí a dospívajících*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 2008, 538 s. ISBN 978-802-4615-387.

Víra.cz. Desatero přikázání Božích. [online]. 2017a [cit. 2017-02-22]. Dostupné z WWW: . <<http://www.vira.cz/Texty/Glosar/Desatero-prikazani-Bozich.html>>.

Víra.cz. Modlitba. [online]. 2017b [cit. 2017-02-09]. Dostupné z WWW: . <<http://www.vira.cz/Rejstrik-vecny/modlitba.html>>.

VKH Olomouc. Kdo jsme. [online]. 2017 [cit. 2017-03-30]. Dostupné z WWW: . <<http://www.vkholomouc.cz/vkh-olomouc/kdo-jsme.html>>.

Všeobecné direktorium pro katechizaci. Praha, Sekretariát ČBK, 1998.

WILSON, J., MUSICK. M. 1997. Who care? Toward an Integrated Theory of Volunteer Work. *American Sociological Review*, Vol. 62, s. 694 – 713

Zákon č. 198 ze dne 24. dubna 2002 o dobrovolnické službě a o změně některých zákonů. In: Sbírnka zákonů ČR. 2002, částka 82, s. 4835–4839

ZELINKOVÁ, Olga. *Pedagogická diagnostika a individuální vzdělávací program: [nástroje pro prevenci, nápravu a integraci]*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2001. Pedagogická praxe. ISBN 80-7178-544-X.

INTERNÍ ZDROJE:

Arcidiecézní centrum mládeže Olomouc, Animátorský projekt, 2013, s. 5

Arcidiecézní centrum mládeže Olomouc, Pracovní program setkání, 2013, s. 3

Arcidiecézní centrum mládeže Olomouc, Vize pro kurz animátor 2013 – 2015, 2013, s. 7

Arcidiecézní centrum mládeže Olomouc, Vize pro kurz animátor 2015 – 2017, 2015, s. 10

Příloha č. 1

KURZ ANIMÁTOR

1. ROČNÍK, 3. VÍKEND

**ČLOVĚK ZHŘEŠIL, ALE BOŽÍ SYN SE STAL ČLOVĚKEM, ABY NÁS
SVOU SMRTÍ NA KŘÍŽI VYKOUPIIL**

Pátek

- 20.00** Večeře + spolča ve skupinkách (viz rozpis)
21.50 Mše svatá v kostele
23.10 pohádka na dobrou noc ve spacáku

Sobota

- 07.00** Dobrovolné ranní chvály - čajovna
07.20 Budiček
07.50 Ranní modlitba v kostele a slovo na den
08.20 Snídaně
08.50 Přednáška – *Metodika vedení společenství I.* - starosál
10.50 Brigáda
12.15 Oběd
 Siesta – sv. smíření, sport
14.30 Outdoor ☺ + reflexe
16.15 Svačina
16.30 Katecheze – Ježíš Kristus, Boží Syn, Vykupitel, lékař duše i těla - *starosál*
18.00 Mše svatá v kostele

- 19.30** Večer smíření - *starosál*
21.45 Večerní siesta (osobní rozhovory, debatní kroužky, bar...)
23.45 Pohádka ve starosále

Neděle

- 07.00** Dobrovolné ranní chvály - *čajovna*
07.20 Budiček
07.45 Modlitba - *starosál*
08.00 Snídaně
08.45 Odchod na mši svatou
09.00 Mše svatá
10.10 Témátka – **Služba** - *starosál*
10.50 Hodnocení víkendu - *starosál*
11.00 Úklid fary
12.15 Oběd

Příloha č. 2

Arcidiecézní centrum mládeže
Kurz Animátor, ročník 2015 – 2017

.....
Jméno a příjmení

.....
datum

Projektová tabulka

Téma			
Cíl			
Cílová skupina		Prostředí	Časový rozsah
Čas na přípravu	Předpokládaný počet účastníků	Počet instruktorů	Finanční náročnost
Pomůcky			Plánovaný termín realizace
Stručná charakteristika			

Arcidiecézní centrum mládeže
Kurz Animátor, ročník 2015 – 2017

.....
Jméno a příjmení

.....
datum

Hodnotící tabulka

Jak se podařilo naplnit cíl?		
Čas, který zabrala příprava	Počet účastníků	Počet instruktorů
Finanční náročnost	Termín realizace	Kontrolor projektu
Průběh		
Silné stránky mého projektu		
Slabé stránky		
Podíl mojí práce a pomoc ostatních		
Poznámky		

Kontrolní tabulka

Jméno animátora
Název akce
Stručné hodnocení (jak se podařilo naplnit cíl, jaký byl přínos, aktivita animátora, klady a zápory)

Prohlašuji, že data uvedená v sebehodnocení animátora souhlasí se skutečností.

.....
Datum a podpis

Kurz Animátor 2015 - 2017

Hodnocení povinné praxe

Jméno a příjmení praktikanta:

Termín a místo vykonání praxe:

Název akce:

Zodpověz, prosíme, písemně tyto otázky:

1. Průběh praxe⁵⁵

- Výčet konkrétních činností, na kterých jsi se podílel/a.
- Jak se ti spolupracovalo v týmu?
- Popis silných a slabých stránek akce na Přístavu / Arše, jak jsi je měl/a možnost poznat během výkonu praxe.

2. Jak hodnotíš osobní přínos praxe?

- Co jsi se nového naučil/a
- V čem Tě praxe posunula?

3. Osobní sebereflexe

- Jak ses na praxi připravoval?
 - Jaké byly Tvé silné stránky, kterými jsi mohl/a přispět do týmu?
 - V čem vidíš své rezervy, v čem by ses mohl/a zlepšit
-

Hodnocení praktikanta z pohledu ADCŽM Přístav/ T. S. Archa/ ADCM Olomouc

Aktivita a zapojení se do programu, schopnost využívat vlastní znalosti a dovednosti, silné a slabé stránky praktikanta, apod.

⁵⁵ V hodnocení, které dostávají účastníci kurzu je ponecháno více prostoru mezi jednotlivými otázkami.

Závěrečné hodnocení kurzu Animátor 2013 – 2015

Jméno: _____

Drahý animátore,

Vyplň prosím toto hodnocení Tvého kurzu. Všechny informace budou sloužit jako zpětná vazba pro vedoucí a taky jako podklady k diplomové práci Marie Liškové na téma Analýza dvouletého kurzu Animátor realizovaného ADCM Olomouc ve spolupráci s ADCŽM Přístav Rajnochovice. Děkujeme Ti za čas, který věnuješ těmto otázkám a prosíme o co největší upřímnost.

Otázky víry

Zakřížkuj nejvíce vyhovující odpověď.

1. Do jaké míry byly pro Tebe informace týkající se víry a duchovního života nové?
1 – zcela nové, 5 – zcela známé

	1	2	3	4	5
Katechismus katolické církve					
Liturgický rok					
Svátosti					
Bible					
Desatero					
Evangelizace					
Modlitba					

2. Do jaké míry byly pro Tebe informace týkající se víry a duchovního života užitečné?
1 – využil(a) jsem je v životě, 5 – žádné z informací jsem nevyužil(a)

	1	2	3	4	5
Katechismus katolické církve					
Liturgický rok					
Svátosti					
Bible					
Desatero					

Evangelizace					
Modlitba					

Kompetence animátora

- 3. Do jaké míry byly pro Tebe informace připravující Tě na funkci animátora nové?
1 - zcela nové, 5 - zcela známé**

	1	2	3	4	5
Sebepoznání a sebepřijetí					
Pastorace mládeže					
Komunikace					
Metodika vedení společenství					
Management času					
Media					
Prezentační dovednosti					
Příprava táborů					
Základy teorie hry					
Bezpečnost					
Motivace					

- 4. Do jaké míry byly pro Tebe informace připravující Tě na funkci animátora užitečné?
1 – informace jsem využil(a) v životě, 5 – informace jsem nevyužil(a)**

	1	2	3	4	5
Sebepoznání a sebepřijetí					
Pastorace mládeže					
Komunikace					
Metodika vedení společenství					
Management času					
Media					

Prezentační dovednosti					
Příprava táborů					
Základy teorie hry					
Bezpečnost					
Motivace					

5. I když jsou následující otázky subjektivní, pokuste se odpovědět, jak cítíte, že ovládáte následující schopnosti.

Označ jedním křížkem výchozí situaci před kurzem a druhým křížkem nynější stav, kam ses díky kurzu posunul, co ses naučil.

1 – ano, bez problémů, 5 – ne

	1	2	3	4	5
Dokážeš improvizovat v případě potřeby?					
Umíš namotivovat k činnosti, hře?					
Zvládáš spolupracovat s jinými lidmi při přípravě nějaké aktivity?					
Cítíš se připravený vést společenství?					
Dokážeš samostatně zorganizovat a naplánovat nějakou akci?					

6. Odpovědi piš na volné místo pod otázky, nezapomeň uvést číslo otázky, na kterou odpovídáš!

1. Co tě nejvíce na celém kurzu oslovilo? Co Ti nejvíce dalo? Co se Ti nejvíce líbilo?
2. Co Ti na celém kurzu vadilo, nesedělo? Co Ti chybělo?
3. O jaké další témata či rozvoj dovedností v rámci kurzu bys měl(a) zájem?
4. Co doporučuješ pro zkvalitnění tohoto kurzu?

5. Jakým konkrétním způsobem jsi využil/a načerpané znalosti pro své spolčo (či jinou animátorskou činnost ve farnosti)? O jaké konkrétní znalosti se jednalo?
6. Jak se dál plánuješ aktivně zapojit se do dění ve farnosti, v církvi?
7. Budeš mít zájem, že bys přijel/a aspoň 1x za rok vařit na nějaký víkend?
 ano ne
8. Můžeme Tě v případě konání větší akce (arcidiecézní setkání, atp.) oslovit do přípravného týmu?
 ano ne

9. Uvažoval/a jsi někdy o tom, že bys chtěl/a jít do voluntariátu (dobrovolná služba mladých v církvi) nebo pracovat určitý čas na nějakém centru života mládeže (jako je například Přístav)?

Závěrečné hodnocení kurzu Animátor 2015 – 2017

Jméno:

Drahá animátorko, drahý animátore!

Prosíme Tě o vyplnění hodnocení Vašeho kurzu. Všechny informace budou sloužit jako zpětná vazba pro tým a také jako podklady k diplomové práci Marie Liškové na téma Analýza dvouletého kurzu Animátor realizovaného pod ADCM Olomouc ve spolupráci s ADCŽM Přístav Rajnochovice a T. S. Archa Rajnochovice.

Děkujeme Ti za čas, který věnuješ těmto otázkám a prosíme o co největší upřímnost! ☺

Otázky víry

Zakřížkuj nejvíce vyhovující odpověď.

Do jaké míry byly pro Tebe informace týkající se víry a duchovního života nové?

1 - zcela nové, 5 - zcela známé

	1	2	3	4	5
Poznání Boha, karikatury					
Bůh otec					
Ježíš Kristus					
Duch svatý					
Církev, farnost					
Společenství a služba					
Povolání					
Liturgie					

Sociální nauka církve					
Mše svatá a její části					
Ožehavé otázky církve					
Evangelizace					
Modlitba					
Svátosti					
Bible, Youcat					

Do jaké míry byly pro Tebe informace týkající se víry a duchovního života užitečné?

1 – využil(a) jsem je v životě, 5 – žádné z informací jsem nevyužil(a)

	1	2	3	4	5
Poznání Boha, karikatury					
Bůh otec					
Ježíš Kristus					
Duch svatý					
Církev, farnost					
Společenství a služba					
Povolání					
Liturgie					
Sociální nauka církve					
Mše svatá a její části					
Ožehavé otázky církve					

Evangelizace					
Modlitba					
Svátosti					
Bible, Youcat					

Kompetence animátora

Do jaké míry byly pro Tebe informace připravující Tě na funkci animátora nové?

1 - zcela nové, 5 - zcela známé

	1	2	3	4	5
Identita animátora					
Sebepoznání a sebepřijetí					
Metodika vedení společenství					
Komunikace					
Media jako prostředek evangelizace					
Organizace a příprava akcí					
Základy teorie hry					
Bezpečnost					
Motivace					
Zpětná vazba					

Do jaké míry byly pro Tebe informace připravující Tě na funkci animátora užitečné?

1 – informace jsem využil(a) v životě, 5 – informace jsem nevyužil(a)

	1	2	3	4	5
Identita animátora					
Sebepoznání a sebepřijetí					
Metodika vedení společenství					
Komunikace					
Media jako prostředek evangelizace					
Organizace a příprava akcí					
Základy teorie hry					
Bezpečnost					
Motivace					
Zpětná vazba					

I když jsou následující otázky subjektivní, pokuste se odpovědět, jak cítíte, že ovládáte následující schopnosti.

Označ jedním křížkem výchozí situaci před kurzem a druhým křížkem nynější stav, kam ses díky kurzu posunul, co ses naučil.

1 – ano, bez problémů 5 – ne

	1	2	3	4	5
Schopnost improvizace v případě potřeby					
Umění namotivovat druhé k činnosti, hře					
Zvládání spolupráce s jinými lidmi při přípravě nějaké aktivity					
Připravenost na vedení společenství					
Schopnost samostatně zorganizovat a naplánovat nějakou akci					

Odpovědi piš na volné místo pod otázky, nezapomeň uvést číslo otázky, na kterou odpovídáš!

1. Co tě nejvíce na celém kurzu oslovilo? Co ti nejvíce dalo? Co se ti nejvíce líbilo?
2. Co ti na celém kurzu vadilo, nesedělo? Co ti chybělo?
3. Připadal ti program kurzu vyvážený přednášky / duchovní program / hry / volný čas. Čeho více, čeho méně?
4. O jaká další témata či rozvoj dovedností bys měl(a) zájem v rámci kurzu?
5. Co doporučuješ pro zkvalitnění tohoto kurzu?
6. Cítil ses jako součást společenství A2?
7. Posunul Tě Kurz animátor ve Tvém duchovním životě?
8. Jakým konkrétním způsobem jsi využil/a načerpané znalosti pro své spolčo (či jinou animátorskou činnost ve farnosti)? O jaké konkrétní znalosti se jednalo?
9. Jak se dál plánuješ aktivně zapojit se do dění ve farnosti, v církvi?
10. Uvažoval/a jsi někdy o tom, že bys chtěl/a jít do voluntariátu (dobrovolná služba mladých v církvi) nebo pracovat určitý čas na nějakém centru života mládeže (jako je například Přístav)?

ano

ne

ANOTACE

Jméno a příjmení	Marie Lišková
Katedra	Ústav pedagogiky a sociálních studií
Vedoucí práce	Mgr. Jakub Ambros
Rok obhajoby	2017

Název práce	Analýza a komparace kurzů "Animátor" realizovaných Arcidiecézním centrem mládeže Olomouc
Název v angličtině	Analysis and comparison of the courses "Animator" carried out by Archdiocesan Youth Centre Olomouc
Anotace práce	<p>Cílem této diplomové práce je popis a analýza animátorského kurzu 2013 – 2015 i animátorského kurzu 2015 – 2017. Cílem je též zhodnotit, jestli kurz po obměně je vnímán jako více přínosný a navrhnou další možné změny, které by mohly přispět ke zlepšení kurzu. Teoretická část přibližuje témata, která souvisí s animátorským kurzem a s jeho organizací. Výzkum, který se uskutečnil pomocí dotazníkového šetření, zjišťuje jak účastníci obou kurzů hodnotí zprostředkované informace z oblasti víry a duchovního života, tak i informace, které je mají připravovat na funkci animátora. Na základě těchto dotazníků a porovnání s literaturou je hodnoceno jestli změna konceptu kurzu byla přínosná a jsou navrženy další možné změny, které by mohly pomoci ke zlepšení kurzu.</p>
Klíčová slova	Dobrovolnictví, pastore, pastore mládeže, animace, animátor, animátorský kurz
Anotace v angličtině	The aim of this thesis is to describe and analyze the animator's course 2013 – 2015 and animator's course 2015 – 2017. The aim is also to find out if the change of the course is perceived as beneficial and to propose further changes, which can help to improve the course. The theoretical part introduces topics,

	<p>which are connected with animator's course and with its organization. The research, which was carried out in the form of questionnaires, explores how the participants of both courses evaluate the vicarious information about faith and spiritual life as well as the information, which prepare participants for a function of an animator. The question if the change of the course was beneficial and if other changes can be suggested, that could help to improve the course, was judged on the results of these questionnaires and on comparison with other literature.</p>
Klíčová slova v angličtině	volunteering, pastoral care, youth ministry, animation, animator, animator's course
	<p>Příloha č. 1: Program na víkendové setkání Příloha č. 2: Projektová tabulka Příloha č. 3: Hodnotící tabulka Příloha č. 4: Kontrolní tabulka Příloha č. 5: Hodnocení povinné praxe Příloha č. 6: Dotazník pro kurz 2013 - 2015 Příloha č. 7: Dotazník pro kurz 2015 - 2017</p>
Rozsah práce	104
Jazyk práce	Český jazyk